

Mit livs
“Rejsebeskrivelse”

Af Svend Aage Christenen anno 2002

Mit livs

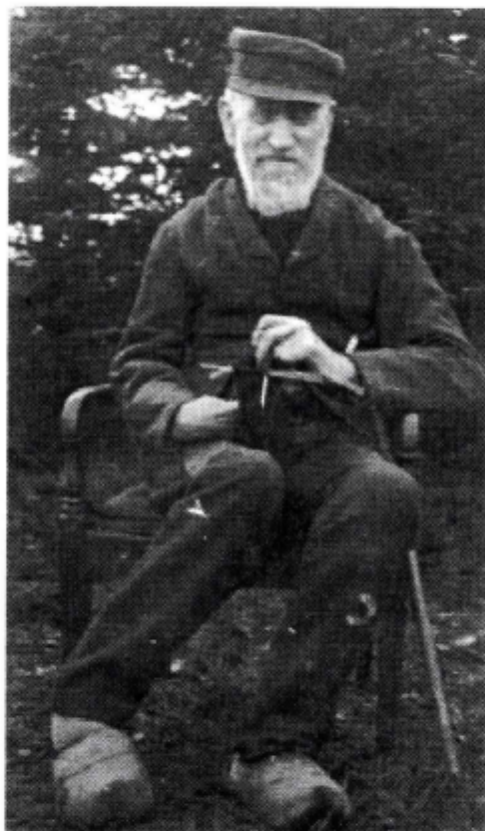
"Rejsebeskrivelse"

Tanker om vejen - Livets vej - mit livs sidevej - ja, overskrifterne kan være flere, når man lader tankerne gå tilbage og spørger sig selv, hvorledes har styreevnen været livet igennem?

Hvem var det som anlagde vejen for mig? Er det de højere magter? Gud i himlen, eller ham nedenunder? Er det min Far, min Mor eller dem begge i forening? Hvor begynder så vejen? Er det før fødselen, det vi kalder for arvelig belastning? Hvis livsvejen begynder ved fødselen, er det så Mor, som har givet retningen? Eller er den styret af Fars "linial"?

Tør jeg tegne vejen op? Mangler modet ikke til at meddele papiret, hvor mange "sten" der har været på vejen, og er jeg ikke røget i grøften et par gange?

Barndommen - ja - hvor begynder erindringen og hukommelsen at tage fat, var jeg to - tre eller fem år? Da de første indtryk af livet satte sig fast.

Gl. Morbror

Jens Jensen (Gl. Morbror) farmors bror, født i 1850 og død i 1927.

Han var en del invalideret venstre hånd manglede et par fingre, og højre ben var skæv, men strikke det kunne han, Bindehosen var sjældent i ro.

Han tjente en tid som Røgter på Bjødstrupgård, hvorefter han kom hjem til os at bo, Mor fik hans invalidepension på 40 kr. pr. måned - 7 kr. til ham selv i lommepege, disse 33 kr. skulle så dække udgifterne til husly, mad og klæder til ham selv.

Gl. Morbror med bindehose i det lille kammer med stengulvet, og den gule seng ude bag bryggerset, synes jeg at kunne huske, men om han var en kær ven, en god fortæller og børnepasser, det husker jeg ikke. Dog synes jeg at kunne huske hans håndtryk med hånden, som manglede et par fingre. Dette syntes jeg var underligt.

1. del.

Slægtens Historie.

Men for lige at få vejen kortlagt fra begyndelsen, tror jeg denne skal starte med **Farfar, Søren Christensen**

Ane & Søren Christensen

som blev født i Hesselbjerg i Ikast sogn den 2.feb. 1841. Han kan jeg af gode grunde ikke huske, da han døde 8 år før, jeg blev født. Noget er dog blevet mig fortalt, og er blevet siddende fast i hukommelsen.

Han og **Farmor Ane** ejede og drev en lille ejendom på Bjødstrup Mark, i dag kaldet Hesselbjergvej nr.8. Farfar, der var veteran fra krigen i 1864, var med i slaget om Dybbøl og fik derfor fra staten en hædersgave på 100 kr. årligt. Han døde den 16. jan. 1917, efter at være påkørt af toget på vej hjem fra Herning. Jeg har ladet mig fortælle, at han mangel gang gik langs banelinien hjem fra Herning, for bedre at kunne finde vej, når han i Herning havde fået for mange snaps, og af den grund var lidt usikker på benene. (En af grundene til at Far blev så stærk en afholdsmand).

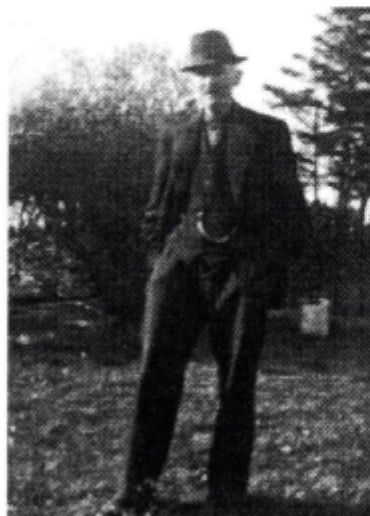
Farmor døde den 25.aug. 1905, efter at have født 9 børn, hvoraf en døde som lille, han nåede dog at blive døbt og fik navnet Casper.

Mette Kirstine (Faster Stine)

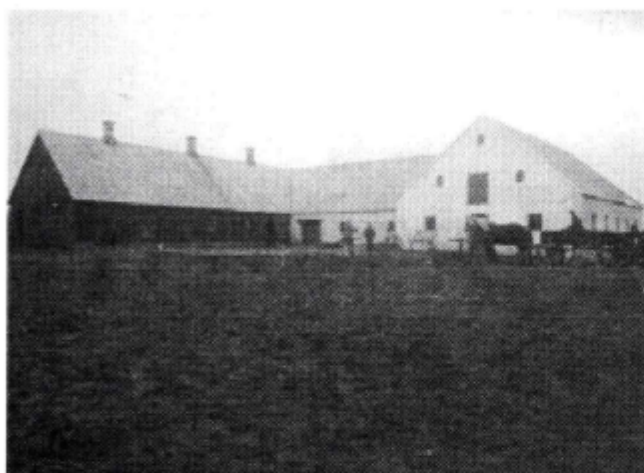
Nr. 2 var en pige Mette Kirstine, kaldet **Stine**, født den

29.sept. 1871 og død i Hammerum den 18.april. 1950. Hun blev gift med Jens Peder Nielsen, hvorefter de købte ejendommen Kølkhjærvej 41 i Langelund - Hauge, denne blev senere overtaget af sønnen Herman, og Stine, som da var blevet enke, købte et lille hus i Hammerum, hvor hun levede og boede meget spartansk og fattigt. Vi var tit indenom med lidt slagtervarer, frugt og grøntsager, af det lidet vi kunne undvære, men Stine var lykkelig hver gang. - Det hjalp dog lidt på økonomien, da sønnen Søren kom hjem, efter at have arbejdet rundt på de fynske Herregårde i mange år.

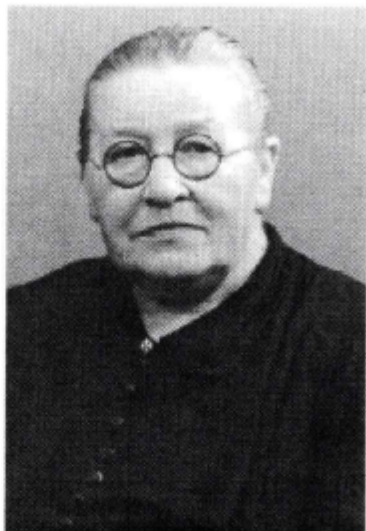
Farbror Kresten

Nr. 3 i børnerækken var **Kresten**, som kom til verden den 14.dec. 1873 og døde den 8.sept. 1946. Kresten fik ejendommen i Bjødstrup efter giftermålet med Sine,

Ejendommen i Bjødstrup

som døde allerede i 1915 af tuberkulose, 33 år gammel. De nåede dog at få 4 børn, men kun en overlevede Kresten, nemlig sønnen Siggård, der overtog ejendommen i 1937. - Kresten kunne da helt hellige sig sin hobby, tømrer håndværket, og i 1944 overtog han min læreplads hos Søren. Kresten flyttede samtidig ind hos Far og Marie (Bedstemor kaldet af os børn) på Kølkhjærvej 31 i Hauge.

Ane Marie (Faster Ma'ri)

Nr. 4 var en pige, **Ane Marie**, kaldet Ma'ri, født den 4. jan. 1876 og død i Herning, som enke efter Laurids Nielsen, kaldet Laust Murer.

Laurids Nielsen (Laust Murer)

Faster Ma'ri boede i mange år i Hammerum, på Bjødstrupvej nr. 33 i en lille lejlighed hos Laurids Maler, eller KLOK-LAURIDS, som han også kaldtes, på grund af sine evner til at ordne folks ure, dog helst væg- og bornholmerure. Han klarede dog Fars gamle Omega lommeur, når denne skulle renses eller tilgodeses. Når ikke LAURIDS MÅLER (Maler) var beskæftiget med urmageriet, tog han ud at male og tapetsere for folk. Jeg kan endnu se ham for mig, på sin noget gammeldags cykel med stor bagagebærer både foran og bagved, fyldt op med malerspande og værktøj, og han selv med halvlang pibe i munden, der gled ned i vestlommen, når en munter bemærkning skulle udveksles med forbikørende. Faster Ma'ri syede for folk, mest gammelt tøj til omsyning, alt mit tøj indtil konfirmationsalderen blev syet af hende af brugt tøj, som Fars fætter **Jens Peder**, i København sendte til os.

Jens Peder Pedersen

Dette var dog ikke til min fulde tilfredshed, da flere af mine skolekammerater fik nyt tøj fra forretningerne i Herning, med et mere moderne snit end Ma'ri kunne få ud af det gamle Københavnertøj.

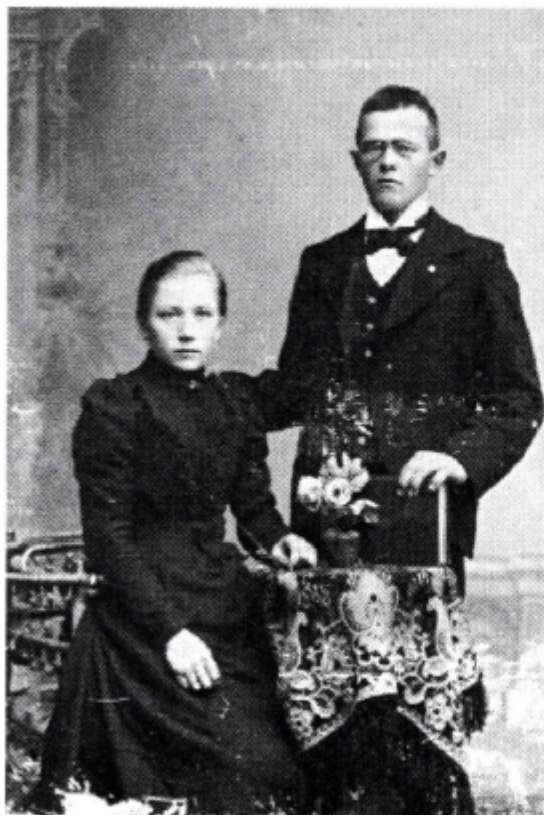
Mens Ma'ri tjente på sit syarbejde, gik Laust ud og murede for folk. Han murede blandt andet min bror Søren's hus i Hauge, Kølkjærvej 29.

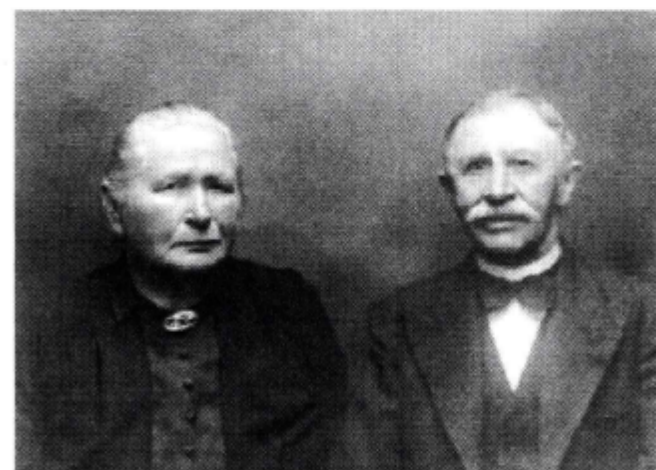
Kølkjærvej 29

Laust kom altid alene, og de, som skulle have noget muret, måtte selv lægge murerarbejdsmand til. Dengang var et byggeri på landet jo en større sag, som skulle forberedes lang tid i forvejen, med fremskaffelse af af materialer, såsom mursten, brændt kalksten, der blev læsket (udvasket) i en bæk for derefter at komme

i en kalkgrav og senere igen blandet op med sand til murmørtel. Til mindre byggerier brugtes der undertiden på landet stadig lervælling (mørtel) til opmuring. Laust og Ma'ri flyttede på deres gamle dage til Herning, hvor de fik lejlighed i Skolegade, hvorfra de senere kom om i aldersrenterboligerne i Nørregade. De var begge ivrige afholdsfolk, og som Far og Mor tilknyttede Logen N.I.O.G.T. Krygers Minde i Hammerum, logebygningen lå bag Missionshuset. Det var i denne bygning, vi børn kom til det årlige juletræ, med leg og dans samt uddeling af godteposer. Logebygningen blev senere solgt til Missionshuset, der havde den fremgang som svigtede Logefolket.

Far og Mor

Abelone (Faster Lone) & Hans Hansen

Barn nr. 5 blev også en pige, født den 15. nov. 1879, hun fik navnet **Abelone** kaldet Lone. Lone blev gift med Hans Hansen i Gunslev på Falster. Hans var ringer og graver ved Gunslev kirke, hvilket arbejde sønnen Laurids senere overtog.

Fars liv og levned vil jeg senere vende tilbage til, når resten af flokken af farbrødre og fastre er gennemgået og beskrevet.

Nr. 7 fik også navnet **Jens**, men **Møller** blev tilføjet, derfor kendte jeg ham kun som Farbror Møller.

Laurids

Det var begrænset, hvad vi børn kom til at kende denne familie, vi var dog samlet når der et eller andet sted var fest i familien. Der var jo uendelig langt til Falster på denne tid, i hvertfald så langt, at vi børn ikke kunne være med på så dyr en rejse.

Jens Møller (Farbror Møller) med familie

Nr. 6 i flokken blev **Far**, han fødtes den 6. aug. 1881 og fik navnet Jens, dette navn blev senere brugt af os børn, når en af vores egne børn skulle døbes.

Han blev født den 7. marts. 1884 og døde den 23. april. 1964 i Frørup på Fyn.

Han ligger begravet i Brahetrolleborg. Møller blev landbrugsuddannet, var på Ladelund landbrugsskole, hvor han fik kontrolassistentuddannelsen, og arbejdede som sådan indtil 1919, hvor han købte en ejendom i Korinth (20 tdr.land).

Møller blev gift to gange, i første ægteskab var en søn, som døde før moderen. Den 14.febr. 1933 blev Møller så gift 2. gang med Mary Kirstine Pedersen Agerskov, i Brahetrolleborg kirke. De fik sammen 2 børn, Erna og Vagn. Jeg kan endnu huske, når Mary og Møller kom på besøg. Hun havde en ualmindelig høj og gennemtrængende stemme, der kunne høres over hele Hauge by. Efter at sønnen overtog ejendommen, flyttede de til Frørup, og købte hus på Frørup Byvej nr. 8.

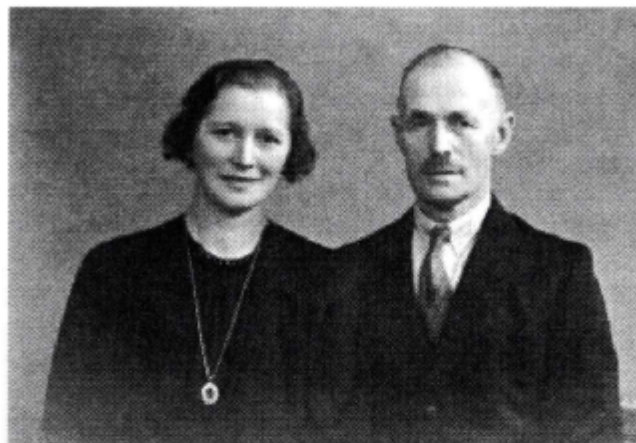
Nr. 8 blev igen en pige, **Marie Magdalene**, kaldet Lene, født den 22.juli 1886.

Marie Magdalene og Knud Hansen

Lene blev gift den 19.okt. 1909 med Knud Hansen, født den 11.febr. 1885 i Ørte sogn på Fyn. Knud sejlede som ung på langfart i sejlskibenes tid, det var altid spændende at få lov at kigge i ting og sager, han havde haft med hjem fra de mange ture til Østen. De boede først i Horslev sogn på Fyn, hvor Knud skaffede udkommet som fisker på Gamborg fjord. I 1919-20 købte de et mindre landbrug i Pårup ved Silkeborg. Denne ejendom overdroges senere til sønnen Jørgen, hvorefter Lene og Knud købte hus i Resenbro. Lene og Knud fik 4 børn, Margrethe født den 3.sept. 1912, gift den 9.maj. 1936 med Peder Lund Kirkedal Kristensen. Inger født den 30.jan. 1916 og gift den 15.maj 1938 med Ejnar Tolstrup fra Bjødstrup. Inger døde i barselsseng efter at have født tvillinger. Jørgen født den 24.okt. 1917 og gift den 18.dec. 1941 med Juliane Kristensen fra Grødde, en søster til fætter Siggårds kone i Bjødstrup. Sidste skud på denne stamme var Ellen Marie, født den 15.april. 1921 og gift den 5.aug. 1943 med Peder Kristensen, Frederiksdal ved Kragelund.

Nr. 9. **Carl** født den 24.jan. 1889 og død den 14.juni 1975.

Carl og Marie

Farbror Carl var den sidste i rækken af børnene fra Bjødstrup mark. Carl giftede sig med Kirstine Jørgensen fra Albæk. De fik børnene Anna, Jakob og Søren. Kirstine døde den 2.marts 1923 af den spanske syge, hvorefter Far og Mor fik den yngste i pleje, han døde dog i slutningen af 1923 også af den spanske syge. Anna blev gift med Frits Nielsen, de købte hus på Danasvej 27 i Herning. Jakob blev politibetjent i Nyborg, hvor han også blev gift, og gik på pension som overbetjent, efter at han havde været udstationeret på Cypren nogle gange (vistnok?).

Carl blev senere gift med Marie Riis fra Albæk den 25.juni. 1926. De fik børnene Christian, Gunnar og Egon. Christian blev overportør på Odense banegård, Gunnar var lastbilchauffør og Egon blev uddannet bankmand. Carl var i flere år ansat ved amtsvejvæsenet som tromlefører, derefter blev han salgschauffør for margarinecompagniet, for derefter at købe ejendom i Bjørslev. Efter at børnene var flyttet til Fyn solgtes ejendommen i Bjørslev, og de købte et lille husmandssted i Rosilde på Fyn, hvor de i flere år drev et lille hønseri. De sidste år boede de i pensionistbolig i Nyborg, hvor Carl gik meget op i kolonihave og fiskeri på molen i Nyborg, når de da ikke var på farten rundt til den store familie. Carl var som Far, glad for at rejse rundt til venner og bekendte, mange gange kom de også til vor dør, for at fortælle nyt om familien på Fyn.

Jeg vender nu tilbage til vor egen familie.

Og begynder ved Fars liv og levned, så godt som jeg nu kan huske den fortalt, og oplevet af mig selv.

Fars barndomsår har jeg ikke hørt meget om, udover at han engang fortalte om en drukneulykke, han var hovedperson i. Det skete en vinter, hvor han gik gennem isen i mergelgraven, der lå umiddelbart op af Skjellundvej ved nr. 2 gård på vestsiden af vejen. Han var sammen med sine søskende gået ud på isen, hvor han faldt igennem og inden Møller havde fået hentet hjælp, havde de andre set Far dukke op to gange. Han blev reddet i land med en brandhage, da han kom op 3.gang. Men der må vi jo nok sige, at der var bud efter ham, og alle vi andre, som kom til siden hen.

Hvad der siden hændte ham i barne- og ungdomsårene stod i mange år uvist for mig, og jeg er stadigvæk ikke

blevet hel klar over, om mine ældre søskende har fået mere at vide om Far og Mors livsforløb, end jeg, som den mindste i flokken, blev indviet i. Dette er måske årsagen til, at jeg i dag, efter at have læst Far og Mors skudsmålsbøger, har fået lyst til at fortælle om, hvad der hændte dem efter disse bøger, og mine søskendes beretninger.

Far blev hjemmedøbt d. 28 august og fremstillet i kirken den 30. okt. 1881, blev konfirmeret i Gellerup kirke den 6. okt. 1895. Den 1. nov. 1898 flyttede han fra Gellerup til Ørre sogn. Den 1. nov. 1900 blev han fæstet hos Gdr. Rasmus Poulsen i Havnsø ved Stubbekøbing på Falster til d. 1. maj 1901 for en løn af 150 kr. I de to år i Ørre var Far kommet til at kende Marie Jakoba Meedom, og mit gæt er, at der har været mere i det venskab, end Far siden har villet fortælle eller snakke om. - Far blev hos Rasmus Poulsen til d. 22 september 1901, hvor han igen flyttede til Gellerup sogn, og derfra til Hvorslev, hvor han blev fodermester hos Gdr. H. Hansen, Tamagergård, der skulle han have en løn af 5 øre af hver krone, der betaltes i mælkepenge fra mejeriet + 10 øre af hver 100 pund mælk, der leveredes til mejeriet, dog med den løn-garanti at være sikret 400 kr. for året fra den 1. nov. 1901 til den 1. nov. 1902.

Fra Hans Hansen fik han plads på Danstruplund fra den 1. nov. 1902 til den 1. nov. 1903, hvorefter han den 29. april 1904 flyttede fra Hvorslev sogn til Bringstrup på Sjælland.

- Men tiden i Hvorslev blev nok bestemmende for det, som siden blev til vor familie i Hauge. På Danstruplund kom Far til at tjene sammen med **Ane Kirstine Madsen** (Mor).

Min Mor, Ane Kirstine Madsen

Dette fik følger, da Mor fødte min ældste søster Martha, den 25. sept. 1904, efter at være flyttet til Skt. Hans sogn ved Ringsted, hvor hun fik plads hos Ulrik Hansen fra den 1. nov. 1903 til den 1. nov. 1904.

Far flyttede også til Ringsted, og kom på Kærehave Husmandsskole den 1. nov. 1903. Denne skole var startet samme år i september, så Far var blandt skolens

første hold elever. Dette skoleophold var nok årsagen til at han senere blev så varm en fortæller for Husmandsbevægelsen, hvor han siden var med til at starte Husmandsforeningen i Gjellerup sogn.

Den 28. april 1904 sluttede skolen og i Fars skudsmåls-bog kan ses, at han flyttede papirerne fra Hvorslev sogn til Bringstrup, dette sidste skifte ser ud til at være sket den 22. april 1905, hvor papirerne blev flyttet til Lunds-gård pr. Guldbjerg.

Fars poesibog fra Kærehave Husmandsskole var en af de små ting, der dukkede frem af gemmerne, da vi børn skulle dele tingene. Jeg har en fotokopi af bogen, min bror, Søren, fik originalen. På denne bogs første side er der et billede af Forstander N.J. Nielsen Klodskov, dette billede stod i mange år på Fars skrivebord, med det poisi-vers han havde skrevet til Far, og som lyder:

"Den der bidrager til andres lykke øger sin egen"

Også Mor har skrevet sit vers i denne bog, endda hele to gange, først:

*"Når land og sø os skiller ad
så gem til minde dette blad
skal dette blad endog forgå
vort venskab evigt skal bestå."*

Kirstine Madsen.

anden gang:

*"Det er ikke stort om man ofre lidt.
Og sejred stundom som så mange gjorde.
Men ofre, binde og kæmpe frit
og være glad i Ofret det er det store.
Det er ikke stort om engang man dør.
Når livet forlængst har holdt op at more.
Men øjne lys gennem livets slør.
Og ydmygt takke for det, - det er det store."*

(Din Kone)

Det var så deres ungdomstid og den 30. april 1905 står brylluppet mellem Far og Mor. De får købt ejendom i Hauge, den som nu hedder Haugevej 25.

Haugevej 25 det gamle hus

Morfar Jens Madsen

Mor, Ane Kirstine Madsen, datter af Gårdmand Jens Madsen og hustru Jensine Jakobsen,

Mormor Jensine Jakobsen

blev født den 31. aug. 1885, hjemmedøbt den 3. sept. 1885 og frembåren i kirken den 11. okt. 1885, udskrevet af Ulstrup skole og konfirmeret den 1. okt. 1899 - således skrevet af sognepræst Chr. Nielsen den 29. jan. 1901 i Hvorslev Præstegård.

Mors Far Jens Madsen, deltog også i krigen i 1864, hvor han efter sigende reddede livet efter at en tysk kugle ramte hans lommeur. Jens sad de sidste år som tysk krigsfange og blev først fri efter at krigen var slut.

Mormor, Jensine Jakobsen, gift første gang med Jens Madsen, de fik datteren Ane Kirstine, som blev min Mor. Derefter døde Morfar, og Mormor blev senere gift med Martin Thommesen. Efter nogle års forløb døde Mor-

mor, og Martin Thommesen blev igen gift, også i dette ægteskab kom der børn, så vi var efterhånden blevet en lidt blandet familie på Mors side. Vi kom som børn meget sammen med Mormor og Martin Thommesens søn, Thomas, som blev gift med "Moster Sine", således kaldet af os.

Morbror Thomas og Moster Sine

De købte ejendom i Langelund efter at være flyttet til egnen på Fars opfordring. Under den sidste krig blev der fundet brunkul på deres jord, og Thomas nåede at få både nyt stuehus og bil, sikkert nok en følge af kulene, selvom Thomas var en både dygtig og fremsynende landmand. Da Thomas efter krigen overdrog ejendommen til sønnen Martin, købte han den gamle smediebygning i Hauge, hvor de boede nogle år som pensionister. Thomas hjalp i flere år med på SYSTEMA, nok mest for at få tiden til at gå, men jeg var glad for det arbejde han udførte der.

Thomas havde en søster Sine, som blev gift med Lars Gerning Pedersen. De købte ejendom i Træholdt ved Rødkjærsbro, og også den familie kom vi sammen med til familiefester m.m.

Far og Mors Virke.

Jeg følte i bardomsårene, at mine forældre var meget gamle, dette skyldes måske tidens børneopdragelse. Børn skulle dengang være lydige og lystre. Deres vilje sad for det meste i forældrenes lommer, dog kan jeg ikke huske, at jeg nogensinde er blevet slået, måske en enkelt ørefignen, men jeg mindes det ikke. Min Far havde travlt med at skaffe til det daglige udkomme, og holde kreditorerne fra døren. Vor ejendom var jo ikke stor, kun små 18 tdr. land, hvorpå der helst skulle være 6 køer + grise og høns, for at vi kunne leve et nogenlunde anstændigt liv uden direkte armod. Far havde dog forskellige bijob ved siden af landbruget. Han kørte rundt i en lille hestetrukken Gig (en tohjulet vogn med kuskeseade og et lille lad bagpå). I dette lad havde han fisk, der bestiltes hjem fra havnene, og kom med tog til Hammerum station. Om sommeren var de ikke altid lige friske, når dette skete, blev der serveret fisk for høns og andet kræ, men fortjenesten forsvandt. Vi fik selv megen fisk dengang, særligt når der ikke blev udsolgt samme dag. Min appetit for fisk led dog ingen skade, tværtimod Far og jeg kappedes om torskehovederne, selv om jeg som regel måtte nøjes med de små. Jeg husker endnu, da han havde bestilt rokker i havnen, og ikke kunne få dem solgt, hvorefter de blev sømmet op på ladeporten til tørring, og senere spist som tørrede Ising, der også i dag spises mange steder på Vestkysten, også disse smagte mig godt.

Et andet af Fars job var at køre rundt og sprøjte folks frugttræer om vinteren og foråret, - Han havde orner til udhold, på jysk kaldet (Æ Wonni), der var normalt to i forskellig alder, den gamle kunne blive ret stor og bister, til tider farlig at komme nær. Så kom folk drivende med deres søer, når disse var "vrå", som vi sagde, det var dog ikke altid en bedækning lykkedes med det samme, - så blev soen indkvarteret og sat i pension i ornens nærhed, indtil soen var klar til "Herbesøg". Alle disse job gav jo lidt kontanter, dog ikke alt var kontant. Jeg kan huske, da Far holdt op med fiskesalget, var kreditbogen fyldt godt op med kreditorer. Han havde meget besvær med at få fordringerne ind, så til sidst fik en af mine søskende bogen, med besked om, at det han/hun kunne drive ind, måtte beholdes som egenkapital. Jeg har mange gange senere tænkt på, hvor spartansk alle levede, selvom maden for en stor dels vedkommende bestod af egne produkter. Hjemme hos os blev det aldrig til mere end til to stk. stegt flæsk, eller en lille frikadelle til os børn. De ældre viste os børn, hvor nødvendigt det var at vise mådehold i alle ting.

På trods af lange dage og hårdt slid havde Far dog altid tid til højtlesning af en eller anden bog, det være sig Morten Koch, Lars Nielsen eller andre bondebogsforfattere, mens Mor havde travlt med strømpestopning eller lign. - Der var også mange lange aftener, hvor jeg måtte passe mig selv, mens de var i byen, - jeg tror hver tirsdag aften i Logen Krygers Minde til afholdsmøde. Afholdssagen havde på denne tid stor interesse, og mange medlemmer. Jeg er den eneste af mine søskende, som aldrig har været medlem. Nok mest fordi, da jeg blev voksen, var Logen i tilbagegang. Men både Mor og Far var sagen tro indtil døden. Det var med stor

sorg at Far, det sidste år han levede, fik ordineret en pilsner daglig af lægen, for at holde blodprocenten oppe. Jeg troede aldrig, dette skulle overgå mig, sagde han til mig engang, at skulle drikke alkohol på mine gamle dage. Så man må jo sige, at han til det sidste var tro mod de idealer han gennem livet havde kæmpet for. Han fortalte mig også engang, efter at jeg selv var blevet voksen, at han havde meldt sig til afholdssagen, fordi han som lille dreng, måtte hente Bedstefar på kroen, for at lede ham hjem i en rus.

Lige så tro Far og Mor var med afholdssagen, var de også med Valgmenigheden og dens tanker, samt søndagens kirkegang, der blev fulgt af dem begge. Måske ikke hver søndag, men dog så tit som lejlighed bød sig. Og ofte blev tingene drøftet igen, når de kom hjem. Aldrig er vi børn lagt i seng, uden at en af dem bad fader-vor for os. Dog nok mest Mor, men var hun ikke til stede, ordnede Far paragrafferne. At de begge blev så tro mod valgmenigheden, og hvad der på den tid rørte sig omkring den, er ikke nemt at forklare i dag, da mangt og meget omkring kirken, har ændret sig fra dengang. - Det som gjorde udslaget til at en valgmenighed blev dannet her på egnen, var nok den meget kontante bedømmelse af anderledes troende, som i de tider lød fra Indre Mission. Dette blev for meget for nogle, og nogen af disse gik sammen og fik dannet valgmenigheden, fik valgt præst, Pastor Enevold Terkelsen. Dette præstvalg var nok meget heldigt for den ny menighed, da Terkelsen var en dygtig og sympatisk præst, der forstod ungdommen, som samledes om ham i stort tal, når han holdt foredrag om et eller andet i ungdomsforeningen. - Men med sådan en præst, kunne det ikke undgås, at der til tider blev udvekslet hvasse kommentarer i avisernes læserindlæg. Med den kamp, som man må sige, der dengang var mellem de to kirkelige retninger, kan det ikke undgås, at de unge bliver præget. - Det er måske en af de ting, Anna og Jeg ikke rigtig blev enige om, synd for Vor Herre, da jeg tror, at han i os kunne have haft et par flittige kirkegængere, hvis ikke dette lille dumme skel havde været der. Jeg må i hvertfald desværre konstatere, at jeg ikke i samme grad, som mine forældre, har evnet at vise mine børn den gudstro, som de viste os børn. Vi har sikkert brugt vort lønkammer for meget, når vi havde brug for at bede en bøn til vor Far i Himlen.

NB. Hvis nogen føler lyst til at læse mere om dette emne og denne tid, kan jeg anbefale bogen om Enevold Terkelsen I - II af Frede Terkelsen, 1944, Nyt bogforlag - Martin Hansen Odense.

Også Husmandssagen gik Far stærk op i, han var som før beskrevet, med på det første elevhold på Kærehave Husmandsskole, hvor så siden han havde skaffet pengene fra? Han var med på flere Husmandsrejser, bl.a. Bornholm i 1923, St. Restrup Husmandsskolekursus i 1930 + flere. Mor og Far fik Husmandsforeningens Diplom for veldrevet landbrug flere gange + en del forskellige sølvtung for samme.

Men der hvor bølgerne kunne gå rigtig højt var i en diskussion med andre landmænd, når det politiske spørgsmål blev drøftet. Far var socialdemokrat om en

hals. Dette var egnens gårdmænd ikke, så der blev til tider råbt højt - meget højt endda.

Min Mor husker jeg som en stor, kraftig og bestemt kvinde, men dog mange gange så mild mod os børn, at hvis vi gjorde hende imod, eller gik veje, som man på forhånd godt var klar over, hun ikke billigere, - ja så havde ens samvittighed, det ikke godt lang tid efter. Jeg husker endnu forskellige episoder, hvor samvittigheden ikke rigtig lader mig i fred. Den første var en søndag formiddag, Mor ville have mig med i kirke, men af en eller anden grund, tog hun først afsted, jeg skulle så komme, når jeg var færdig lidt senere, - men jeg blev sent på den, blev bange for at komme for sent, og vendte om ved kirkedøren og cyklede hjem igen. - Men Mors bebrejdelser og formaninger efter kirkegangen, husker jeg endnu, som var det igår.

Det næste var, da hun lå på sygehuset, hvor jeg kom og besøgte hende. Der var Storemarked i byen den dag, og måske var den mere i mine tanker, jeg fortalte ihvertfald Mor, at jeg skulle til marked og tivoli bagefter. Jeg kunne mærke, der var noget som trykkede, og hun sagde med en underlig betoning i ordene, - tænk nu lidt på, jeg ligger her! Dette lovede jeg, 14 års dreng, måske lidt flygtigt og drømte selvfølgelig ikke om, det var sidste gang, jeg så Mor i levende live. Mor døde af galdestensoperationen. Min samvittighed nagede mig i mange år derefter, fordi jeg havde taget en så flygtig afsked med hende, - min Mor, som jeg holdt så meget af, døde den 10. sept. 1939, det år krigen i Europa startede.

Søskende.

Da jeg, som en efternøler, 8 år efter min yngste søster, nok aldrig har oplevet det nære søskendeforhold, måtte jeg tage til takke med det at være "barnet", når de andre kom hjem på besøg fra deres forskellige tjenestesteder. Måske en af grundene til jeg blev lidt af en enspændernatur, som jeg senere mange gange har følt det. Jeg kunne ikke lukke op over for mine søskende, og sjældent overfor Far og Mor, jeg kom måske af den grund til at gå og ruge over mange ting, som det havde været bedre at få gennemdrøftet mens tid var.

Martha, min ældste søster, husker jeg mest fra barndommens tid, som en egenrådige dame, der til tider kunne komme med en forudfattet mening om mange ting.

Martha og Lille Arne

Hun boede nogle år i København, hvor hun vel nærmest virkede som husbestyrerinde for Fars fætter Jens Peder og sønnen Niels Otto, efter at Niels Otto's Mor var død. De boede på Folkvarsvej, hvor hele vores familie kom på besøg. Ikke mindst Søren og jeg, som begge var soldat i Kongens København.

Men for min søster Martha, blev det til en kærlighedsaffære med en københavnsk "Gentleman". Dette fik følger, da hun fik barnet "Lille Arne", sådant kaldet derhjemme hos os, da han kom i pleje hos Mor og Far. Jeg fik pludselig en lillebror, som til gengæld var 8 år yngre end jeg. Jeg elskede at lave ting og sager til ham og sætte ham igang med et eller andet. Dog syntes jeg, han blev frygtelig forkælet af sin Mor, når hun kom hjem på besøg, hvad der vel var såre naturligt, men det bekymrede Mor og Far en del. De mente at drengen blev ødelagt af al den øsleri og kærlighed, min søster udøste over ham, hvilket jo nok også kunne mærkes på drengen, når Mor og Far igen stod for opdragelsen.

Martha havde i nogle år forskellige pladser rundt i landet. Mest som husbestyrerinde for en eller anden enke-mand. Dog havde hun i en periode plads som kok på Missionshotellet i Thisted, for god mad var hun en mester i at lave, hvilket der også blev kendelig på hende. Livet igennem måtte hun kæmpe en brav kamp mod overvægten. Dette var vel nok lidt af en familiesvaghed, at være glad for mad. Også jeg synes at kunne se det på mine sønner i dag.

Da Arne kom i skolealderen fulgte han med moderen rundt i forskellige pladser på landet, og da han blev konfirmeret tjente han nogle år på landet, blandt andet hos morbror Thomas i Langelund. Senere tog han ud at sejle med svenske skibe, gik i land i Sverige, hvor han giftede sig med en tysk pige **Betty**.

Betty

Han fik senere en selvlært mekanikeruddannelse, startede selvstændig mekanikerværksted i Floda, Sydsverige. Han mistede sin hustru ved en automobilulykke, blev senere gift med Gunn, som havde to børn ligesom Arne. De havde endog hver en, som hedder Margarethe. Dette ægteskab holdt dog ikke. De blev skilt. Arne tog

ud at sejle - vendte hjem igen, for atter at gifte sig med Gunn. Heller ikke den gang kunne de finde takten, og flyttede igen hver til sit.

Vi havde i sommeren 2001 besøg af Arne, som kom til os efter, vi ikke havde været i kontakt med ham i 18 år. Han havde en del af tiden været psykisk syg, men er nu i fin form.

Martha prøvede de første år, hvor Betty og Arne var gift at bo hos dem, som Hushjælp/ Bedstemor. Men svigermor var nok stadig lidt for selvrådende at have boende. Så de sidste år boede Martha hos min bror, Søren, efter at hans kone Marie var død. Hos Søren fik Martha sin egen stue i det gamle værksted, og selvom de til tider kunne være uenige om småting, var det til stor gavn for dem begge med bofællesskabet.

Marie, Henning, Kis og Søren

Søren - Den af mine søskende jeg fik det næreste forhold til, vel nok også ham jeg kom til at holde mest af. Søren var udlært tømrer hos Jens Jensens Tømrerforretning og Tømmerhandel i Hammerum, et sted hvor det gode gamle håndværk blev holdt i hævd af gamle håndværkssvende, der havde den rette ånd til faget. Jeg elskede, at høre Søren fortælle om sin læretid, og de mange sjove narrestrege svendene kunne komme i tanke om. Lærlingene holdt sig ikke tilbage, hvis dette kunne ske uden risiko for øretæver fra svendenes side. Efter nogle år som tømrersvend rundt i landet, med skorstensbygger Laugesen, begyndte Søren selvstændig virksomhed hjemme i Fars redskabshus. Det blev mit "det bedste" at komme der, få lov at banke små blå søm i, som Søren gav mig i en lille kasse, og med streng pålæg om selv at holde "hus" med dem, da jeg ikke skulle regne med at få nogen hver uge. Jeg klarede det med kun at banke sømmene halvt i, for så at trække dem op igen og bruge dem en ekstra gang. Det skete dog han overraskede mig med en ekstra portion, såvel som han til fødselsdag og jul kom med gaver til mig som han majsommeligt havde stået og lavet om aftenen, det være sig trillebør, vogn og mange andre ting. Efter nogle kummerlige år i redskabshuset fik Søren af Far et stk. jord syd for ejendommen, lige overfor købmandsbutikken, hvor der blev bygget hus og værksted. Da Søren stadig levede som ungkarl, fik han i mange år kosten hjemme hos Mor og Far mod betaling. På grund af det nære forhold til Søren og træet, valgte jeg på et tidligt tidspunkt livsbane. Fik Søren overtalt til

at tage mig ind som lærling efter min konfirmation, og fra dette tidspunkt havde vi fælles arbejds interesser, selvom vi ikke altid var enige.

Mange dejlige drøftelser har vi haft om det at arbejde med træet, og det kan vist roligt siges, det blev en uddannelse, som favnede vidt, da det dengang var almindelig, som tømrer på Landet, at kunne lidt af det hele fra vognhjul, saltkar, trillebøre (Mogstøwte), legetøj (vintertidsfordriv), møbler, taburetter m.m.. Savskæring af skovens træer til tømmer og brædder over almindelig tømrer- og bygnings-snedkerarbejde, til det lidt finere møbelsnedkerarbejde og under krigen fabrikation af generatorbrænde.

Søren blev gift i 1942 med Marie Ormstrup fra Herning. Efter den tid kunne jeg godt mærke, der blev mindre tid til værkstedshygge om aftenen. Før kunne vi godt stå på værkstedet om aftenen og more os med at forme ting og sager i træ, dette var delvis slut, men dog skete det vi fandt sammen ved høvlebænken når et problem skulle løses. Det kan vel siges at forholdet holdt livet ud, ikke mindst da jeg selv blev selvstændig, og han efter nogle års forløb lukkede sin lille virksomhed i Hauge, meldte sig ind i fagforeningen og fik arbejde hos mig i Herning. Vi var så i samme forhold som før, dog med modsat fortegn, da det nu var mig som stod som arbejdsgiver, dog brødre var vi stadig og vores forhold blev ikke ringere af den grund.

Efter at Søren havde nået pensionsalderen og helbredet tildels svigtede, således at han måtte holde sig inden-døre, boede han ene i huset. Det var for mig en oplevelse at kigge indenfor og mærke den interesse, hvor med han fulgte med i, hvad der skete i min virksomhed, som da var flyttet til Hauge, og voksede på vor fædrende jord, - højtravende - måske, men jeg er overbevist om, det var sådanne tanker, han kunne sidde og glæde sig over, de sidste år han levede.

Humor har han altid haft, - dette beviser til fulde et brev som er blevet fundet i Anna og Arne's gemmer efter deres død.

Fredag den 24. marts

Kære Svigerinde Anna

Ja du bliver jo nok forbavset over at få Brev fra mig, men det var også meningen. jeg ved jo af Erfaring at små gældelige Overraskelser kan hjælpe lidt på Humøret når man ligger med Næsen i Vejret og er prisgivet andres Omsorg og Pleje og jeg kan udmærket sætte mig ind i dit Sted.

For forleden Aften, jeg skulle ned til moster Sine til en Kop Kaffe, jeg havde jo fået mig vasket, fået Skægget af Ørene og et par nye Bukser på. Så kom jeg lige ud til Vejen, trådte fejl på den ene Fod og ned i smadderet. Heldigvis havde jeg da Forsiden ned af men Hænderne var jo godt sølet til og Bukserne havde jo også fået lidt. Jeg måtte jo hjem igen og gøre Toilette så det blev lidt sen Kaffe.

Jeg slap da med en lettere Forstuvning, det var jo ikke så heldigt, men så kan du jo trøste dig med at Heldet følger de Tossede.

Jeg var til Fødselsdag i Snebjerg i gaar, det var Elin og Dagen før fyldte Lone jo år. Jeg slår det sammen til et, det kunne Elin jo ikke vente efter, den gang Lone blev født.

Ellers har de det rigtigt godt, de går jo i Skole hele bundet bortset fra Elin, hun har et par ekstra Unger at passe om Dagen, og så skal der jo også tænkes på Fodertid om Aftenen.

Vi fik Hønseskødssuppe og Frugt med Creme, så ernæringsmæssigt var Dagen jo reddet.

Suppe er nu en dejlig Spise, det bliver man vist aldrig træt af.

Jeg havde en død Høne og en gammel Koskank i sidste Uge som jeg hældte en halv Spand Vand på og spiste Suppe i 4 Dage i træk. Så kom jeg to Portioner i Fryseren og fik Posten til at hjælpe med det sidste, men han er en underlig en.

Ja, han er helt tosset med Suppe, men han syntes de var for gode så han hældte et Glas Vand i Tallerkenen og spiste 3 skiver Franskrød til.

Så sagde jeg også at nu fik han ikke mere Brød for ellers skulle jeg spise Rugbrød hele Påsken.

Nå, så galt gik det nu ikke, jeg fik da skovlet så meget sne tilside at jeg kunne køre til Hammerum efter lidt Forstærkning, jeg syntes ikke jeg skulle have noget videre men da jeg skulle betale (Tak, 154 kr.). Jo det er dyrt at leve.

Men det var vist det, jeg kom fra, der var jo endnu en lille rest Klar Suppe og jeg havde jo hørt lidt om Høns i Asparges, så jeg snuppede jo nogle grønne Asparges i Fryseren og der fulgte 4-5 røde Pølser med.

Det blev skåret i Småstykker sammen med noget af den døde Høne og kogt i Suppen og så var jeg da svineheldig at få mixet en dejlig Sovs sammen.

Jeg havde nær spist det hele til Middag, skønt jeg havde beregnet til Aftensmad også, man skal jo også tænke på den slanke Linie (nå, det blæser jeg på).

Men en vis Spænding er der jo sommetider med Køkkenarbejdet, de første Pandekager jeg bagte, sloges Gråspurvne om i flere Dage men de fik da Bugt med dem til sidst.

De næste spiste jeg selv, men nu vil jeg ønske, at ham, du har i det daglige, må være lige så heldig som jeg, imedens du er væk, men du kan give ham nogle gode Råd, bare han så husker dem. Ellers må han jo gøre sine Erfaringer ligesom jeg.

Nå, nok om mad, du ligger vel og bliver lækkersulten af det.

Jeg skal vist ud at vaske op, jeg kan nemlig ikke komme under Vandhanen mere. Stakken er blevet for høj, jeg plejer nu ellers at vaske op når det er nødvendigt, som forleden.

Da havde jeg ikke flere rene Gaffer og en anden dag ikke flere Tallerkner.

Ja, så fik jeg min Middagsmad, jeg havde ellers regnet med Grønne Ærter og Gulerødder og Medister og det blev også meget tæt på.

Resultatet blev Snitbønner og stegt røget Flæsk og det skal man jo ikke sige (Sk..) til.

For det er meget spændende engang imellem, jeg gad jo ikke skrælle Kartofler i Dag, det er da Helligdag, ik'! Og så fik jeg da den to Timers Middagssøvn.

Ak, Ja, hvor har vi det i grunden godt, Vi skønner måske for lidt på det, men nu tror jeg du skal blive forskånet for mere Vrøvl fra min side, det kunne jo træffe at påvirke dit hele Nervesystem.

Ja. Ønsker er jo billige (men alligevel) et oprigtigt Ønske om du trods alle Smerter og Genvordigheder må holde Humøret oppe over Middel og helst helt i Top, skønt det er svært. Jeg har troen på at Pigerne og Lægerne i Randers er lige så søde og flinke og dejlige som dem i Herning og så ved jeg, du er i gode Hænder og husk så på at over Skyerne er Himlen altid blaa.

I Haab om god bedring, mange Hilsner fra din forhåbentlig kære Svoger

Søren Christensen
Kølkæjvej 29, Hauge
7400 Herning

Sine & Johannes

Jensine (SINE) også en af mine søskende, der altid var ude at tjener og aldrig boede hjemme efter, at jeg var kommet til verdenen. Dog var Sine for mig noget specielt. Hun var den første, som blev forlovet. Mærkelig nok står det stadig tydelig for mig, da Johannes første gang var mf i familien. Det var en af de sommerudflugter, som Far var en mester i at arrangere, til Himmelbjerget i 1930. Jeg husker hvor mærkelig, jeg syntes, det var at ham, Johannes, skulle gå og holde Sine i hånden, da de så siden blev fotograferet sammen på en bænk, mente jeg nok at nu var det lige ved at være for pjattet. Men tænk hvilke indtryk små ting kan gøre på en 5 års knægt, at man kan huske dem så mange år efter.

Sine og Johannes blev så gift i november 1930 overtog et lille Husmandssted på Mindestensvej i Lund. Johannes måtte tage en mælketur (Kørsel med landmændenes mælk til mejeriet) for at klare til dagen og vejen. Det første barn de fik døde kort tid efter fødselen eller var dødfødt, jeg husker det ikke rigtigt, men det der skete

efter står mejslet i min erindring,- den store sorg, det lille døde barn i sin vugge. Hvorfor jeg skulle med Mor ind og se det, aner jeg ikke, men det var mit første møde med døden, ikke et grufuldt indtryk, men den lille i den blomstersmykkede kiste, hvor Mor og min søster græd deres salte tårer, det står i dag brændt på nethinden. Siden kom der flere børn til og jeg kom ned på ferier, blev barnepige for de små når Sine og Johannes var i marken. Jeg hjalp til tider med, når kartoflerne skulle samles op. Men der var en forskel fra Fars kartoffelmark, der var fri for ukrudt. Her var kartoflerne groet til i kvikgræs (senegræs), det havde Johannes ikke så godt styr på, når han først skulle have mælketuren ordnet, hestene kunne jo kun være et sted, og efter hans mening skulle de have et godt hvil bagefter mælketuren. Derfor blev avlen gerne lille og pengene små. Det var som om jeg kunne mærke på min søster, at noget bittert lå og ulmede. Men børnene havde det godt, trods trange kår, der var glæde når Bedstemor og Bedstefar kom cyklende eller kørende i hestevogn, når noget skulle med hjemmefra.

Sine og Johannes solgte ejendommen i 1948 og købte en større i Overisen, den blev overtaget af sønnen Niels i 1961, hvorefter de flyttede i hus på Præstevænget i lkast hvor Johannes døde i 1964.

I 1967 flytter Sine op til Søren i Hauge, og i 1972 gifter hun sig med Alfred Albæk i Fastrup, en ungdomsven, som havde boet i Argentina i mange år, men vendte hjem efter at inflationen havde raset derovre. De flyttede ind i Alfreds fødehjem i Fastrup, hvor de fik 5 gode år sammen, inden Sine pludselig faldt om i roemarken i sommeren 1977 og døde inden hjælpen nåede frem.

Anna & Arne

Arne - Den af mine søskende jeg husker mindst fra barndomsårene, han var altid i tjeneste, gerne langt hjemmefra hvilket de efterfølgende tjenestesteder er et

bevis på:

1919-20 Thomas Thommesen, 11 måneder, løn 65 kr.

1924-26 Jens Bech, Fastrup, løn 850 kr.

1926-28 Hjemme.

1928-29 Okkels Birk, Snejbjerg, 1 år løn 550 kr.

1930-31 Knud Pedersen, Brændgård, 1 år, løn 625 kr.

1931-32 Hjemme for at hjælpe med opbygning efter branden.

Forår 1932 Skovbygård, 1 måned.

1.april 1932 Søren Dinesen, Langsted Fyn, 7 måneder, løn 400 kr.

1. November 1933 Karl Drud, Tommerup Fyn, 6 måneder, løn 300 kr.

1934-35 Djurslands Højskole.

1935 Karl Andersen, Kjeldstrup, 7 måneder, løn 550 kr.

1935-36 Laurits Haugård, Grenå, 1 år, løn 800 kr.

1936-37, Hans Dolmer, Voldby, 1 år, løn 800 kr.

1937-38 Martine Møller, Enslev Grenå, 1 år, løn 900 kr.

1938 Stenbjerglykke, Ærø, løn 1.100 kr.

1939 Hjemme.

1. November 1939, overtog han ejendommen i Hauge, som han solgte igen i 1947 og købte ejendom i Tørring ved Randers.

1957-1961 Bestyrer på Sølund, ØsterTørslev.

1961 Svinefodermester, Holsegård.

1961-73 Jennum Østergård, svinefodermester.

1971 byggede de hus i Spentrup.

Han arbejdede derefter på Dronningborg maskinfabrik indtil pensionsalderen.

En lidt omtumlet tilværelse rundt i landbruget, hvor han havde pladser fra tjenestedreng- karl- forkarl- fodermester- bestyrer- m.m.. Arne var dygtig som landmand fagligt, men nok en mindre god økonom. Han var lidt af en drillepind, men jæger om en hals. Min største fornøjelse var at komme med som "Hund", når han skulle på jagt. Vi fik senere meget med hinanden at gøre. I året efter branden var der meget at gøre hjemme, der var travlt overalt. Arne kom hjem og skulle det år have 1000 kr i løn af Far, men så skulle både landbruget og byggeriet passes. Året efter tog han på højskole på Djursland og kom hjem, forlovet med en dejlig pige efter mit skøn, dette holdt dog ikke, og efter at han havde overtaget ejendommen, giftede han sig med Anna Juncher fra Tørring v. Randers. Jeg skulle, som en del af købesummen på ejendommen, have kost og logi hos dem i min lærertid. Dette blev dog ændret, efter at Far havde giftet sig med Marie og bygget hus på Køljkærvej nr. 29, hvorefter jeg fik kosten hos "Bedstemor", som hun blev kaldt af os alle, men jeg blev boende hos Anna og Arne.

Det blev for dem nogle hektiske år i Hauge under krigen, Anna var Østjyde og det kneb i begyndelsen at finde fodslaw for hende sammen med de sindige vestjyder. Hun havde dog et gåpåmod der gjorde at folk begyndte at lytte til hende. Hun og Arne var med til at få startet Hauge Håndboldclub (H.H.C.) med håndbold om sommeren, og gymnastik om vinteren, hvor hun ledede pigeholdet. Om sommeren deltog de begge i håndbolden og om vinteren var hun med som gymnast på Højskolehjemmet i Hammerum sammen med vi andre, såvidt jeg husker fik hun også der et hold gymnaster at lede.

Da hun derudover var en dygtig rimsmed blev det til mange festsange til de forskellige familiefester på eg-

nen. Anna og Arne var vel også med til at få løsnet op for de stive skel, der var, Indre Mission og Grundtviganerne imellem.

Brunkulsbrydningen var også begyndt her på egnen, så Annas brødre, Jens og Peder, flyttede herved, de fik kost og logi hos Anna og Arne sammen med mig og en tid også Søren. Det var derfor nok ikke så underligt at porcelænet til tider dyngede sig op for at vente på opvasken. Anna deltog som alle andre Husmandskoner i det daglige arbejde i mark og stald, dog "Kone" for hende var et meget grimt og uselvstændigt ord, man skulle vogte sig for at kalde hende. Senere kom også hendes søster og Ejnar herved. De købte en lille ejendom (Husmandssted) i Hesselbjerg og såvidt jeg husker fik også Ejnar arbejde i kullene i Langelund sammen med Jens og Peder. Også Annas søster Signe kom til. Hun havde nogle år plads på Bessergård, inden hun tog på fabrik og syede. Jeg mener dog også, hun en tid boede hos Anna og Arne.

Arne havde, som Far, det job at sprøjte folks frugttræer. Han havde købt ny sprøjte, en trætønde med sprøjte, jeg tror den kunne rumme omkring 200 liter sprøjtevædske, det hele var monteret på to cykehjul til at spænde bagefter cyklen. Dette mener jeg dog han opgav efter nogle års forløb.

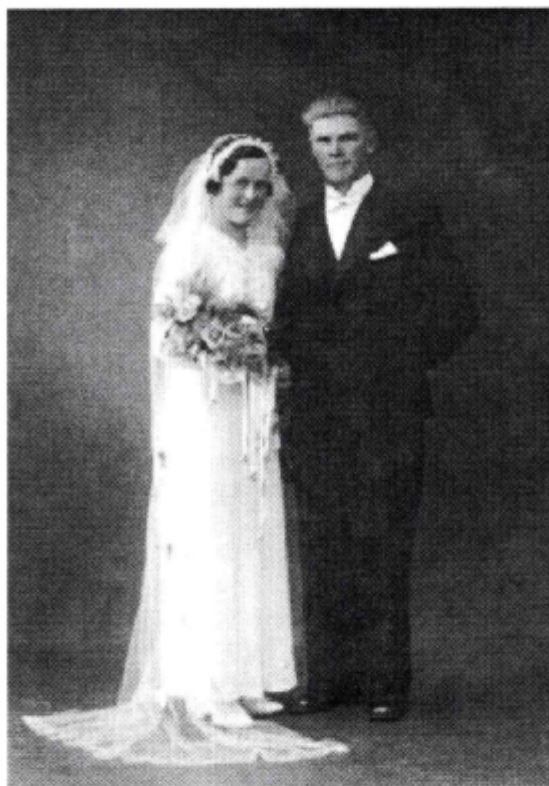
Men for at vende tilbage til de mange mennesker, som havde deres gang der. Det blev til mange festlige stunder, hvor kortene blev rørt og snakken gik om forskellighederne mellem øst- og vestjyder. Jeg husker en sommer, hvor deres venner fra Randerskanten kom på besøg. Hestevognen blev læsset med mange mennesker som skulle ud at se brunkulslejerne i Søby. Det blev en festlig tur, som også jeg deltog i.

Også om vinteren kom hestekøretøjet mange gange i brug, hvis det da ikke var kanen, de hårde vintre gjorde at man mange gange kun kunne komme frem med apostlenes heste, eller de rigtige, som nogen var heldige at have på stald. Snekastning var jo dengang et offentlig udbud, som alle skulle stille til uden betaling, men med egen skovl. Sneen blev skovlet op i blokker og lagt ved siden af vejen, når så næste snefald kom, føg udgravningen til, så der næste gang og næste gang og næste gang igen måtte kastes dobbelt højt i etager.

Overtagelsen af ejendommen mente Far skulle ske på så lempelige vilkår for Arne og Anna, som muligt. Hele herligheden blev sat til 17.000 kr, mod at han fraskrev

sig retten til yderlig arv når Far og Bedstemor gik bort. Det med den favorable pris stod som noget væsentlig for Far, for at de skulle kunne klare renter og afdrag rimeligt godt. Dette kom dog til at knibe efterhånden hvorefter de solgte ejendommen til Peder Mourids Pedersen for 57.000 kr. til Fars store skuffelse, da han følte de havde haft så store chancer for at føre det hjem videre, som han og Mor havde holdt sammen på i et helt langt liv, med større kriser i landbruget end der var i krigsårene hvor der var gode priser på landbrugsvarerne. Det kan da heller ikke skjules at vi søskende skumlede lidt i krogene over at vort hjem pludselig kom på fremmede hænder, - dog ikke mere end da arven skulle deles efter Bedstemor, var Søren og jeg, som de sidste af søskendeflokken sammen med Arne, enige om at Arne skulle dele på lige fod med vi andre, og dokumentet om arveretten, som jeg havde fået til opgave at gemme sammen med testamentet i sparekassens boks, mente Søren havde bedst af at blive revet i stykker, for som han sagde - Et godt brøderforhold er bedre end familiestridigheder, hvilket jeg gav ham ret i.

Esther & Karl

Esther - Min yngste søster, men dog 8 år ældre end jeg, var engang imellem hjemme for at hjælpe til sammen med mig. Jeg husker endnu hendes konfirmationsfest, måske nok bedst diskussionerne derefter mellem Esther, Far og Mor som stod på at lærer Kornum i sin konfirmationstale til hende håbede på at Esther ville følge den boglige linie og læse til lærerinde, for med den dygtighed og lærernemhed hun havde vist i skoletiden, kunne hun drive det vidt. Hun var i regnefærdighed hans ligemand, jeg mener også hun var nr.1 i klassen. Hun fortsatte dog ikke den linie, nok mest af økonomiske grunde, da det på denne tid ikke var nemt for småkårs-

folk, at undvære en dagløn og hjælp hjemmefra var der ingen mulighed for.

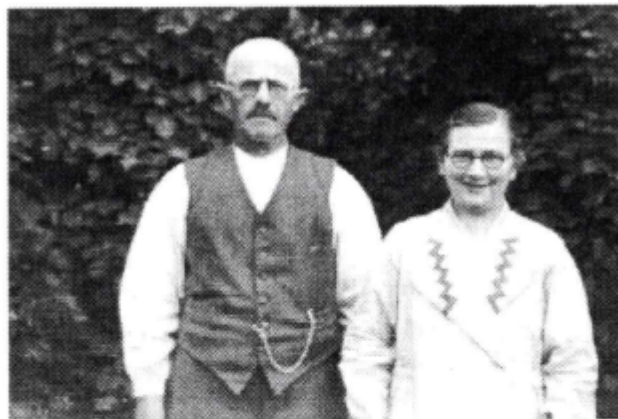
Skolernes klasseinddeling var jo dengang baseret på de enkeltes dygtighed Nr.1 forrest i klassen og dummeperter på nederste bænk. - Jeg husker tydeligt hvilke problemer jeg havde, da jeg som den næste af familien skulle begynde undervisningen hos Kornum, og leve op til Esthers resultater. Det skete jeg fik at vide, at dette skulle lige have været din søster Esther. Der hvor jeg det meste af tiden måtte kæmpe bravt for en 7-8 plads af de 22 - 23 elever, der dengang var i klasserne, Esther stod jo for ham som et lysende eks. for mig til efterfølgelse.

Jeg husker også Esther hjemmefra, hvor vi et år lå og samlede kartofler op en morgen hvor den første nattefrost var kommet og jorden var kold og hård, pludselig begyndte hun at nynne den sidste ny valsemelodi, jeg spurgte lidt ærgelig, hvor kan du dog synge, når det hele er så træls? - Det er for at sætte humør i dig, som ser så trist ud, sagde hun. Det var dog nok mest for at mindes sidste aftens dans. Esther var jo 8 år ældre end jeg og begyndt at gå til fest. Hun var medlem af afholdslogen sammen med den øvrige familie og i Logen i Herning var der undertiden bal. Jeg vil tro, det var omkring den tid, hvor Esther og Karl var ved at få et godt øje til hinanden. Jeg husker endnu første gang Karl kom cyklende fra Snejbjerg, hvor han tjente, og op til os for at blive præsenteret, som den tilkommende. Far og Mor syntes straks godt om ham, og glade blev de, da Esther og Karl senere blev gift og købte nypløjet hede-jord af Hedeselskabet på Borris Nørrehede, hvor der blev oprettet mange nye Landbrug på det tidspunkt. For de, der kom igang derude, blev det et hårdt slid. Men for Karl og Esther blev det også til et veldrevet landbrug, da de begge var veluddannede og meget ærgerrige og arbejdssomme. Jeg havde igen fået et nyt sted at aflægge besøg, men forstod dog ikke altid den arbejdsiver de lagde for dagen. For selv om der hurtig kom børn, skulle arbejdet dog først og fremmest passes, eller sagt på en anden måde, intet måtte forpasses.

Esther blev syg af kræft i 1975 og døde i en alder af 58 år, et hårdt slag for hele familien. Hun nåede dog på det korte sygeleje at få alt lagt tilrette så livet i familien kunne forsætte efter hende. Hun vidste hvilken vej det gik og var stærk nok til at se se døden klart i øjnene, hvilket jeg senere læste i min søster Sines notater i hendes dagbog, de to havde et godt søskendeforhold og var nok dem af os, som bedst kunne drøfte livets problemer.

Ja det var så forældre, familie og søskende, der blev fortalt og berettet om. Nu kommer det svære, svært fordi man er bange for at blive misforstået og svært fordi man gerne vil have det hele med, sin samvittighed, sine inderste følelser dengang det skete og "kærligheden" til den, som kom for at overtage Mors plads.

Marie Meedom (Bedstemor) som var den nærmeste titel, vi børn kunne give hende, men som hun tilsyneladende også var dybt taknemmelig for, ikke mindst fordi hun i sandhed blev den Bedstemor som vore børn holdt af, elsket tør jeg godt sige, af alle hendes "Børnebørn".

Far & Bedstemor

Marie Meedom, født den 22. jan. 1882 og død den 5. dec.1983, gift med Far den 22. juli 1940, hvorefter de i 1965 kunne fejre sølvbryllup sammen. Marie (Bedstemor) var sikkert, som før beskrevet, den dybere årsag til, at Far flyttede fra Ørre til Gunslev den 6.nov. 1900. Deres skudsmålsbøger afslører, at de har tjent sammen, eller lært hinanden at kende i Ørre i 1898-99, men der må være kommet en kurre på tråden, som gjorde udslaget til, at Far rejste fra egnen. Marie boede senere nogle år i Hammerum, hvor hun ernærede sig som syerske på en fabrik. Senere købte hun rulleforretning i Holstebro, som hun drev indtil Far igen kom på besøg. Det var for os børn ret chokerende da Far, et år efter Mors død kom og bad om vort samtykke til at gifte sig igen, eller ihvertfald fortælle os børn, hvad hans ønsker var, - Han var på det tidspunkt, som 59 årig ikke rask, døjede en del med hjertet og kunne ikke rigtig finde sig selv efter at være blevet enkemand. Jeg tror mine søskende forstod ham bedre end jeg, som kun var 14 år på det tidspunkt. Far fik vort samtykke og de blev gift den 28.juli 1940, mens krigen rasede, hvorefter de gik igang med at bygge eget hus på det som i dag hedder Kølkjærvej 31.

Det nye hjem i Hauge

Dengang en del af det lille stykke plantage, som Far i sin tid plantede som værn mod vestenvinden. Træerne blev væltet og skåret op til tømmer, brædder og lægter til huset på Søren's rundsav. Fars helbred blev bedre som tiden gik, endda så godt at han, da vi havde fået stykket ryddet for træstubbe, gik igang med spaden, fik

hele stykket kulegravet i to spadestiks dybde, hvorved skovbunden med mos og lyng kom nederst og sand og muld øverst, et drøjt hug som blev taget i små bidder året igennem. De fik et hyggeligt hjem hvor de i baghuset fik plads til både gris, to geder, Høns og kaniner. Kosten kunne da varieres på mange måder, som Bedstemor var en sand mester til at fremtrylle til både Far og mig, som på det tidspunkt var taget ind som pensionær, efter jeg var blevet ked af "kødgryderne" nede hos Anna og Arne, hvor jeg boede. Ikke så meget for madens skyld, men for de uregelmæssige tidspunkter den blev serveret på. Søren spiste på det tidspunkt også dernede, og han kunne godt sætte "trumpf" på, når maden ikke stod på bordet kl. 12, han og jeg skulle jo gerne passe arbejdstiden på værkstedet også.

Men det var Bedstemor som stille og roligt overtog paragafferne og som jeg helt havde accepteret, dog kunne jeg, min unge alder til trods, ikke få ordet "Mor" over mine læber når jeg skulle kalde eller på anden måde nævne hende ved navn, - så det blev "Bedstemor", hvilket jeg tror hun tilfule forstod. - Men "knuset" fra mig fik hun aldrig - dette stod der for meget i vejen for.

Det som glædede os børn mest, var den taknemlighed vi kunne mærke på Far. Han var rask som før og nød sammen med Bedstemor, det lille sted de havde fået skabt med have, frugttræer, buske m.m. - og med al den aktivitet klarede de sig fint også økonomisk, endda så godt, at der blev råd til familieudflugt for hele den store familie med børn og børnebørn. I bus til Silkeborg, Himmelbjerget m.m. med afslutning på Resenbro kro til ålegilde. Far elskede at være den glade giver, selvom han det år fyldte 86.

Meget nåede de i disse år, lange cykelture om sommeren rundt til den store familie i hele landet fra Fyn til Sjælland, København, Lolland, Falster blandt andet. På en anden tur Jylland rundt, begyndte det at knibe for Bedstemor at følge med, så cykelturene fremover blev afkortet en del. - Det blev dem efterhånden over hånden med huset i Hauge de ville gerne ind til Herning i en aldersrenterbolig, men dette krævede at de var bosat i Herning Kommune. Så for at få dette til at falde i hak for dem, fik vi det ordnet således, at de fik to værelser hos os i Sjællandsgade nr. 117 på 1.sal, hvor et lille thekkøkken blev indrettet. Det må vel siges at være til alles tilfredshed. De blev borgere i Herning Kommune og vi manglede aldrig barnepige. Jeg tror Bedstemor dengang endelig oplevede lykken at have børn omkring sig. Hun, der i så mange år havde gået og ventet på at lykken skulle banke på hendes dør.

EJNDOMMEN I HAUGE.

I året 1905 købte Far og Mor ejendommen i Hauge, som da var på 11 tdr. land mager og udpint sandjord, der sjældent blev hjemme, når vinden stormede fra vest. Dette blev dog bedre og bedre som årene gik. Der blev plantet læhegn og jorden blev forbedret, jeg kan huske hvorledes Far såede ciradeller, en slags grøntgødning, der om efteråret blev nedpløjet sammen med andet grønt, det havde en god muldforbedrende virkning. I 1924 købte de 4 1/2 tdr. land eng ude i Fønnesbech i lkast sogn. Dette lå op mod åen, og vi skulle udover heden i sandede hjulspor med hølæssene, det skete da også, at læsset væltede inden vi kom hjem. Omkring 1932 købtes af Johs. Pedersen i Nr. Hauge 2 1/2 tdr. land nord for ejendommen, og en gammel vej som gik langs det gamle stuehus kunne nedlægges.

I 1934 brændte ejendommen, nok tildels forårsaget af, at jeg var sat til at fyre under gruekedlen i stalden, hvor vi kogte kartofler til grisene. Jeg fyrede med granris, og i min ivrighed stoppede jeg flere ris i fyret end den kunne brænde. Så pludselig gik der ild i alt det som stak udenfor, flammerne slog op i træloftet, hvor noget gammelt halm hang ned mellem loftsbrædderne fra høløftet ovenover. På grund af den stærke blæst, nedbrændte ejendommen totalt i løbet af en time. - Intet blev reddet, - jeg kan endnu høre køerne brøle og svinene skrig, da ilden nåede dem. De blev alle kastet i en stor massegrav sydøst for ejendommen, hvor vi stødte på dem igen i 1983 under en kloakudgravning på SYSTEMA.

Men nu stod vi så der, kun med det tøj vi havde på + et gammelt chatol, Fars bogsamling samt lidt småting, som billeder m.m. Det blev en hård sommer, hvor vi de første dage boede i skolens gymnastiksal, for derefter at flytte op på Søren's loft. Ejendommen var underforsikret, så der måtte spares hele vejen igennem for at få det hele bygget op igen. Arne kom hjem den sommer, - vi ryddede op, støbte cementmursten til indv. mur, gjorde mange af de gamle mursten rene for mørtel, støbte kampestenssokkel og staldmur. Var i skoven efter træ, købt af Søren på skovauktion, hvorefter han skar det op til alt det tømmer, lægter og forskallingsbrædder, der skulle bruges. Søren stod selvfølgelig for både de ny tegninger, tømrearbejdet m.m.. Alt dette som en følge af den lave forsikring, hvor der foruden blev fratrukket 1.000 kr i brandforsikringssummen for underforsikringen og Far der foruden blev idømt en bøde for at have ladet mig fyre. Den klarede han dog med en hæftræf på 8 dage! Hans kommentar til dette var - "Aldrig har jeg tjent så mange penge på så kort en tid!!"

I 1940 overtog Arne så ejendommen den var på dette tidspunkt blevet på 18 tdr. land, minus frasalg af byggegrund til Søren (Kølkjærvej 29) og et til Far Kølkjærvej 31. Ejendommen overtoges af Arne mod at han overtog pantegælden + en kontant udbetaling + kost og logi til mig i tre år. Værdien af dette blev sat til 1.770 kr. Alt ialt blev ejendommens pris til 17.000kr., nok ikke den fulde handelsværdi, men Fars vilje var sket

I 1947 sælger Arne ejendommen til P.M.Pedersen, der senere frasælger en byggegrund til sønnen Rudolf (Kølkjærvej 24), også den anden søn Arne får en byggegrund (Kølkjærvej 27), dernæst frasælges engen i Fønnesbæk. I 1966 køber jeg 5.332 m² øst for det, som jeg købte af Søren i 1963, og i 1975 køber jeg af enken Thora Pedersen 2.015 m². I 1978 sælges resten af ejendommen til Bente og Jens Erik, så denne nu igen er kommet i familiens eje. I 1982 køber jeg af dem 16.604 m². Ejendommen er nu med alle disse frasalg bragt ned på ialt 46.522 m².

I 1998 sælger Bente og Jens Erik ejendommen til amtet, som efter om- og tilbygning indretter denne til et hjem for autiske unge mennesker. - Jeg kan næppe tro, at Far og Mor i deres vildeste drømme havde tænkt sig en sådan udvikling på deres lille sted, hvor en del af Danmarks største møbelkoncern nu har til huse, godt nok delvis amerikansk ejet .

Tanker ved en Brand.

Jeg har lyst til at rode lidt mere i det der skete da vort hjem brændte ned til grunden, og selv om det meste er nævnt før, er der enkelte ting, som jeg synes må forklares nærmere.

Tankerne fór igennem mit unge hovede, da jeg så Mor stå og græde hjerteskræende blandt alle naboerne, mens flammerne grådigt åd rub og stub. Far, der i fuld firspring kom kørende fra mølleren i Hammerum, sprang af vognen midt i vejkrødset lod tømmerne til hestene flyve til de nærmeste hænder, for derefter i fuldt løb prøvede at komme ind for at redde hvad reddes kunne, uden det helt store held. Jeg så hvorledes naboerne prøvede at få dyrene ud, inden taget skred, men forgæves. Hvorefter køernes brølen og grisenes skrig næsten overdøvede larmen fra branden. - Grisenes skrig var det værste, da de ikke, som køerne blev røgforgiftet, men brændte levende op. Jeg så naboerne, i deres store hjælpsomhed ganske tankeløs, redde ting fra stue og køkken, ting som ikke havde væsentlig værdi, mens meget, som havde værdi, blev flammernes bytte. Dog kan jeg nu, så mange år efter, godt glæde mig over, at de gamle billeder af Farfar/Farmor og Morfar/Mormor + de gamle skolebilleder m.m., der nu hænger i vor kælder, ikke blev flammernes bytte.

De gamle mahognimøbler fra den "pæne stue" + meget, meget mere kom ikke ud. Og kun takket være Fars opfordring til folk om at redde ting af værdi for os, kom det gamle chatol og Fars bogsamling ud.

Den pæne stue

Folks hjælpsomhed var stor, mange fór ind i huset, den korte tid det var muligt, for at redde mest muligt ud. Når de så ikke kunne få fat i andet, blev det måske til en simpel trætaburet eller et grydelåg. Her skal tages i betragtning, at det hele var overstået i løbet af blot én time, på grund af den stærke blæst. Jeg husker tydeligt, da politiet fra Ikast kom. Landbetjent "Trofast", kaldet af folk, en emsig herre med guldlorgnetter, som mente jeg havde gådens løsning med hensyn til brandens opståen, og derfor sikrede sig min person til forhør, til stor fortrydelse for en af naboerne, som godt ville være med til at forklare. Dette lykkedes dog ikke, så jeg, lille forknytte væsen, måtte i politiforhør. Dette blev måske årsag til, at Far senere fik 8 dage i arresten i Herning, for at have ladet mig stå for kartoffelkogningen i stalden.

Så kom dagene derefter, hvor der skulle ryddes op, hvor saltkarret endnu stod i den lille madkælder, men dækket af aske, murstøv m.m. over de salte flæskesider, hvoraf de øverste var godt gennemstegte, mens de nederste havde klaret branden så godt, at Mor nok mente de kunne bruges, når de blev vasket af. - Vi havde jo INTET, ejede intet, så derfor havde alt værdi for os. Jeg husker, hvorledes vi i asken fandt forskellige metalklumper, som vi måtte gætte os til, hvad de havde været før branden, - en arvet sølvske, et tinbæger eller anden pyntegenstand, - alt lå under asken, som små klumper.

Så kom for Mor og Far opgørelsen af skaderne. Alt, som var blevet flammernes bytte, skulle skrives op, et vanskeligt hverv, da alt kun stod skrevet i hukommelsen, men ved fælles hjælp blev listerne lavet. Og det gjorde næsten ondt værre, efter som listerne voksede, blev beviset for at vi havde væsentlig underforsikret større, så det endte med, der blev fratrullet et større beløb af brandforsikringen.

Det blev derfor noget af en opgave for os, at finde mulighed for at få hjemmet genopbygget, men ved fælles hjælp lykkedes det, som før beskrevet, og til dels gentaget her: Esther og jeg kom igang med at rense de gamle mursten, Arne gik igang med at støbe cementmursten, Søren og Far tog på skovauktion i Fjederholdt og Høgildgårds plantager. Kalksten kom hjem fra Mønstedes kalkgruber, blev læsket (overhældt med vand) i et stort trækar, hvorefter det kogte op og blev til kalkvælling, der derefter kom i en stor kalkgrav, til senere brug som kalkmørtel til Murer Sejersens fra Kølkhøj, der fik murerarbejdet overdraget.

Men hvor blev det en hård sommer for os alle, og hvor var vi dog fattige bagefter, så meget at jeg, lille stump på 9 år, højtideligt lovede mig selv, at dette skulle være 1.prioritet i mit liv, at kæmpe for en bedre økonomisk fremtid, end den, som var blevet mine forældre tildelt.

2. Del.

Skoleår og Barndomsvenner.

Jeg har været inde på det før, at ting fra barndommen står stærk i erindringen. Dette gør min første skoledag også. Jeg husker, da jeg sammen med Mor, samt en hel masse andre børn og mødre, mødtes i skolestuen hos frk. Grønbæk. Skolen kendte jeg dog ret godt i forvejen, da Mor havde rengøringen af denne og jeg af den grund tit havde været med for at hjælpe til. Men dette, pludselig at stå og skulle svare på det, som Frk. Grønbæk spurgte om, medens alles øjne hvilede på én, det var næsten for meget for en lille genert gut som jeg. Jeg havde dog den tilfredsstillelse, at mange af de andre var i en lige så stor knibe. Børn på landet dengang, var gennem den almindelige gængse opdragelse, ikke vant til at lukke munden op når voksne var tilstede. Vi var, de fleste af os, meget "fjale", generte og blev hurtig "kok-røde" i hovedet, hvis der taltes til os af voksne, vi ikke kendte eller var sammen med til hverdag. Da først skolen var igang, (vi gik hveranden dag i skole, da der også skulle være tid til at hjælpe til hjemme i landbruget), fik vi også kammerater.

Jeg husker bedst **Marius**, Degnens Søn. Han og jeg var "Enebørn", forstået på den måde, at vi begge var en slags efternølere, han havde dog en storebror der var lidt yngre end søster Esther, men en rigtig drillepind overfor Marius. Måske var det årsagen til, at Marius og jeg sluttede os så tæt sammen, som nu forældrene til-lod, arbejdet skulle jo først og fremmest passes. Daglig blev der dog tid til små visitter. Det skete at vi hver især hos hinanden, blev budt ind at spise med ved middags-bordet. Det var nyt for mig. Første gang jeg spiste hos

dem, da maden blev serveret, greb jeg gafflen, men Marius gjorde tegn til mig, at jeg skulle vente til bord-bønnen var bedt af lærer Kornum, og dagens tekst fra bibelen læst. Hr og fru Kornum var dybt missionske, og et af de få par, jeg respekterede for dette, da jeg følte de virkelig levede op til deres tro, og sjældent blandede sig i, hvorledes vi levede hjemme hos os, hvor det kun var aftenbønnen ved sengetid, som blev holdt streng i hævd.

Marius og jeg havde mange dejlige år sammen, indtil han som 11 årig kom på mellemskolen i Herning, - han skulle jo helst gå den boglige vej. Dette blev dog kun til mellem- og realeksamen, inden han kom i lære som Isenkræmmer.

Efter at Lærer Kornum var gået på pension, og havde købt hus i Herning, fik vi begge andre kammerater, og hørte tilsidst ikke meget til hinanden. Vi mødtes dog plud-selig igen på Høvelte kaserne, som rekrutter, men da var kammeratskabet ikke så glødende som førhen. Efter soldatertjenesten gik der 50 år til næste møde. Det skete, da vi engang var i København hos Gerda og Egon, jeg kiggede i telefonbogen og fandt navnet Kornum, som jeg ringede til, og fik en tilsyneladende glad Marius. Marius inviterede os på besøg hos ham og hans italiensk fødte hustru, - de havde et meget nydeligt hjem. Marius var gået over til at blive Katolik, som sin kone, han har senere fortalt, at det var en meget bitter pille at sluge for hans gamle Mor. Han fik dog tilgivelse senere, inden hun døde i en sen alder.

Marius og jeg prøvede i året 2001 at få den gamle skole-klasse samlet, dette lykkedes ikke, dog nåede vi et be-

søg hos Asta (Mølsted) Mikkelsen og senere Sigurd Skov Olesen. Da var Marius blevet enkemand, hans kone faldt, et stykke tid før, død om i badeværelset.

Rudolf - søn af Landmand og grisehandler Peder Mourids Pedersen, der dengang boede umiddelbart vest for Hauge skole, og hvis jord grænsede op til skolen. Marius og jeg kom ind imellem på besøg dernede. Jeg mindes dog ikke, Rudolf fik lov at gøre gengæld udover når fødselsdagsfestene skulle holdes rundt omkring i hjemmene. Rudolf havde to søstre lidt ældre end os + to yngre søstre, og en lillebror der gik i skole et par klasser under os. Rudolf var nok den af skolekammeraterne, forbindelsen blev holdt bedst ved lige med. Det var hans far, som købte mit fødehjem og siden byggede Rudolf og broderen, Arne, hus på noget af jorden, som før beskrevet.

Rudolf overtog grisehandelen efter sin far, og etablerede vognmandsforretning, hovedsagelig med transport af grise til Herning Svineslagteri, men varetog i flere år også kørselen af byggeelementer til sommer- og helårshuse for mit firma. Vognmandsforretningen er nu overtaget af Rudolfs søn, Morten, der i dag har transport af grise, helt til Sydtykland.

Bent - Også Landmandssøn. Jeg husker ham bedst, som den der lærte mig at skyde med "Gummibøsse", slangebøsse eller stenslynge, kært barn har mange navne. Bents far var jæger om en hals og Bent arvede lysten i en tidlig alder. Jeg husker en dag jeg var dernede, gik vi i grusgraven i Fastrup, efter velegnede sten som ammunition, for derefter at gå på jagt i skoven ved siden af, hvor Bent med sin stenslynge ramte og dræbte en spurvehøg. Jeg var dybt imponeret! Siden blev også jeg ret god til at ramme med stenslyngen, mangan solsort og gråspurv blev mit bytte. Solsortene kunne jeg, med besvær, liste Mor til at tilberede, når jeg selv ville plukke disse, og hvilket herremåltid blev det ikke. Selv Far blev lækkersulten. Da jeg en dag fik ram på en bogfinke, var jeg klar over, det ikke gik at komme hjem og vise trofæet, hvorfor jeg plukkede alle fjere af, viste den til Mor og forklarede dette var en gråspurv. Den hoppede hun dog ikke på, da også hun kendte til fugle og fuglenæb.

Poul - Også landmandssøn, som boede i nabogåden nordvest for os. Faderen var en stor kraftig mand med et gevaldigt overskæg i cyklestyrfacon. Poul var en lille, tynd dreng som blev hundset lidt af os andre. Især når vi havde gymnastik i skolen, eller en god slåskamp var i sigte. Poul havde en lillebror Karlo, en søster et par ældre end Poul og så en storesøster, der var sygeplejerske. En stor uddannelse i en landmandsfamilie dengang. Poul overtog senere ejendommen, og Bente og Jens Erik blev nabo til ham. Poul døde i 1998.

Sigurd - Gårdmandssøn fra Langelund. Han var lille af bygning, men kvik og dygtig i skolen. De havde 4-6 heste, jeg kan huske hvor benøvet jeg blev, første gang jeg var på besøg deroppe, de havde "Folkestue", hvor tjenestefolkene spiste, en stue ved siden af køkkenet med et langt bord og en bænke under vinduet. Tænk at være så mange, at der ikke var plads i køkkenet, når maden blev serveret.

Sigurd og jeg kom efter nogle år i skolen, til at gå til gymnastik på Hammerum Højskolehjem om aftenen. Vores forældre var begge medlemmer af valgmenigheden, og sammen med Vagn, var vi de eneste tre, hvis forældre ikke stod tilsluttet Indre Mission, hvilket vi til tider følte os lidt stolte af, men til andre tider, når vi var til børnegilder i hjemmene, følte os sat lidt udenfor, ikke så meget af kammeraterne som af forældrene. Sigurd overtog også fødegården, som han i dette herrens år 2002, stadig driver på god gammeldags måde, med grise og køer.

Da Marius og jeg var der sidste år, fandt vi ud af, at alle tre havde været med den Danske Brigade i Tyskland i 1947. Sigurd lå ved Ingeniørtropperne i Jever, og Marius og jeg lå ved 1. Regiment i Varel.

Vagn - Landmandssøn, nabo til Sigurds. Vi kom dog ikke meget sammen efter konfirmationen, hvor vi alle tre gik til konfirmationsforberedelse på Herning Friskole hos Pastor Holm. Vagn blev lastbilvognmand i Hammerum, men døde i en forholdsvis ung alder, og ligger begravet på Hammerum Kirkegård.

Udover disse skolekammerater, som var sammen alle skoleårene, var der forskellige tjenestedrenge, hvoraf jeg husker enkelte.

Ansgar - som tjente hos Gdr. Jens Bech i Fastrup. De var barnløse, men tog forskellige børnehjems drenge til sig, gennem længere eller kortere tid. Ansgar var lille af bygning, men fra byen, hvilket vi andre snart fik at føle, da han var mere velbevandret i boksekunsten end vi andre.

Der var andre tjenestedrenge jeg husker, især **Elmer** for hans dårlige ånde, og så "gravrusten", som sad i nakken på ham.

"Gravrusten" kaldte vi det snavs, som ikke bliver vasket ordentlig af, og med tiden nærmest groede ind i huden. Når noget sådant skal bedømmes i dag, må man tænke på, at dette var før badeværelsernes tid, hvor mange kun kom i bad i saltkarret, når denne var tom før jul. Vi drenge, som havde mulighed og tid, kunne gå i åen eller Søby sø om sommeren, men mange af tjenestedengene havde kun et rum ude ved hestene, hvor også tjenestekarlene boede, der var kun et vaskefad, og koldt vand, mange steder var der betongulv. Disse tjenestedenge kom ofte fra arbejdsmandshjem i byerne eller på landet, og på grund af den megen skiften plads og skole, var kundskaberne mange gange ikke de bedste. Mange gange var der vel knap tid til lektielæsning. Så alene af den grund, havde de mange gange både elever og lærer imod sig. Lærerne fordi de mødte uforberedte. Det var desværre ikke sjovt at sidde på et koldt karlekammer for at lære bibelhistorie, salmevers, katekismus eller regning. Når de så mødte uforberedte i skolen, blev det tit til et ryk i øret, eller spanskrøret kom frem.

Jeg husker engang Lærer Kornum, som godt kunne lade hidsigheden få overhånd, i arrigskab knaldede skolefløjten ned i hånden på Elmer, det blødte ret kraftig, så han måtte ind til Fru Kornum for at få hånden forbunden. Hvad så Fru Kornum havde at fortælle manden bagefter, fik vi aldrig at vide.

Disse drenge blev mange gange trodsige, og det var da også Elmer, der sammen med et par andre af de store drenge fra sidste klasse, tog hævn over Kornum en dag i gymnastiksalen. De væltede ham i tørvekassen. Tjenestedrengene var mange gange stærke og ikke bange for klø, på grund af de mange konflikter med tjenestested, karle, skole og elever.

Så var der **Harry** fra Herning, som i mine sidste skoleår tjente i nabolaget hos Johannes Pedersen i Nr. Hauge. Mærkværdigvis nok var det mig, der var udset til at prøve kræfter med alle disse drenge, for det meste med, mer eller mindre held. Jeg havde dog den fordel at have et godt heppekor i baggrunden.

Nå - Harry skulle også prøves af. Jeg havde lige fået mit første sæt konfektionssyet jakkesæt, et pænt grønt sæt husker jeg. Det var Grundlovsdag, vi var cyklende til Herning til grundlovsmøde i Sdr. Anlæg. På vejen hjem skulle slaget stå, det skete i svinget fra Hammerum mod Hauge. Efter lidt drilleri var vi klar til at prøve kræfter på en græsmark hvor køerne havde gået. Men ak og ve - jeg blev den lille, blev trillet rundt i køernes efterladenskaber i mit nye konfirmationstøj. Det kan nok være, jeg fik "tørt" på af Mor, da hun så mig efter at være kommet hjem, hvilket hun dog godt kunne have sparet sig for, da jeg var mindst ligeså ked af det, for det gode tøjs skyld, som hende.

Harry og jeg blev dog siden de bedste venner. Vi var på cykleferie sammen en sommer, Sønderjylland rundt, var på håndboldkursus sammen i Fuglsølejren på Mols.

Da jeg så siden blev forlovet med Anna, vidste det sig, at de var fætter og kusine. Vi mødtes siden nogle gange til familiefesterne.

Harry flyttede til Sjælland, blev plejer på sindsygehospitalet. Sidste sommer hørte jeg så, gennem Asta Mikkelsen, at Harry var blevet dement og ikke kunne kende gamle venner.

Ja, det var så drengene. Der var jo også piger i klassen, men da de fleste af os drenge var meget generte overfor det modsatte køn, og ikke mindst jeg som delvis "enebarn" og aldrig i min opvækst havde leget med piger, var jeg frygtelig til mode, hvis en pige tiltalte mig, blodet steg mig til hovedet og værre blev det.

Pigerne havde det måske på samme måde. Der var på denne tid ikke den frigjorthed kønnene imellem, som ses i dag, og dog kunne det mærkes på de drenge, der havde jævnaldrende søstre hjemme, de havde et mere afslappet forhold til piger end vi andre. Marius og jeg talte tit om, hvad forskellen egentlig var drenge og piger imellem. Nu må det huskes, at det var historien om storke vi fik, når de små børn blev bragt på bane for os børn i hjemmene. Det var den seksualundervisning, vi fik dengang og det afstedkom nok nogle underlige vrangforestillinger om kærlighed og forplantning. Men mærkelig nok trods generthed og meget andet skulle man ikke have gået mange år i skole, eller deltaget i skoleudflugter om sommeren, før det blev til en skøn kildrende fornemmelse, når man næsten uforvarende kom i berøring eller fangede en pige under de forskellige skolelege, som "Tag fat", "Blindebuk" eller "To mand frem for en Enke", hvor man kunne være heldig at føle sig som den foretrukne. Dog lang tid ind i ungdomstiden skulle gå, før virkeligheden til fulde gik op for en.

Der var dog, ved nærmere eftertanke, piger i klassen, som man husker.

Der var **Gerda**, datter af Proprietæren på Øster Bjødstrup. De havde flere børn og fælles for dem alle var nok, at de blev placeret nederst i klassen. Dette gjaldt ikke mindst Gerda, der til sidste skoledag, havde et overordentlig besvær med den lille tabel. Jeg tror ikke hun nogensinde fik den, eller et salmevers, lært udenad, inden hun gik ud af skolen. Når hun så tilligemed var lidt overvægtig, var hun jo et oplagt emne for vi drenge, til hvad der i dag kaldes for mobning. Jeg husker om vinteren, når vi gik fra skole, skulle hun gerne vaskes i sne og vi gik ikke af vejen for at være mange om det. Senere kunne man jo nok se det tarvelige i sådan en behandling, og et mareridt må det have været for den, som det gik udover.

Gerda var i mange år rengøringsdame på "Landsbyen" i Herning. Jeg har set hende nogle gange gå alene op og ned af gaden i Herning, stadig godt overvægtig, men med et glad udtryk i øjnene, måske fordi hun i dag kan få lov at passe sig selv.

Stinne - min fætters datter, som boede lige syd for Kolbenhøje, hvor de havde et lille husmandssted. Faderen kørte mælk med et par små islænderheste, som vi drenge gerne ville have en ridetur på. Stinne var en lille pige, som vi drenge gerne ville drille lidt, fordi hun var så lille og også havde besvær med lektierne. Hun var en kort tid, efter Mors død, husbestyrerinde hos os, men da ingen af os rigtig brød sig om den mad hun lavede, blev det kun en kort tid, og Far fandt andre udveje.

Ja, flere piger var der jo i klassen, og en af dem som gjorde det største indtryk på vi drenge var **Asta** - Dels lå hun gerne over os med karakterer, dels havde hun som barn brækket armen, som var blevet sat forkert sammen således at hånd og underarm vendte forkert. Dette generede hende dog ikke væsentlig, blev endog en meget stabil håndboldspiller på Hauge-holdet. Vi drenge var nok alle mer eller mindre forelsket i hende. Hun havde dog også evnen til at snøre os om sin lillefinger for bagefter at gøre grin med den af os som faldt i. Jeg kom senere til at følges med hende til aftenskolen i Herning, hvor hun gik på handelsskolen og jeg på teknisk skole. En barsk sag om vinteren, da vi jo cyklede til og fra skolen. Det var i vintrene 1939-42 med megen frost og sne. Jeg husker særlig en aften, efter at skolen sluttede kl. 20, vi var en del som fulgtes til Hammerum, men derfra og til Hauge var der kun Asta og jeg. Vi gik i sne til knæerne, sneen fæg og vi var godt trætte efter turen fra Herning, da en kane pludselig kom kørende bag os. Vi glædede os til en køretur det sidste stykke vej, men - ak - manden kørte forbi. Da var det som om man havde lyst til at lægge sig i sneen og lade guderne råde. Vi var dog enige om farligheden i dette, så vi fortsatte i den bidende kulde, hvor frostgraderne var nede under 20.

Det var i grunden mærkelig at man ville i skole i sådant et vejr, men kun ganske få af os blev hjemme på grund af vejret. Jeg tror det her var en fredag og Asta og jeg snakkede om det var rart vi havde fri helt til mandag. Asta var som før nævnt med som spiller i H.H.C.. Hun slap aldrig foreningen, var i en periode dets formand.

Var fast medlem til vinterens dilitantforestilling, hvor hun mestrede skuespillerkunsten fint. Hun blev gift med Åge Mikkelsen, som startede Hauge Maskinstation, der i dag drives videre af sønnen, Erik, og en medhjælper. Asta bor stadig i huset på Kolbenhøje bakke hvor maskinstationen har til huse og er nabo til mit gamle firma SYSTEMA.

I slutningen af skoletiden kom så konfirmationsforberedelserne, der, som før nævnt for mit vedkommende, foregik på friskolen i Herning under Valgmenighedspræst Poul Holms glade ledelse. Poul Holm var en mand som forstod kunsten at stille spørgsmål til vi børn, således vi blev dybt engageret i det emne, han gerne ville have belyst. Vi fra landet, syntes jo nok at byens børn var en del "lidt for åbentmundet" under timerne, de syntes så vel til gengæld, at vi var nogle værre tørvetrillere. Børnene fra byen gik jo på friskolen til daglig, hvor Poul Holm havde timer, derfor kendte de ham godt i forvejen og vidste hvor den usynlige grænse gik for det tilladelige. Da konfirmationsforberedelserne var, slut blev vi konfirmeret i Hammerum kirke den 2.april 1939.

Efter konfirmationen skulle der så vælges livsbane, hvilket for mig ikke var svært, da jeg allerede som lille havde valgt tømrerfaget, og var så heldig, at bror Søren sagde ja til at tage mig i lære, for den fyrstelige sum af 6 - 8 - 12 - 16 kr. pr. uge på egen kost og logi i de 4 år, som læretiden dengang var. Lønnen blev der dog ikke forhandlet om da denne var fastsat iflg. lærlingeloven. Kontrakten blev skrevet, og den første ugeløn på 6 kr. blev tjent + mange andre i de følgende 4 år.

Lidt barndomsminder på godt og ondt.

Lidt har jeg fortalt under Far, Mor, søskende og skolekammerater, men andet skete og et kort resumé af noget af det, vil jeg prøve at fortælle så godt som det nu huskes.

Et familiebesøg hos Knud og faster Lene i Pårup står i min erindring, som en af de ture Far stod (Fadder) til. Han fik ideen en sommer hvor Jens Peder fra København var med + faster Stine fra Hammerum, Mor og Far og de af mine søskende, som på det tidspunkt var hjemme. Vi gik derop, og jeg kan huske, at jeg, på vejen hjem, blev træt, så jeg ind imellem fik en ridetur på Fars skuldre. I dag synes det som værende en umulig opgave, men dengang kunne det lade sig gøre, selv om der vel er en 20-25 km. fra Hauge og derop.

Det næste er ikke nemt eller skønt at få beskrevet, - og dog - mon ikke der på et eller andet tidspunkt i et menneskes liv, sker ting som man helst vil glemme hurtigt, men samvittigheden gemmer og husker!

Marius og jeg skulle som så mange andre prøve at ryge og da vi ingen penge havde, måtte Søren holde for. Det skete på den måde, at vi gik til købmanden og købte cigaretter til Søren på hans regning. Det gik godt et stykke tid, indtil Søren havde mig i forhør - og så blev indkøbene stoppet. Smagen for tobak havde vi dog fået. Jeg var 5 år dengang, så det næste blev en pibe, lavet af en udhulet kastanie som hoved og en hydebærgren som pibespid, og så kunne vi igen ryge stjålet tobak

fra familiens skuffer og æsker. Det gik fint indtil jeg havde fået fabrikeret endnu en pibe, denne gang af et stykke bøjet elektriskrør af jern. Denne fandt Mor og den blev omgående konfiskeret. Siden blev det til en pakke cigaretter i ny og næ, som vi trak i købmandens automat, når pengene kunne skaffes dertil. Vi turde jo ikke handle direkte, af frygt for bror Søren. Dette smugrygeri fortsatte så til efter konfirmationen, hvor forældretilladelsen kom for mit vedkommende.

Mange ting har vi to barndomskammerater bedrevet. Engang ville vi på os selv lege so og orne. Jeg har i dag en anelse om, at Mor havde os i kikkerten, dog var sagen af en sådan art at hun ikke var meget for at starte en formaningsstale før det blev strengt nødvendigt. Vi har leget Tarzan i granskoven, svinget os fra træ til træ, kom til tider hjem til mange formaninger, når bukserne var forrevne og fyldt med harpiks. Vi har bygget jordhuler og gået i krig mod "indianerstammerne" fra lkast. Jeg husker dog ej, vi mødtes i åben kamp, men "Krigstrommerne" lød til tider ret voldsomme.

Lærertiden blev også et møde med nye kammerater i Hauge. Da H.H.C. blev startet, stred jeg for at beholde min plads på holdet. Jeg hjalp til hvor det var nødvendigt, lavede bl. a. det første trofæskab til klubben, fint efter egen mening. Om vinteren var der gymnastikken på højskolehjemmet i Hammerum, hvor Sigurd Skovs bror ledede gymnastikken i mange år. Han blev formand for Hammerum Herreds Skytte- gymnastik og Idrætsforening og var en dygtig ungdomsleder.

Der var også mødet med det "søde" liv i byen. Jeg husker en sommer, jeg tror, jeg var 16 år, hvor vi var cyklende til Herning, mig og et par kammerater, til en eller anden fest. Da vi gik i byens gader, siger Evald, om ikke vi skulle gå ind på restaurant "Hammerum Herred" og spise. Jeg fulgte lidt modvilligt med, da jeg ikke var klar over, om mine penge rakte til dette. Vi fik et stykke smørrebrød med bøf og spejlæg, dertil en øl. - Dette var mit første møde med højt belagt smørrebrød og også min første øl af skatteklasse 1.

Jeg så med forbavelse på et par højkrøgede herrer, der havde fået lidt for meget under vesten, diskutere med Tjener Bruno. Mit første møde med alkohol.

På teknisk skole mødte jeg nye kammerater, som kom fra både land og by. Vi landhåndværkere skulle til at vende os til en lidt anden byggemåde med større eller andre konstruktioner, og pludselig skulle der også læres geometri, projektionstegning, faglig tegning og regning. Min interesse var vagt selv om det var et stort spring fra Hauges 7 årige skoleuddannelse med bibel- og danmarkshistorie.

Kammerater som huskes.

Jørgen Mouridsen fra Lind, en meget dygtig og begavet tømrerlærling der var i lære hos Tømrermester Ansgar Andersen i Møllegade, der hvor nu Herning ny Mølle har til huse. Han var formand for Mesterforeningen, men lidt af et rodehoved der dog næsten altid havde evnen til at få eller uddanne dygtige unge tømrerlærlinge. Jørgen selv opnåede, som få, at få sølvmedalje for sit svendestykke.

Et træk jeg mindes var en middagsstund under et dagskoleophold, hvor jeg var med Jørgen oppe på værkstedet. Det var under krigen i vareknaphedens tid, hvor vi hjemme hos Søren til tider måtte sidde og rette gamle søm ud for at få noget at sømme tingene sammen med. Men her lå sømmene i pakker på reolen, et helt ukendt begreb for mig. Jørgen fortsatte siden på Horsens Ingeniørteknikum, senere fik han en stilling som ingeniør ved Horsens Kommune. Han døde desværre få år efter af leukæmi. Hans kone blev senere gift med Jørgens bror, Mads, som blev Midtbankdirektør i Ikast.

Knud Laursen - som var i lærer hos tømrermesteren i Lind. Knud var en meget dygtig gymnast og en flot fyr, som pigerne ikke kunne stå for. Også han var en af den lille gruppe der fandt sammen på den frivillige dagskole om vinteren på Herning tekniske skole under forstander Bjerres herlige ledelse. Knud døde også i en ung alder af muskelsvind.

Ricard Dahl, søn af Chr. Dahl, Skjærbæk savværk, var også et af holdet fra dagskolen. Richard blev gift med en lille skønhed fra Lind, som vi vel alle havde et godt øje til, når der var bal i forsamlingshusene rundt omkring. Richard løb dog af med sejren selv om det var et ulige par, hvad højden angik, Richard målte sine 190 cm. og damen kunne vel til nød og næppe klare de 150 cm, lidet af et særegnet syn at se dem sammen på dansgulvet.

Richard døde også ret ung af kræft efter at have overtaget savværket, så deres søn Christian måtte som ganske ung træde til for at overtage ledelsen af savværket der efter nogle turbulente år blev overtaget af en konkurrent.

Niels Kristian Thygesen var i lære i Skibbild. Han kom flere gange i de hårde vintre løbende på skøjter til Herning når skolen kaldte. Ham og jeg holdt forbindelsen vedlige efter at vi begge var blevet selvstændige. Vi sad i bestyrelsen sammen i Herning Tømrermesterforening, vi gik begge til folkedans i flere år efter at vi var blevet gift.

Men efter pensionsalderen har det knebet med samværet, hvilket vi opdagede en dag i Bentes frisørsalon, hvor vi begge sad uden at kunne kende hinanden. Først da Niels Kristian spurgte Bente, om hvorledes jeg havde, det gik den rette sammenhæng op for os.

Evald Dahl. - Også en fra dagskoleholdet. Han kom fra Hammerum, hvor han var søn af Karetmager Andersen og i lære hos Tømrermester Lars Frølund i Hammerum. Vi fulgte gerne fra Hammerum og ind på skolen i Herning. Evald rejste som svend til Amerika/Canada, og

jeg har ikke hørt fra ham siden. Ikke udover det, har bror, Arne Holme i Hammerum har fortalt, når jeg var hos ham for at få skiftet en bilrude.

Jørgen Brødsgård, var i lære hos faderen i Herning, i anerkendt firma på det tidspunkt. Jørgen og brodere Hans overtog firmaet på et tidspunkt, dette måtte de senere lukke, hvorefter Jørgens sønner startede et nyt firma, hvor så Jørgen arbejdede nogle år inden også han døde.

Knud Thoustrup - I lære hos faderen i skolegade som snedker. Knud blev dog tømrermester da han overtog forretningen efter at han i lang tid havde rejst som Nævner (vandrende Håndværker) gennem Europa og Amerika på kryds og tværs.

Knud blev formand for Herning Tømrermesterforening godt 26 år, men mærkelig var valget første gang hvor også jeg sad i bestyrelsen, der blev talt om at vælge ham for et år indtil vi fandt en mere velegnet, men Knud voksede med opgaven og var foreningen en udmærket formand, mens han sad i "Stolen". Efter 26 år forlangte han selv sin afgang.

Også han er ikke mere. Vi i bestyrelsen var med til begravelsen, som efter Knuds eget ønske ikke blev et helt almindelig begravelse. Et anerkendt Jazzorkester på 10 mand kom fra Odense og spillede under middagen, som bestod af det store kolde bord på Hotel Eyde. Der var dog ikke samme gang i snapsene, som under vores judefrokoster samme sted. Men som det blev udtalt af hans gode veninde fra Odense, ønskede Knud ikke, nogens skulle sidde og græde over hans bortgang.

Alle dem jeg her har nævnt, var sammen på dagskoler i Herning i to vintre. En dejlig tid, hvor jeg endnu husker hvorledes flere af byens tømrermestre kom forbi omkring frokosttid, så på hvad vi havde lavet, og for så at invitere os om på håndværkerforeningen til en kop kaffe og et stykke franskbrød højt belagt, efter min formening dengang. Os fra landet spiste normalt frokosten i klasseværelset og bagefter blev der gerne tid til et spil West.

En anden lille episode skal også nævnes her. Forstander Bjerre underviste selv i faglig tegning, og var med sin undervisning med til at give os den kærlighed til faget, som ikke har forladt nogen af os derefter. Han fortalte bl. a. om dengang han selv aflagde svendep prøve, en kvartsvingstrappe, som han fik tilkendt sølvmedalje for på grund af en lille fejl han havde lavet, men forstået at skjule så godt med det der i fagsproget kaldes en "Lus" skuemestrene havde i første omgang intet bemærket, men da de var blevet gjort opmærksomme på dette, mente de nok, det var en medalje værd.

Jeg mindes også en aften efter skoletid, hvor vi havde samlet ind til en lille fødselsdagsgave til ham, som vi gik over til hans private bopæl med for at aflevere. Vi ringede på, i første omgang skete intet, først tredje gang hørte vi Fru Bjerre spørge hvem det var. Det fortalte vi og døren gik på klem bag sikkerhedslås og -kæde, og pludselig fik hun besked på at lukke os ind til en hjertelig modtagelse. Først efter krigens afslutning fik vi forklaringen, Bjerre var involveret i modstandskampen og var bange for det var Gestapo, der kom for at hente ham, som det skete for så mange andre før ham.

Skolen blev en dejlig tid, på trods af sliddet med at komme derind i vintermånederne på cykel og "gå-ben". Svendestykket blev udført med ros og arbejde skulle findes, da Søren ikke havde råd til, at udbetale mig sven-deløn, som dengang var 1,73 kr. pr time.

Jeg fik først arbejde i Kølkjær ved tømrermester Frederik Skjærbæk, der havde opfundet en brunkulssorterer, som blev solgt i stort tal i brunkulslejerne. Vi var omkring 20 mand ansat, men transporten derop var streng. Jeg boede jo stadigvæk hjemme og cyklede på arbejde, kunne dårlig skaffe cykledæk, fik derfor cyklen bygget om ved smeden i Hauge, så den kunne monteres med et af hjulene fra Søren's Harley Davidsens motorcykle, som stod "opklodset" krigen igennem. Hjulet var 10 cm tykt, en tung krabat at få slyng i men ned af bakkerne gik det fint.

Efter en kort tid i Kølkjær, rejste jeg til tømrermester K.Nielsen i Hedegård ved Give og fra brunkulsmaskinerne i Søby blev det nu til dyndmaskiner og rulle-vogne i de store tørvemoser, der blev en del af mit arbejde at holde kørende. For første gang i mit liv, boede jeg udenfor familiens dør i eget værelse hos mester og spiste hos smedemesteren ved siden af. Det var om sommeren og loftsværelset var rent, varmt og dejligt. Jeg havde ellers i disse år et problem med ikke at kunne ligge tør i sengen om natten, måske dette skyldtes det kolde loftsværelse derhjemme hos Arne, hvor der om vinteren kun var mulighed for lidt varme fra en gammel petroleumskakkelovn inden sengetid. Om morgenen når jeg vågnede var min dyne hvid af rim. Den ufrivillige vandladning søgte jeg så godt det lod sig gøre at skjule for andre, men store mindreværds-komplekse gav det mig dog ikke denne sommer, hvor jeg slap for disse ydmygelser. Min mester var en dygtig håndværker, som tildels lærte mig kunsten at hugge tømmer med "Bred-bil", stor bredbladet økse. Jeg blev indprentet større akturatesse med mit arbejde end jeg var vandt til hjem-mefra Søren. Jeg tjente omkring 100 kr. om ugen. Jeg havde stadig trang til cigaretter, men det kneb gevaldigt at skaffe dem under krigen. Disse kunne dog købes i tørvemosen for en krone pr. stk på den sorte børs. Et stort beløb, når de hos købmanden kostede 50 øre for en 10 stk's pakning. Jeg købte en dag i mosen éen ci-garet til en krone, men lovede mig selv bagefter, aldrig at være så ødsel mere, så for eftertiden gik den på hjem-meavlet tobak og kirsebærblade, når nøden var størst. Jeg husker smedesvenden, jeg kom sammen med der-nede, han skråede tobak som han derefter tørrede og kom i Piben. Udkradsningen fra Piben blev til snus og siden en ordentlig spytklat ud af døren eller til tider ind i essen, når hestekoene blev smedet.

Maden jeg fik hos smedemesteren den sommer gav jeg 20 kr. for pr. uge og kontingentet til fagforeningen var 4,40 kr, så der blev lidt tilovers til sparekassen. Der blev et par år ført regnskab over udgifter og indtægter, min gamle kassebog fortæller at i januar måned i 1944 var der et tobaksforbrug på 9,93 kr. og indtægter ved kort-spil på 4,20 kr. Andre investeringer har der dog været fordi, der også blev hævet 70 kr. på sparekassebogen, måske mest fordi fremgangsmåden var at hele ugeløn-nen, minus lidt lommepenge blev sat ind, for derefter at hæve efter behov. Det blev på den måde lidt nemmere at spare op, da man som regel var ked af at trække penge ud af bogen og derved miste renter.

Fra Give gik turen til Farre, hvor Tømrermester Niels Knudsen Nielsen tog imod for en kort stund. Jeg husker ikke hvorfor den blev kort, men måske var mit unge sind ikke gearret til hans, eller måske var der lidt langt at cykle hjem i weekenderne, som på den tid kun strakte sig fra lørdag middag til mandag morgen.

Jeg flyttede derfor til Brande og fik arbejde hos Tømrermester Stinus Enkelund. Han var en kraftig glad mand, men vel lidt rigelig glad for de våde varer. Når han dum-pede i, var det ikke godt at komme hjem til konen/ma-dammen, der boede ovenover værkstedet. Jeg husker en morgen da jeg kom som første mand på værkstedet. Mester havde overmattet i spånerne, men desværre også kastet op og rullet rundt i skidt, det må siges at han lignede en noget forpjusket høne, indtil jeg fik ham spulet ren under vandhanen. Han gik derefter op og fortalte mig senere at hans undskyldning til konen var, at han var faldet i vandet. Jeg hørte dog aldrig slutningen på historien.

Tiden i Brande blev lærerig på mange måder. Først min-des jeg, vi byggede et dejligt bjælkehus for en af de ny-rige, en lokal landmand, der efter et uheld på mælke-turen, fik erstatningen fra ulykkesforsikringen udbetalt og blev brunkulsentreprenør. Han skulle have et barn konfirmeret og vi, der var med til at bygge bjælke-sommerhuset ved søen i anlægget, var indbudt til fest en aften med øl, snaps, smørrebrød og ægte North State cigaretter. Da jeg bagefter skulle finde hjem til mit væ-relse i den sydvestlige del af Brande by, kneb det at fortovet var bredt nok til mig, - en mærkelig ting for mig at prøve første gang i livet.

I Brande, lærte jeg lidt af byhåndværket at kende med flere svende på værkstedet. Maskinsnedker Hansen en dygtig snedker, men kvartalsdranker som sjældent var på værkstedet om mandagen, hvilket han udlignede i løbet af ugen med flere timer dagligt.

Fagforeningen mødte jeg også her, da formanden var en af arbejdskollegaerne. Dens generalforsamling del-tog jeg i på hotellet, hvor der så bagefter var smørre-brød, øl og snaps. Jeg havde dog lært af min fortovstur og holdt mig nogenlunde på det tørre. Måske på grund af det liv som herskede i byen dengang, - det var i kri-gens tid, brunkul-tid og Gullasch-tid med mange penge mellem folk - Tyskerne var i byen, lidt jernbanesabo-tage var der da. Brande var et jernbaneknudepunkt, der var en del fraternisering, danske piger som gik med tyske soldater, men penge havde de alle og hos mange gik de let igen. Jeg fik dog fra maj til december min spa-rekassebog bragt op på det formidable beløb på 992,29 kr. på trods af slik- og tobaksudgifter på 229,75 kr., da havde mit kortspil dog bidraget med 30,75 kr. til overskudet uden at have deltaget i brunkulsarbejdernes mausel- og sekserspil rundt omkring i byen.

Da vinteren kom blev jeg arbejdsløs og søgte ud i brun-kulslejerne som arbejdsmand. Fik job på brinken med at trille kullene fra sorterer til kullager med trillebør. Vi var en lang række på en 7-8 mand til at trille fra. Efter 8 dage måtte jeg opgive, kræfterne slog ikke til og livet derude fristede ikke. Vi sad og spiste vores medbragte mad i et møjbeskidt skur, hvor støvet fór rundt med var-

men fra en lille kakkellovn, som blev fodret med våde brunkul. Har man engang lugtet duften af brændte, våde brunkul glemmes det aldrig, især ikke når man sad i vådt tøj og skulle spise sine "klemmer".

Tiden i Brande blev den tid jeg havde det største besvær med den ufrivillige vandladning i sengen. Efterhånden var min tangmadras halvrådden på midten. Ingen ville jeg være bekendt at drøfte mine problemer med, jeg troede i min enfoldighed at dette kunne skjules for min værtinde, en ældre kone hvis mand var fiskehandler og kørte rundt i by og på land og solgte fisk fra vogn. Jeg hørte mærkværdig nok intet om det fra dem, og fik lov at blive boende indtil jeg flyttede.

Efter at jeg havde meldt mig arbejdsløs i kullene op-sagde jeg værelset og flyttede til Hauge i 1945 hvor jeg den sommer arbejdede hos Søren og deltog i ungdomslivet i Hauge med håndbold m.m.. På dette tidspunkt, under krigen, var det blevet på mode at unge mennesker gik sammen om at arrangere "Ladebal", d.v.s. at vi på en eller anden gård fik lov at låne laden, som blev pyntet med blomster og grønt, hvorefter der blev strøet "Hakkelse", klippet halm, på cementgulvet, et par musikere blev bestilt, hvorefter der blev indbudt til bal. Og under denne gik hatten rundt for at samle ind til musikken og evt. lidt leje af lokalene. Denne form for fest blandt os unge var nødvendiggjort af, at tyskerne efterhånden havde beslaglagt alle forsamlingshuse, skoler og hoteller, også udgangsforbud kom undertiden på tværs, når der skulle festes.

Det var under en sådan fest i Lund at Anna og jeg kom til at kende hinanden, og ivrig som en lille Terrie, fik jeg hurtigt sammen med andre unge nye fester etableret så der blev mulighed for at sende små invitationer ud for at fastholde bekendtskabet.

Den sommer derhjemme, var jo nok sommeren, hvor en længsel kom op i en for at finde nogen, som ville være noget for en. Mor var væk, Far var blevet gift igen, Søren og Arne havde også stiftet familie. Jeg husker en søndag, hvor jeg havde taget toget til Trolldhede for at besøge Esther og Karl. Mens jeg gik fra stationen i Trolldhede ud mod dem, i et herligt vejr hvor solen skinnede og fuglene sang, da tænkte jeg på hvor godt det ville have været at have haft en at følges med, at holde af og være noget for.

Sommeren gik, jeg havde meldt mig til på Håndværkerhøjskolen i Hadsten til vinterundervisning. Var heldig at få bevilget arbejdsløshedsunderstøttelse under skoleopholdet. Den første november kørte Far mig til stationen i Hammerum sammen med min kuffert m.m.. Jeg husker, jeg fortalte, at det kunne ske næste gang jeg kom hjem, var det måske for at præsentere Anna fra Jens Rasmussen i Gudumkjær, som min pige, - hans ansigtsudtryk huskes - den så både glad og veltilfreds ud.

I krigens år.- Eller krigstilstand i Danmark.

Når jeg så mange år efter tænker tilbage, går det pludselig op for mig, at en sådan historie vel også burde fortælle lidt om, hvorledes jeg, og andre, så på disse år, hvor tyske soldater var her i landet.

Vi havde jo herhjemme helt fra 1848 og 1864 haft antiparti for alt som var tysk. Jeg husker endnu fra min drengetid, vi sang "Dansken har sejren vunden, Tysken har skidt i lommen, Hurra hurra", lignende viser var med til at holde tyskerhadet ved lige, ikke at vi hadede den almindelige tyske person, men det sad dybt i mig og mange af mine kammerater, at tysk i almindelighed var noget nedværdigende noget, noget man så ned på og vel også hadede på den måde. Når vi drenge legede krig og soldater, så var det overhovedet ikke sjov at være den som skulle være "Tysker".

Sådan var stemningen, - og hvorledes var det så at opleve 9. april 1940?

Det skete en morgen Søren og jeg stod og skar tømmer ved rundsaven, da luften flængedes af motorlarm så kraftig, at den overdøvede rundsavens hylende fløjten. Da vi så kom udenfor halvtaget og så sværme af sorte tyske bombemaskiner med hagekorset på siden flyve i lav højde over os, anede vi at noget var ravruskende galt. Arbejdet blev standset og vi gik ind og åbnede for radioen, der fortalte at tyske tropper havde overskredet grænsen og besat landet. Derefter tog Søren og jeg cyklerne frem og kørte til Hammerum, hvor store tyske militærenheder kom kørende fra Herning mod Silkeborg. Det, som nok forargede mig mest, var at så mange havde stillet sig på fortovene for at se på. Flere stod og vinkede til soldaterne, - det er da helt uanstændigt, sagde jeg til Søren, som dog ikke mente det var så slemt. Søren var nok den af os som havde mest tilovers for Hitler og det tyske folk på det tidspunkt. Han syntes, det var godt klaret at de havde fået arbejdsløsheden afskaffet i Tyskland. Han havde vel stadig de strenge tider i trediverne i tankerne og inflationen dengang i Tyskland hvor pengesedlernes pålydende kom op i milliardbeløb. Jeg kan huske, hvorledes både Søren og jeg samlede på dem og tyske frimærker der også havde kæmpestore beløb påtrykt. - Men Søren's "beundring" for det tyske holdt sig til langt ind i krigen til, Fars store ærgelse, han som sad med ørene langt inde i radioen for at høre nyhederne fra England om krigens gang. Disse nyheder var jo med helt andre resultater end dem vi hørte gennem den danske tyskkontrollerede radioavis. - Søren måtte dog, som modstandskampen skred frem, bide i det sure æble, og give Far ret i hans syn på den tyske besættelse.

Det blev til nogle år med mange mangler, mange hamstrede så meget, som der nu var penge til. Nogen fik melsækkene sat op på loftet, hvor mider og mus tog for sig af retterne.

Søren startede, som mange andre tobaksavl i haven. Han blev, som tiden gik, ret ferm (dygtig) til at få en brugelig tobak ud af det. En tobakskæremaskine lavede han, så smart at han kunne fabrikere finskåren tobak. Jeg husker ikke om lageret blev brugt op, inden vi efter krigen kunne få oversøisk tobak igen, men der var nogle år hvor tobaksbladene hang til tørre, både under halv-

taget hvor rundsaven stod, senere kom det så op på loftet til endelig tørring. Loftet var dengang et stort rum for trælageret, hvor der siden blev indrettet værelser, som vi et stykke tid beboede, efter at have solgt huset i Herning.

Dette blev et lille sidespring, men meget andet skete i disse år, ting der ikke er plads til at beskrive her, hvilket også er overflødigt efter alle de bøger som er skrevet om emnet. Dog må jeg vel nok bekende, at det var med en lidt fløv smag i munden, jeg oplevede den 5. maj 1945 og så, alle de kendte personer, deraf en del af mine kammerater komme frem, med Frihedskæmpearmbindet om armen. Mange var jo nok først kommet med i den sidste hektiske tid, men det pinte lidt, at jeg ikke havde vist mig tilliden værdig, eller fået budet. Dog var jeg glad for, at jeg ikke som mange andre af byens håndværkersvende, var faldet for fristelsen til at få del i nogen af de lettjente "Judaspeng" på de mange tyske arbejdspladser her var i landet.

Men hvilken fest blev der dog ikke over hele landet, - ja hele verden, da dette ragnarok var ovre. Mange svor hævn over de formastelige, der var gået tyskernes ærinde. Også jeg deltog i pøbelens skrigen, når Modstandsfolkene kørte afsted med de afklippede "Tyskerpiger" og andre Værnemagere, på åbne lastbiler gennem Hernings gader, i dagene efter 5. maj. Festen kulminerede dog, da englænderne nåede torvet i Herning. Aldrig har jeg oplevet noget lignende, og mon ikke mindre kendte Tyskerpiger, hurtigt skiftede fra grøn til khaki. Alt i alt 5 forbandede år og en herlig sommer, som til alle tider vil stå mejslet i erindringen på os, som var unge dengang.

Håndværkerskole.

Den 1. november 1945 begyndte jeg så på Den jydsk Håndværkerhøjskole i Hadsten. Jeg havde store forventninger til denne vinter, som i rigt mål blev opfyldt. Skolen var lige rømmet for tyske flygtninger, lidt rod med indflytning var en følge af dette. Men efter et par dages tid, kunne vi endelig flytte ind i de værelser, som i de næste måneder skulle være vort tilflugtssted. Jeg kom til at bo i annekset, sammen med to vendelboer, en sam-sing og en som jeg har glemt hvorfra kom. De andre 4 valgte konstruktøruddannelsen, jeg begyndte på bygmesterruddannelsen og måtte selv klare lektierne, de 4 andre kunne jo sidde og hjælpe hinanden. Dog havde de for mig at se et lidt hårdere pensum at skulle igennem. Mit gav plads til en lidt mere almindelig højskoleuddannelse, med dansk- sang og foredrag, hvoraf de to sidste var noget som jeg siden mindedes med glæde på trods af mit ringe gehør for toner.

Højskolesangbogen blev flittig brugt og forklaret, mange sange fik en hel ny betydning for mig, jeg turde igen synge igennem, hvilket jeg ikke havde gjort siden lærer Korum i hele klassens påhør fortalte mig, at jeg sang falsk, hvilket siden generede mig en del.-

Andet var også med til at stive min selvrespekt gevaldigt af, mit natlige vandbesvær var væk. Jeg havde fået en hjemme at holde af, selvom længselen efter hende til tider dæmpede lidt på min udfoldelse, det kneb at følge med når kammeraterne gik i byen.-

Stuekammeraterne fik jeg et godt forhold til, men det var dog klassekammeraterne som huskes bedst, hvoraf vi igen, som på dagskolen i Herning, blev en lille flok som holdt særlig godt sammen, af den grund vi gik i bygmesterklassen. De andre i klassen var der for at færdiggøre sig til svendeprøven, den vi andre havde taget derhjemme.

Vi var 8 bygmesteraspiranter der fik en ældre lærer, Søren Chr. Laursen som faglærer, han var samtidig skolens "natlige" Overvåger af ro og orden. Og da han boede på skolen, havde han ikke det store besvær med at håndhæve skolens gode navn og rygte.

Vi på Annekset havde Forstander Thomsen boende nedenunder, så af den grund var vi også nødt til at styre vores udfoldelser, for ikke at få besøg, eller risikere bortvisning i grove tilfælde.

- Alt i alt blev denne vinter på skolen en dejlig tid, og i klasse C var vi svært enige om at starte en vandre-bog efter skoletiden. Denne gik dog desværre kun en omgang rundt, inden den stoppede hos det svage led i kæden, jeg tror det var "Ursus" fra Endelave. Af samme grund mistede vi hurtigt forbindelsen til hinanden, det kunne have været sjovt i dag, at have haft forbindelsen for at se, hvorledes livet havde formet sig for hver enkelt.

Efter endt skole og en pæn årskaraktter, var jeg fast besluttet på at komme igen næste år, og gå op til Bygmestereksamen, desværre kom soldatertiden i vejen, og da Anna ventede i Herning var jeg for utålmodig til at tage det sidste år med, hvilket jeg sidenhen godt kunne have brugt i egen forretning, hvor jeg da måtte

supplere det manglende, med mange kurser i ledelse m.m. på dag- og aftenkurser i årene derefter.

Ved skoleårets slutning var der en del mestre, der søgte tømrersvende til sommerens arbejde, på skolens opslagstavle, deriblandt tømrermester Ansgar Andersen, Herning, hvortil jeg så søgte og fik arbejde.

Og nu skulle der tjenes penge, på fagforeningen blev jeg grundig oplyst om akkordernes muligheder kontra timeløn, så jeg gik på med krum hals. Fik mest muligt opmålt i akkord, til tider til mesters store irritation. Jeg husker blandt andet et raftehegn, jeg blev sendt ud at lave for en ældre dame, hvilket arbejde også blev opmålt til ca. 4 gange timelønnen, Mester blev sur og spurgte om det virkelig var min mening at få sådanne små ting opmålt, dette havde han jo ingen mulighed for at skrive regning efter. - Dengang forstod jeg det ikke, der skulle tjenes penge, og når overenskomsten sagde sådan og sådan, måtte det vel være min ret at få pengene derfor. Jeg var på vej til at blive en god socialdemokrat og fagforeningsmand, der troligt stillede under de røde faner, når 1. maj skulle fejres.

I disse år var det, at Herning begyndte at udvikle sig til en "stor-by". Arbejdernes Andelsboligforening var startet nogle år før, den var efterhånden blevet byens største bygherre vedr. boligbyggeri, og blev ledet af kassereren i tømrernes fagforening, A.I.Holm, som efter nogle år blev forretningsfører på fuld tid i boligforeningen. Det gav meget byggeri i byen, mestrene begyndte at udnytte situationen og lavede "mestergrise", altså aftaler før licitationen om hvem der denne gang skulle have arbejdet, på sin vis en god måde at holde stabile priser på, også for svendene, da Mester var ret nem at forhandle priser med. Tingene blev dog udnyttet så groft, at A.I.Holm med flere, fik startet kooperative virksomheder indenfor murer- og tømrerfaget.

Jeg købte for 100 kr. aktier i Tømrernes A/S. i 1946, og fulgte med interesse med, når der var generalforsamling og regnskabsaflæggelse. - Når boligforeningen herefter afholdt licitation, var de kooperative forretninger altid med, og fik meget arbejde de følgende år.

Forretningsføreren i Tømrernes A/S, var en af byens tømrersvende, en dygtig og omhyggelig mand til sit håndværk, men nok ikke af uddannelse, dygtig nok til at lede et firma på omkring 30 - 40 mand, som jo i deres "egen" forretning forventede en god indtjening, samtidig med, at de som aktionærer også forventede et godt afkast.

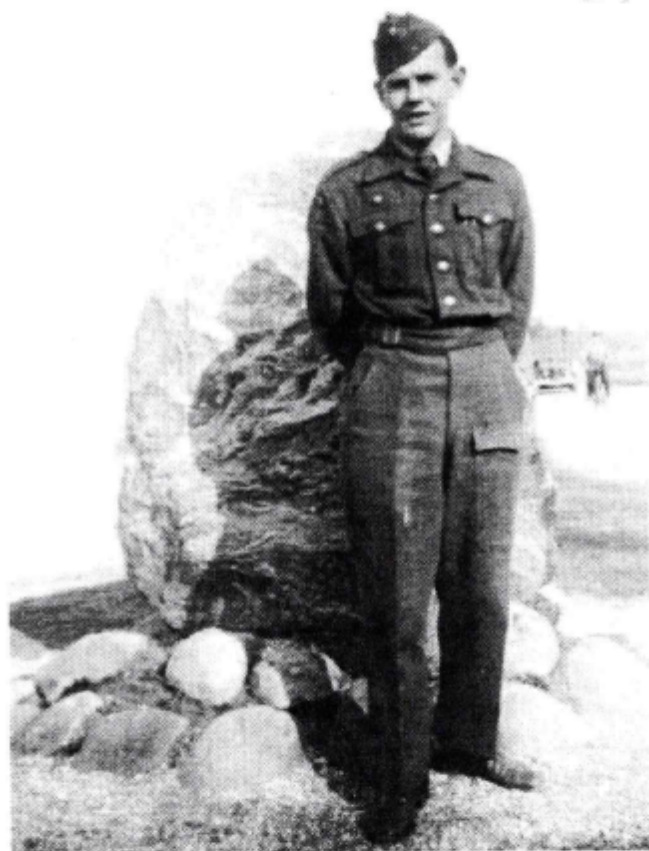
Da selskabet også skulle konkurrere med de etablerede mestre, der kæmpede med næb og kløer, mod det ny som var kommet, blev det en meget udsat post, at være leder af Tømrernes A/S.

Det blev en meget interessant sommer for mig at komme med i alt dette. Jeg var slet ikke glad for at skulle til Høvelte og springe soldat i 1.Regiment, den 1. november 1946.

Soldatertid.

Nej, denne kunne jeg på det tidspunkt godt have undværet. Jeg havde glemt alt om tyskere, patriotisme, modstandsfolk m.m.. Jeg ville noget hellere have været til Hadsten, for at tage 3. og afsluttende semester til Bygmestereksamen. Nu var det hele ligesom sat i "bås", hjemme, en dejlig sommer havde Anna og jeg haft sammen, dette resulterede da også i forlovelse og guldringekøb inden soldatertiden.

Militæret lod sig dog ikke formilde, togrejsen til København gik planmæssig, på hovedbanegården kom jeg dog i det forkerte tog mod Høvelte, opdagede lidt efter fadæsen, og måtte meget mod min vilje, tage en taxa til Høvelte for at nå derop til rette tid, til indskrivning og gule ærter: Hvorefter hr. Svend Aage Christensen blev erstattet med Nr. 494/46 1. Batt. 2 kompagni.

Det var som om hele min identitet blev afleveret sammen med mit personlige tøj. Jeg var godt træt af tilværelsen og bestemte mig for ikke at udføre arbejdet bedre end, det blev mig pålagt, dels på grund af min irritation, og også fordi jeg var lidt bange for senere at blive udtaget som befalingsmandselev = længere tjenestetid. Dette havde jeg overhovedet ikke tid til.

Rekruttiden gik igang, og jeg mindes en hjemsendelse kort tid efter, en af mine kammerater blev hjemsendt på grund af ufrivillig vandladning, en tanke strejfede mig, men dette var jeg dog for flov til at udføre, eller måske var det tanken om mit store problem i ungdomsårene, der gjorde at jeg gav mig tilfreds med tingenes tilstand.

Der gik dog ikke lang tid af min rekruttid, inden jeg røg på militærhospitalet på Tagensvej i København med Fåresyge. Transporten foregik i ambulance og i gammel øvelsesuniform. Det blev til ca. 14 dage derinde, selvom det for mig syntes at vare år, inden jeg igen blev lukket ud i min gamle uniform, for at melde mig til tjeneste i Høvelte.

Rekruttiden fortsatte derefter, enkelte blev sendt hjem med besked om at møde igen næste år, blandt andet en flot, sportstrænet kammerat, jøde af fødsel. Han kunne overhovedet ikke indordne sig under den militære disciplin, sad i arresten meget af tiden, skreg, sparkede og slog om sig, indtil det blev militæret for meget og hjemsendte ham.

Der var den københavnske gadefejr, som med al magt prøvede at komme videre i systemet, blev udtaget til Koporalskolen, hvorfra han røg ud igen på grund af straffeattesten.

Der var 492 fra Kolding, en lille krumrygget landmand fra et lille sted ved Vonsild. Han græd sig i søvn mange gange i Rekruttiden, på grund af chikane fra kammeraterne fra København, blandt andet gadefejeren. Venskabet kom dog også for disse to. Efter en mørk nat i snestorm på en "røvtur" omkring Sjælsø med fuld opbakning, koporalaspiranten havde det tunge rekylgevær med indtil kræfterne slap op, hvorefter 492 tilbød ham at bytte gevær, og bar det tunge rekylgevær resten af turen, og vandt en ven for resten af militærtiden.

På befalningsmandssiden var der også personer, som huskes bedre end andre. Vores kompagnichef Kaptajn Høed, kom fra modstandsbevægelsen og var i god fysisk form. Han kunne på feltbanen love dem af os, som kom forbi ham, tidlig aftræden (fri) og så løb han, den lidt ældre mand, udover ekserpladsen med alle vi andre efter. Ikke mange af os fik tidlig fri af den grund.

Der var løjtnanten, uddannet teolog, ikke særlig "krigsliedrig". Ham fulgte vi i tykt og tyndt. Når han havde kommandoen, kunne vi præstere meget. Jeg så ham mange år senere i en TV udsendelse, kom til at mindes min soldatertid og skrev et brev til ham, hvor jeg takkede for de positive oplevelser, han havde givet mig som soldat. Brevet blev underskrevet med "En taknemmelig Rekrut".

Der var også Kaptajnløjtnanten, som blev Forkommandoets Chef i Den danske Brigaden i Tyskland. Forhenværende modstandsmand, efter forlydende deltaget i en likvideringsgruppe under krigen, nerverne var meget tyndslidte, så meget at han, for mig at se, ikke var den rette til at komme med Brigaden. Tyskerhadet lyste ud af ham. Jeg husker en aften, under en march udfra kasernen i Tyskland, en tysk mand med en trækvogn fyldt med brændsel, grene fra skoven, kom imod os, men ikke hurtigt nok kom af vejen, hvorefter kaptajnløjtnanten for løs på manden, som han gav et nakkedrag med geværet, hvorefter manden faldt i grøften. Pinligt for os at overvære, men måske tak for det han selv havde oplevet. Han kunne sikkert være glad for, at ingen af os sladrede om episoden.

Min soldatertid sluttede med at være en lille del af Besættelsesmagten i Tyskland efter krigen, da Den danske Brigade deltog i opgaven i byerne Varel, Jever, Oldenburg m. fl. Et brev jeg sendte hjem til Anna, om rejsen derned, fortæller en del om hvorledes Tyskland så ud to år efter krigen. Det som stadig sidder på net-

hinden var, hvorledes børn og voksne kastede sig som sultne høns over de madrester, vi smed ud af togvinduet ned gennem Tyskland. Efter 3 måneders oplevelser i Tyskland i sommeren 1947 vendte vi hjem til stor militærparade, som de første danske soldater, der havde deltaget som besættelsesmagt i Tyskland.

Paraden foregik på Rådhuspladsen i København. Derefter gik turen til Høvelte kaserne, for aftræden og aflevering af udrustning, - et befrielsespust undslap mig, og endelig den 23. oktober 1947 var jeg fri, og klar til at tage hjem til hende jeg holdt af, og komme i gang med arbejdet om FÆLLES BO OG VIRKE.

Mandomstid.

Efter hjemkomst flyttede jeg ind i et stort kælderværelse på Gl. Skolevej nr.8 i Herning, og fik arbejde i Hustømrernes A/S., - min "egen" forretning føltes det dengang, - jeg var klar til at gå igang, tjene penge, således at vi hurtig kunne blive gift og få stiftet bo.

Arbejdet startede ved andelsboligforeningens byggeri af Odensegården på H.C.Ørstedsvvej, men i januar måned fik jeg ny makker, Karl Fuglsang fra Randers. Vi fik tildelt arbejdet på rækkehusene på Niels Bohrsvej, og var begge besluttet på at få mest muligt ud af akkordene. Jeg husker endnu, hvorledes vi to mand, ene lagde de tunge, kraftige bjælker op. Karl gik under midten af disse, hvor han så virkede som buk, mens jeg hang ude i den yderste ende og styrede bjælken op på huset. Dengang havde vi ingen mekaniske hjælpemidler til løft m.m., Karl måtte dog holde op med arbejdet nogle år før mig, på grund af rygproblemer. Vi fortsatte med husene hele det år, og min fysik blev efterhånden så god, at jeg kunne følge med i sliddet. Men husker stadig, hvor træt jeg var, efter en hel dag med loftforskalling og 3 tommer søm.

Samtidig brugtes mange aftener på værkstedet, i gården i Østergade, der hvor nu Folkebladet har bygget, og hvor jeg havde fået lov at stå og lave vore egne møbler. Jeg lavede egetræsspisestole med rokokoben, behandlede 6 spisestole med bejdse og lak for at de skulle komme til at ligne bordet i farve. Jeg fik lavet et lille radiobord i birk og mahogni, en lidt specielt bord, som blev behørigt beundret af arbejdskolleger.

Den 22. juli 1948 kunne Anna og jeg så holde bryllup med omkring 100 gæster på Hammerum Højskolehjem. Alt betalt som det sig hør og bør af Jens Rasmussen, min svigerfar efter den tids skik.

Vi flyttede derpå ind i værelset på Gl. Skolevej, hvor vi fik mit gamle klædeskab indrettet som et minikøkken på gangen udenfor værelset, og så gik ellers jagten efter "gods og guld". Anna syede på fabrik, vores ugeløn var næsten ens, sparekassens konto voksede og vi ledte med lys og lygte efter en lejlighed. Denne fandt vi i løbet af sommeren på Gl. Landevej nr. 122, en lille gammel kakkelovnsfyret lejlighed, hvortil der skulle skaffes brændsel, dengang tørv og træ. Træet kunne jeg nogenlunde skaffe, eftersom der dengang gjalt den gamle regel fra Chr. den 5. danske lov, at alt træ som faldt fra tømmermandens sav under en fod (30 cm), tilfaldt tømmermanden. Derfor havde vi tømmerstænder altid brændselssækken bagpå cyklen hjem om aftenen. Da Rækkehusene var færdige fortsatte jeg på boligblokkene på Fredhøj, omkring Johanneskirken, hvor jeg blev makker med Harry og Chr. Riis, to ældre tømmerstænder, hvoraf Chr. Riis var formand for fagforeningen. Af dem lærte jeg hurtigt hvorledes man opfører sig som tømmerstænder. Der skulle ind imellem være plads til en "Kitdag", d.v.s. hvis det regnede først på dagen skulle der hentes øl hos købmanden, og så skete det tit til min ærgelse, at der ikke skete mer den dag med hammer og sav. Dog var dette makkerskab også noget jeg lærte en del af. Vi havde afbindingen på tagkonstruktionen. Dette arbejde fordelte vi på den måde at Chr. ridsede træet op på profilen, snørede op som det hed, og sad i skuret og udregnede akkordene. Harry og jeg var bedst med hammer og sav, jeg kunne endog få min sav til at skære bedre end Christians, hvilket der forundrede ham en del. Efter at vi havde fået rejst spærrene på blokkene, kom arbejdet med lægningen, hvilket desværre skulle ske i en meget kold vinter. Min ryg tog skade, og jeg måtte i mange år derefter, gå med et katteskindebælte omkring ryg og lænd, dette endog efter råd fra min læge P.Gerlach.

Vi var, nu efter at have haft godt arbejde hele tiden, nået så vidt at have penge i sparekassen, min årsløn i 1948 var 8.472 kr. + Annas løn, derfor købte vi byggegrund på Markvænget (nu Agervænget) for ca. 2000 kr, fik bygget kolonihavehus,

af gamle nedbrydningsmaterialer fra Karup flyveplads, hvor jeg købte en tyskerbarak sammen med en kollega.

Hele herligheden blev kørt ud på grunden, hvor så det bedste blev brugt til hus og resten kom hjem i kassekøven.

Jeg var efterhånden blevet kendt i fagforeningen, hvor jeg fik job som opmålermand for snedkerarbejde. Det gav i 1949 en årsindtægt på 957 kr., men også meget fritidsarbejde. Vi fik lavet tegninger til et hus på Markvænget i 1950, da dette ville komme til at koste 40.000 kr. i håndværkerudgifter, 5.000 kr. for stort til at opnå et billigt statslån, opgav vi byggeriet, solgte grunden for 5.000 kr., hvilket jo gav en fortjeneste på 3.000 kr., der kort tid efter, blev brugt til at købe en grund i Sjællandsgade, nr. 117, hvor vi udbetalte 3.940 kr. kontant for grunden, og den 20. marts 1951 gik vi igang med byggeriet. Jeg havde på det tidspunkt meddelt fagforeningen at jeg nok ikke kunne forsætte som opmålermand, da huset skulle bygges i min fritid. De fik mig dog overtalt til at forsætte, mod at love mig kollegahjælp under byggeriet, hvilket også blev holdt i stort mål, det blev til 300 timers kollegahjælp, kun betalt med nogle øl og et godt rejsegilde. Mit eget fritidsarbejde det år, blev til gengæld på 1.200 timer fra den 2. marts til den 22. januar 1952.

Et arbejde jeg siden lovede mig selv og min hustru aldrig skulle ske igen. Vi havde dog fået et godt hus,

Sjællandsgade

med fuld kælder og plads til værelser ovenpå når pengene var dertil. Hele herligheden stod os i ca. 34.000 kr i håndværkerudgifter + eget arbejde, grund og låneomkostninger, dertil købte vi gulvtæpper, møbler og gardiner for ca. 3.000 kr.. Nu skulle jeg så fremover selv prøve at skaffe til renter, afdrag og mad til vor lille familie. Efter at Anna var holdt på fabrikken, fortsatte hun dog hjemmearbejde på symaskinen derhjemme.

Børn.

Jens Erik, Flemming og Egon

Udover arbejdet, ville vi også gerne blive en familie. Egon kom til verden i sommeren 1950 på Gl.Landevej. En fødsel ingen af os to nogensinde vil glemme, den stod på i små to døgn inden drengen viste sig med højt hævet hånd, som ville han sige: "Hej her kommer jeg". Hans ene hånd lå fastklemt mod tindingen. Meget skete inden da, soveværelset blev ryddet, min madras og sengetøj kom ud af dobbeltsengen, der fik 4 mursten under benene, så Jordemoder Fru Grønne ikke skulle få ondt i ryggen, når arbejdet skulle foregå. Da tiden var inde, blev jeg kaldt ind til hjælp, hvad jeg dengang overhovedet ikke følte mig egnet til. Her hjalp dog ingen kære Mor. Fru Grønne holdt på sit, når jeg havde været med til at få ham derind, var det min pligt at hjælpe til, når min hustru havde brug for min hjælp. Det gik dog ikke alene med min hjælp, vi måtte have bud efter Læge Gerlach, og så skete det også endeligt. Jeg husker tydeligt moderens umiddelbare glæde over "befrielsen", aldrig har jeg fået et sådant knus, og vi var ovenud lykkelige både for drengen, og over at det var overstået. Der var dog mere for mig, sølle pjok, der skulle ordnes. Kaffen til Fru Grønne og lægen skulle laves, efter Fru Grønnes anvisning, og "sejrsskjorten", som Fru Grønne kom med og bad om at få af vejen, var for mig et stor problem her i den lille lejlighed. Det endte med, at jeg om aftenen tog cyklen ud i kolonihaven med den, hvor den sikkert har været med til at give en god avl sidenhen.

Men dog, hvor har tingene dog ændret sig fra dengang, og jeg håber og be'r til at børnene fra vort overbeskyttende velfærdssamfund, må være hærdet af "Vinden", så de kan klare de modgange der vil komme i ethvert menneskes liv.

Glæden var ikke vores alene. Familien, især på mødrene side, var også glade. Egon var jo første barnebarn der, og blev, efter min formening, lidt rigelig forkælet af bedsteforældre og især af mostrene. Jeg var bange for at al den kærlighed, ville virke ødelæggende på barnet. Min mening om børneopdragelsen gik jo nok på, at det lille træ i skoven der havde stået og blevet hærdet af blæsten, havde fået stærkere rødder til at klare livets

storme i det voksne liv, end det træ der havde stået midt i skoven beskyttet for blæst og anden modgang. Derfor blev min børneopdragelse måske en smule hårdere end jeg faktisk ønskede, men glade for drengen var vi alle. Der blev købt /lavet cykleanhænger til at stoppe ham i, så han kunne komme med til bedste-forældrene i Gudumkjær og Hauge.

Egon blev dog ikke den eneste. 4 år efter i 1954 kom Jens Erik, som havde været ventet med længsel, men kom på en måde alligevel lidt ubelejligt, da vi i sommeren 1954 var blevet inviteret til bryllup, i Farenkrug ved Bad Segebjerg i Tyskland, hvor Arne og Betty blev gift. Hele min familie var inviteret, men Anna måtte blive hjemme, højgravid som hun var, derfor var det med lidt bange anelser jeg tog med. Vi kørte med en af Statsbanernes turistbusser derned, Dres i Lind kørte, af de dengang ikke for gode veje, en oplevelse var det for os som var med, og jeg nåede hjem tidsnok til at tage imod vort andet barn.

2 år efter kom Flemming og gjorde krav om en plads i familien, måske en smule uventet, men ikke mindre ønsket af den grund. Mærkelig nok kan ingen af os rigtig huske, hvorledes de sidste to fødsler spændte af, men der var ingen problemer. De blev begge født i Sjællands-gade, og kom smuttende som mandler af skallen. Nu var vi pludselig blevet en stor familie, vi syntes ikke der var kræfter og tid til at gøre den større, og arbejdet pressede på.

Vi var efterhånden blevet færdige med arbejdet på Fredhøj, jeg blev på et tidspunkt "lånt" ud til Tømrermester Lars Andreassen. Da dette arbejde slap op, tog jeg det som en selvfølge at skulle tilbage i A/S igen. Der var dog til min store skuffelse ingen plads, hvad jeg siden ikke rigtig kunne glemme Forretningsfører Hans Nielsen for, - det var dog nok overvejende min egen skyld, da jeg på det tidspunkt vel nok var blevet rigtig dygtig og nøjeregnende i akkorderne. Alt skulle måles op, og helst skulle der en masse daglønstimer på, for gene af den ene eller anden slags, jo - jeg var ikke opmålermand for ingenting, en benhård fagforeningsmand var jeg også blevet.

Mit næste arbejde fik jeg hos Murermeister P.Christensen, som forskallingstømrer på boligblokkene på Holtbjerg, hvor jeg kom i sjak med betonfolk og jernbindere, og fandt ud af at også arbejdsmænd kunne læse og forstå bygningstegninger. Arbejdet var godt betalt, men temmelig ensformig i længden. Den ene dag blev der stillet op til betondæk, hvorefter det blev pillet ned et par dage efter for at blive løftet en etage op og stillet op igen.

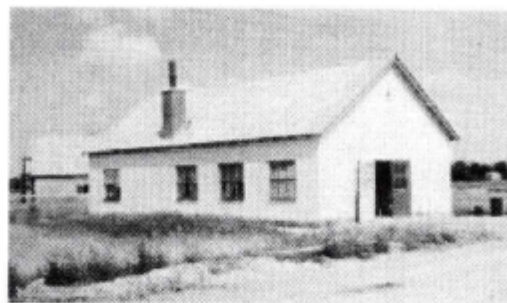
På dette tidspunkt var Hustømrernes A/S kommet i økonomiske vanskeligheder, forretningsføreren var fyret, der var valg til ny forretningsfører, jeg blev foreslået sammen med en kollega, Alfred Lauersen, en dygtig svend hvor hovedet fungerede godt på, men han var lidt dårlig lidt blandt kollegaerne, hvor han gik under navnet "Fessor" = Professor. Ved afstemningen blev Alfred valgt med en stemmes flertal, jeg slap fri, hvilket jeg senere var yderst tilfreds med.

Da vinteren kom, blev jeg arbejdsløs på grund af vejret, kunne ikke rigtig finde mig tilfreds med lediggangen, så

jeg startede en dag med glaskisten på ryggen og cyklede ud til egnens landmænd, for der at sætte glas i de ituslåede staldvinduer. Dette førte dog ikke til det forventende resultat. Hvorefter jeg startede en produktion af børnetrillebøre hjemme i kælderen, hvilket heller ikke blev en succes. Jeg havde i flere år derefter et lille lager af løsele til trillebører liggende i kælderen.

Sommeren kom og arbejdet gik igen igang, men min kærlighed til Fagforening og A/S var betydelig kølet. Så da jeg efter en snak med en kollega, der på det tidspunkt var forskallingstømrer ved Vagn Pedersen, blev vi enige om at starte en fælles selvstændig forretning, og begyndte den 1. august 1953 med værksted i garagen i nr. 117 i Sjællandsgade. Anna var dog ikke særlig glad for beslutningen, da hun mente, vi vidste hvad vi havde, men ikke om vi kunne holde arbejdet i hus. Vi kunne dog stå hvilende i Fagforeningen i et år, så derfor gik vi igang med en kapital på ca. 3 tusinde kroner, som vi købte træ for i skoven, fik det savet i tømmer hos Søren i Hauge, og anvendte det i vores første nybygning, et parcelhus til min kollega Svend Nielsens svigerinder på Ringstedvej.

Efter en forsigtig start med små entrepriser, og andet lønarbejde, kom vi ud af 1.regnskabsår, fra 1.august til 31.december 1953, med et overskud på 14.012,18 kr. hvoraf vi til privatforbrug havde hævet ialt 4.564,15 kr. således at der pludselig stod en kapital i firmaet på 9.448,03 kr. Med dette i ryggen vovede vi i 1954 at købe en industrigrund på Thrigesvej og gå igang med et værkstedsbyggeri på 117 m².

Thrigesvej

Opmuret af slaggebetonblokke af os selv. Denne bygning, som blev opvarmet med en spånfyringskakkelovn, var i vort regnskab af 1955 bogført til en værdi af 18.000 kr. incl. eget arbejde. Vi havde i 1955 antaget en tømrerlærling, jeg husker mine betænkeligheder ved at have forpligtet os til at finde arbejde til ham fire år frem i tiden. Samme år købte vi to byggegrunde på Tingvej nr. 18 og nr. 20, hvormed meningen var, at den ene skulle være tømmerplads, og den anden skulle bruges til værkstedsbyggeri. Med den aktivitet måtte vi på lånekontoret og jeg/vi lånte 1.450 kr. af Far, og 4.000 kr. af sagfører Kærr + en prioritetsgæld på byggegrundene på 7.600 kr., vor kapital var da også vokset til 19.103,19 kr.

I 1956 sælges ejendommen på Thrigesvej til bogført værdi 18.000 kr og vi lejede midlertidig værkstedsplads på Thrigesvej mens vi byggede nyt værksted på nr. 18, med loftsplads og centralvarme fra spånfyr.

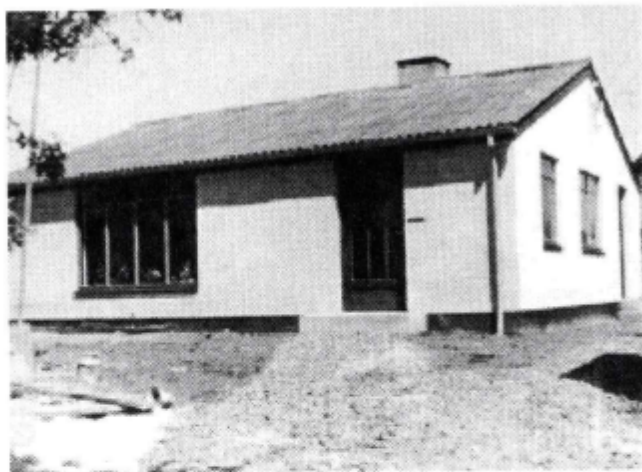
I slutningen af året kom så de første uoverensstemmelser mellem os af alvorlig karakter. Der havde før været

meningsforskelle, men et godt samarbejde havde vi haft, hvor vi begge var lige ivrige efter arbejdet, som til tider først sluttede ved 24 tiden om aftenen. Så en dag kom min makker pludselig, og viste mig tegninger til et parcelhus han agtede at bygge på grund nr. 18, foran det nye værksted, og flytte ind når dette stod færdigt. - Jeg blev overrasket og noget sur, da jeg mente det var firmaets grunde, og skulle bruges som sådant rent forretningsmæssigt. Vi kunne dog ikke blive enige om sagen, og gik til sagføreren for at få "skilsmissepapirerne" udfærdiget. Vi var dog stadig så meget venner, at vi fik denne deling udført efter størst mulig retfærdighed, hvoraf ingen af os senere kunne bebrejde hinanden noget. Vi måtte dog senere erstatte et planlagt trådhegn mellem grundene 18 - 20, med et cementplankeværk, eftersom det flere år pinte os begge, at se vores gamle fælles kunder vælge side. Jeg stod da uden værksted, og måtte igang med at bygge et lille værksted,

Tingvej 18

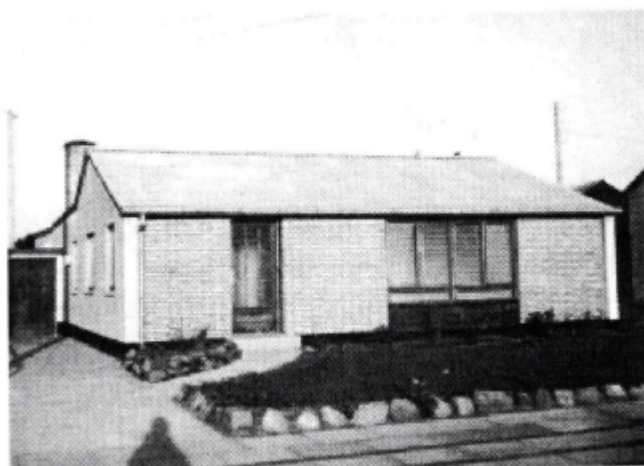
opmuret af slaggerbetonblokke. For at skaffe den fornødne kapital, så vi os nødsaget til at sælge Sjællands-gade 117, for at flytte op i en lille lejlighed på Sørensen loft i Hauge.

Nis Pedersensvej

Derefter købte vi grund på Nis Pedersens vej, hvor der i løbet af sommeren blev bygget et lille hus, opvarmet med en oliefyret kakkelovn i stuen og uden badeværelse. Det blev en barsk sommer og efterfølgende vinter for hele familien, som nu var på 5 personer ialt. Der var fuldt op at gøre for vi to "gamle". Anna måtte tørre børnetøj ved kakkelloven. Det var heller ikke spor morsomt for hende at flytte fra Sjællandsgade, hvor vi havde fået 1.salen færdiggjort med to udlejningsværelser og et lille køkken, hvor Far og Bedstemor var flyttet ind

efter at have solgt huset på Kølkhøjvej i Hauge. Jeg tror nok Anna grublede lidt over dengang, hvorledes det ville være at have "svigermor" til at blande sig i vort privatliv, men som før skrevet, gik det over al forventning. Det blev på mange måder en både hård og spændende tid som lå foran os. En vinter i det lille hus på Nis Pedersens vej, vi var jo begyndt at bygge et tilsvarende, dog med centralvarme og bruserum, på Tingvej foran værkstedet. Værksted og Hus blev forbundet med en mellemgang hvor fyrrummet var placeret, og en garage blev bygget i nordskel.

Tingvej 20

Her voksede så børnene op, skolekammerater og skoletid gik for dem herfra. Familielivet var måske lidt begrænset fra min side, dog holdt vi sommerferierne i hævd. Jeg husker en gang, da vi havde fået den første bil, en Volvo lukket varevogn, som jeg mente kunne bruges som campingvogn om sommere, fik to køjesenge monteret hos smeden, hvorefter vi holdt generalprøve i Silkeborgskovene. Dette blev dog ingen succes, da børnene om natten skulle træde af på naturens vegne, og hvor farmand måtte med, for at passe på at ræven ikke skulle tage de små? Det blev såvidt jeg husker kun til denne ene tur. Men turene sydpå i årene derefter, har også sine minder, når den nye Volvo 544 skulle læsses med telt, madkasse og proviant til 14 dage ved Gardasøen. Ryglænet blev udtaget, og sengetøjet kom derind som erstatning, madkassen kom i bagagerummet sammen med tøj, pander m.m., og tilsidst en sæk kartofler, drysset indover for at fylde de sidste små pladser ud.

Men børnene skulle jo også gerne lære at tage fat, så værkstedsfejning med spåner og støv, blev en af opgaverne, uden at jeg dengang skænkede det en tanke, at dette kunne være sundhedsfarlig at gå ind i den lille spånsilo, for at skubbe spåner ned til fyret. Men senere gik det op for mig, hvorfor Jens Erik var ked af at gå i siloen, det var på det tidspunkt at astmaeksemen meldte sig hos ham.

Som tiden gik og børnene voksede, blev forretningen større, vi måtte igang med udvidelser inde og ude, etagesenge kom i børneværelset og mellemgangen måtte i brug som bolig og kontor. Det var også i den periode medarbejderstaben voksede. Vi fik Sørensen tømrersvend

fra Kølckjær ind som maskinsnedker, en dygtig og ihærdig mand, var Viggo Olsen, som dog led af epilepsi, dette var ikke rart at overvære når et sådant anfald indtrådte. Han var hos os i flere år, fik bygget et af vores „små huse“ på Baldersvej og blev en slags formand på værkstedet. Dette gik fint i flere år, indtil han næsten tog magten over os på værkstedet, som han følte som sit „eget“. Jeg måtte tilsidst skride til „Fyring“, hvilket var meget ubehageligt, da vi desværre også havde fået privat familiekomssammen igang, og et sådant revner til tider med et brag, således at der ikke kan hilses eller snakkes mange år efter. Nu først, efter Viggos død, er vi kommet på talefod med enken Rosa, når vi tilfældig mødes hos købmanden.

I disse år var det også, at min bror Søren opgav forretningen i Hauge, og begyndte som tømrersvend hos mig. En mere trofast arbejdskraft har jeg aldrig haft, men vi havde jo også prøvet samarbejdets glæde før, nu dog med modsat ledelse. - Dette samarbejde var vel nok hovedårsagen til det som skete i Hauge i årene derefter, hvor vi begyndte at lave sommerhuse i et elementbyggesæt, hvorved pladsen på Tingvej i Herning blev for trang. Derfor købte jeg i 1963 en byggegrund af Søren på 1.244 m²., beliggende på Kølckjærvej nr. 27 a., hvor der blev opført en "simpel" Lagerhal, hvor elementerne blev kørt ud, efterhånden som de blev lavet i Herning. Vi begyndte dog snart efter en egentlig produktion derude, selv om det kunne være lidt af en kold "hyre" om vinteren, hvor der ikke var andre opvarmningsmuligheder end en lille pladejerns spånfyr med spand.

I 1954 søgte Svend Nielsen og jeg om optagelse i Tømrermesterforeningen, vi begyndte samtidig rent politisk, at se med andre øjne på det offentlige styre, end vi havde gjort som tømrersvende. Mit standpunkt i det politiske liv ændredes ganske langsomt, fra en god socialdemokrat over det radikale venstre til de konservative, eller rettere sagt jeg syntes mer og mer at der skulle ydes en indsats for at nyde lønnen deraf. Det med de konservative kom jeg dog lidt uskyldig i, da jeg et år blev opfordret til at lade mig opstille på deres liste til kommunevalget, hvad jeg dog fortrød igen allerede før valgkampen var kommet igang. Det var just ikke mig at sidde på et vælgermøde, overfor en masse mennesker, og svare på mere eller mindre "åndsvage" spørgsmål. - Nå, også det blev overstået, jeg tror at kunne huske, det kun blev til ganske få stemme, lidt over en snes, blev mig til dels, og dette endog på trods af, at min kære bror Søren, som god socialdemokrat havde stemt på mig. For som han sagde, du kunne jo sikkert godt få brug for min stemme, - dette kan man da kalde broderind og - hjælpsomhed. Jeg blev dog meget kritisk overfor politik, efter denne omgang, og har endnu ikke kunne finde det ståsted indenfor dansk politik, som passer helt til min filosofi.

I Tømrermesterforeningen kom jeg ret hurtig i bestyrelsen, og sad i denne omkring 20 år, indtil jeg trak mig tilbage efter at min forretning helt var overgået til møbelproduktion. Min plads i bestyrelsen blev overtaget af min driftsleder i SYSTEM-HUSET, Thorkild Olsen.

Tiden i Tømrermesterforeningen blev på mange måder en lærerig tid med adskillige kursus på by- og på landsplan, og dels som medlem af en Erfagruppe, godt spredt over hele landet. Men man fik så sandelig også lært ikke at være for åbenmundet i licitationsspørgsmål, overfor kollegaer i egen by. Ikke alle var lige kollegiale, når der blev kæmpet om arbejdet. Der har været en knivskarp konkurrence, og jeg kan betro evt. læsere med, at jeg **aldrig** har været med til at lave det, som før kaldtes "Mestergis", dertil var konkurrencen for hård (desværre) efter at de kooperative var kommet til, og havde måtte lukke igen. Det blev også denne konkurrence som gjorde, at jeg tidlig var uden med lys og lygte, for at finde en niecheproduktion, man havde en lille smule mere for sig selv. - Det blev så først sommerhusene, senere typehusene og tilsidst (møbel) fabrikation. Jeg havde mange gange drømt om en fabrik med en ensartet produktion, hvor arbejdspladserne var samlet i et rum, istedet for som håndværksmester, at fare omkring, for at overvåge mange forskellige arbejdspladser, spredt i by og på land. - Dog lå der mange genvendigheder foran, inden appelsinen faldt i min turban. Det med sommerhusene blev først prøvet af. Det var i de år, hvor det blev moderne at have sommerhus, jeg udviklede et elementsystem der kunne udbygges i et modul på 60 cm, fik det på påskens Ferieudstilling i Herninghallerne, hvor vi reklamerede med at huset kunne færdiggøres på een dag, når sokkelen var færdigstøbt inden. Vi solgte de næste somre en del huse, lange dage blev det som regel til, især når det viste sig at huset skulle ligge øverst på klitten, hvor man ikke kunne køre op, men læsse af hvor vejen sluttede, og derfra slæbe de tunge elementer resten af vejen op. Takket være nogle dygtige og arbejdsglade medhjælpere gik det hver gang, dog kunne jeg mærke, som salget steg, mistede det nyhedens interesse for folkene. Der skulle større og større talerevner til, for at få dem med ud, til tider om søndagen, hvor bygherren selv var med, og kunne hjælpe til efter evne.

Fra disse sommerhuse kom så typehusene, lidt efter samme system i et indvendigt træelement modul på 120 cm.. Jeg var fast besluttet på at lave alt fra elementer, vinduer, døre samt skabe og inventar på eget værksted. - Derfor blev pladsen på Tingvej for trang, så vi flyttede hele produktionen til Hauge i et stort nybygget værksted, på jord vi havde købt af naboen, og af tømmer fra den gamle C.F. Kaserne på Herningsholm, hvor jeg købte alle de store gamle bjælker. De blev savet op til spær og stolper, til en hal på ca. 800 m².

Tingvej 20 blev solgt, hvorefter vi selv flyttede på Verdisvej i et nybygget typehus, brugt som udstillingshus i påsken 1967. Nu havde jeg igen fået forretning og privat bopæl delt, så min hustru måtte igen til at smøre madpakker, da jeg hurtig fandt ud af, det tog for megen af min tid, at køre hjem til middagsmaden, til gengæld blev det så ikke så tit, jeg kom på værkstedet om aftenen. Nu hvor det hele var blevet samlet og vi havde fået god plads, koncentrerede jeg mig om typehusene og kom op på en årsproduktion på omkring 30 huse her i Herningområdet. Dette gik efterhånden næsten af sig selv med en forholdsvis god indtjening, men alt får en ende. Først i 70'erne begyndte de røde lamper at blinke, og jeg begyndte så småt at se mig om efter en anden sideløbende produktion.

Jeg husker helt fra min første tid som svend, at jeg tegnede meget på et påtænkt savværk, som jeg drømte om engang at starte op. Jeg lavede maskiner af små papstykker, flyttede rundt på dem i en uendelighed for at få så rationel en arbejdsangang som muligt. Drømmen kom dog aldrig længere end til papiret såvel som meget andet.

På Tingvej blev der eksperimenteret med mange ting, bl.a. legetøj. Ideen kom efter at jeg havde set en af sønnerne fra Lego starte en produktion af byggelegetøj, bøjetræslister med huller og skruer, som kunne bruges til at lave biler, huse, kraner m.m., et godt stykke legetøj, syntes jeg, og begyndte at efterligne, dog skulle der ikke i mit værk huller, men udhakninger i siden til brug for sammensætningen. Jeg fik købt nye maskinjern for et større beløb, efter min formening dengang. Jeg købte et parti bøjetræ og begyndte at eksperimentere, fik produceret en ret stor dyng, hvorefter jeg inviterede gadenes børn ind i weekenderne, for på den måde at blive klar over systemets muligheder. Efter at vi var kommet så langt, at børnene kunne få lidt fornuftigt ud af de små pinde, begyndte jeg at forberede en evt. patent. Jeg rejste til København, til patentdirektoratet, for at undersøge hvorledes og hvordan man opnåede patent. - Men ak og ve. - Velankommen der, Niels Otto var med som vejviser, fik jeg at vide, at der skulle mængder af tegninger og en stor beskrivelse til, så det ville være bedst at henvende sig til et patenbureau om hjælp. Men da de mente det ville koste en 3-5 tusinde kroner, bestemte jeg mig for selv at ordne denne sag. Jeg fik en del gamle patentansøgninger med hjem og se efter, og gik derefter igang med tegnebræt og skriveblok, samtidig med at jeg frejdigt tog pindene med på en sommerhusudstilling i Herning Hallerne, viste forskellige opbygninger, og beskrev det som et "patentanmeldt" Columbusæg.

Dette gav dog intet direkte salg på udstillingen, men jeg fik i de næste måneder patentansøgningen færdiggjort og indsendt til patentdirektoratet. Derefter ventede jeg

spændt på svar og lagde det hele på hylden, mens jeg udviklede så meget, at jeg tilsidst kørte fast i sagen, lagde denne på hylden. Jeg tror der gik to år inden svaret kom, i form af en henvisning og tegninger af det samme system, eller meget nært sammenligneligt system, patenteret i England for flere år siden. Så der blev ikke mere ud af den sag, udover at familiens børn i flere år derefter, havde dette som legetøj.

Andet blev der også tid til at gå og lege med. På et tidspunkt var det endetræsklodser, kaldet SYSTEM - H. Ideen opstod, da vi lavede mange vinduer, og fik en del affald i plankeender. Jeg syntes, det var spild af godt træ, at smide disse i fyret. Jeg fandt mine dyrt indkøbte maskinjern til legetøjet frem igen, tegnede og lavede endetræsklodser, fik dem opsat som vægbeklædning, indrammet som små "kunstværker", fik lavet brochurer m.m. Den professionelle afsætning kom dog aldrig igang, og produktet gik stille og roligt i glemmebogen, efter mange forsøg og genvordigheder. Dog fik jeg på et tidspunkt et pænt digt om "klodsen" fra forfatter Olaf Gynt i København.

Et andet "sidespring" blev foretaget med disse "dyrt" indkøbte jern. - Trærelieffer - Dette skete samtidig med endetræsklodserne, at jeg kom i forbindelse med Kunstneren Lyman Hansen og inden dette bekendtskab var ovre, havde jeg kostet tid og penge på noget tilsvarende, som legetøjspindende. Denne gang dog sat sammen i små "kunstværker". Jeg kom i forbindelse med en "sælger", som - lige havde kunden til disse i Canada -, og produktionen gik igang med en serie på to hundrede færdigpakkede "kunstværker", som kunden så selv kunne bygge op efter ønske. Der var bare ingen canadisk kunde, da varen var færdig, Selv havde jeg dog megen fornøjelse af disse små "kunstværker" mange år efter, da jeg tid efter anden forærede dem væk, som en særpræget gave fra vort firma.

Jeg prøvede senere med pindene igen i en lidt større målestok, men stadig i tykkelse 6 m/m. som maskinjernene kunne lave, nu var forsøgene baseret på lampeskærme, blomsterpotteskjulere, små minireoler og kassetellofter, men stadig kneb det med afsætningen så også dette blev lagt på hylden.

I 1974 var der krisetider indenfor byggeriet, hvor jeg for første gang oplevede et driftsunderskud, da årsregnskabet forelå. - Dette gav stof til eftertanke, og jeg snakkede med min værkfører, hvad vi kunne gøre. Jeg mente vi skulle igang med en sideløbende produktion, der ikke var afhængig af landets boliglovgivning, hvor byggeriet mange gange blev brugt som "bremseklods", når landets økonomi var ved at løbe løbsk. Vi fik igen fat i de små pinde, og på værkførerens forslag gik vi nu over til at lave disse i et større format af 19 gange 100 m/m. fyrretræ, hvilket jeg dog ikke var særlig vild efter, da dette igen krævede maskininvesteringer. I første omgang klarede vi os dog med en enkelt sav til udfræsninger af udhakningerne. Vi fik forskellige vægreoler tegnet, og værkføreren fik en noget speciel reol bygget op, for at vise systemets store fleksibilitet. Vi gik og snakkede lidt om mulighederne, jeg havde dog ikke megen tro på systemet, da det skulle være ubehandlet fyrretræ, som for mig at se, ikke kunne sammenlignes med et møbel.

På et tidspunkt kom en opfordring fra Herning Håndværkerforening, om at deltage i en "Herning Byggeudstilling" på Treffpunkt Danmark i Hamburg. Dette skulle være en fælles udstilling for håndværkere i Herning området, for på denne måde at få en byggeeksport igang til Tyskland. Vi sagde i første omgang pænt nej tak, jeg havde nogle år før prøvet at få en eksport igang med sommerhuse, men havde dårlige erfaringer, og tilmed set andre typehusfirmaer brænde fingrene ganske eftertrykkeligt på dette marked. Men efter en fornyet opfordring sagde jeg ja til at udstille vores lille byggereol, som i mellemtiden havde fået navn SYSTEM - A, sammentrukket til SYSTEMA, hvad der senere viste sig at være et særdeles godt navn for eksport, da dette kunne udtales på alle sprog (næsten). Vores lille reol, model nr. 12, kom til Hamburg sammen med vinduer, døre, huse, trapper m.m., men på den betingelse, at andre skulle stå på standen og samle kunder, da mine sprog- og handelsuddannelser ikke var meget bevendt i det store udland. Dette blev så klaret af Herning Trælasthan, som havde andet i kommission herfra. Jeg var nede at se udstillingen, sammen med en af H.T.'s folk, Svend Hold, som var tysktalende, havde været ekspedient i en tysk forretning i København. Der var stor interesse for vor reol, den var blevet fotograferet af et tysk månedsblad „Zu Hause“ der ville skrive en artikel om systemet engang efter udstillingen. Da så messen sluttede, og vi skulle igang med at gøre resultatet op, viste det sig, at de unge mennesker der havde stået på standen, ikke rigtigt havde fattet alvoren i, hvorfor vi havde kostet tid og penge på denne udstilling. De havde kun fået en masse små papirlapper på evt. kunder. Så der måtte bagefter suppleres op med flere salgsrejser af Svend Hold og undertegnede. Eksporten kom dog igang, Herning Trælast overtog alt hvad salget angik, så jeg fuldt ud kunne koncentrere mig om fabrikationen. Mange problemer meldte sig, mange søvnløse nætter blev brugt på at finde løsninger på problemer, fra fremstilling over emballering til forsendelse med lastbiler over store afstande. Efterhånden kom der dog styr over tingene og omsætningen steg. Jeg var heldig med kalkulationerne, da jeg på et tidligt tidspunkt fik hjælp fra Jydsk teknologisk Institut vedr. disse, og som omsætningen gik frem steg også dækningsbidraget, i kraft af rationaliseringer i produktionen.

Jeg fik så endelig i rigt mål mulighed for igen, at komme til at flytte rundt på små papstykker, som dengang jeg sad og tegnede på savværket, nu gjalt det bare specialbyggede maskiner til „Hak i Hak - systemet“.

Disse 7 år i Hauge hvor SYSTEMA reolen voksede ud over alles forudsigelser, og ikke mindst mine egne, blev meget spændende med glæder og sorger godt blandet. Jeg fik i 1980 forretningen delt op i to ApS selskaber, en byggeafdeling og en møbelafdeling, hvor vores børn havde aktier i dem begge. Byggeafd. beholdt navnet SYSTEM-HUSET, en driftsleder Thorkild Olsen blev ansat i denne, og fik en mindre aktiepost. Der gik dog kun et år, underskudet i byggeafd. fortsatte, og overskudet i møbelafd. voksede, men da det var to selvstændige virksomheder, kunne der ikke rent skattemæssigt trækkes underskud fra overskud, - vi besluttede derfor at likvidere SYSTEM-HUSET med et underskud pr 30. sept. 1982 på 409.691 kr. Det var bittert, da der i det

andet selskab var et overskud på 1.843.377 kr, det ærgrede mig en del at underskudet ikke kunne modregnes. Nu skal Thorkild Olsen ikke have al skylden for at det gik, som det gik. Jeg var selv med i et par licitationsudregninger, hvor der havde været store fejludregninger. Efter at SYSTEM-HUSET var likvideret, fik Thorkild Olsen lov at bruge navnet + at han overtog kunder, maskiner og lager til en meget favorabel pris, hvorefter han startede op igen i lejede lokaler, i stalden hos Bente og Jens Erik.

Et sådant underskud sætter gang i tankerne, og om dette nu også kunne ske med SYSTEMA. Det var jo efterhånden store beløb vi solgte for, jeg hentede omkring 1 million kr. pr. måned hos Herning Trælasthan, og rygterne begyndte at svirre, at Trælasten ikke havde det særlig godt økonomisk. Jeg havde, som aktionær set deres regnskab give underskud 2 år i træk, og Svend Hold, som jeg på dette tidspunkt fik gode informationer fra, havde ikke meget godt at fortælle. Det kneb med at få bevilget penge til salgsarbejdet, og priserne på produktet skulle sænkes for mit vedkommende. - Så efter Trælestens generalforsamling, besluttede jeg mig for at forlange kontant betaling, når varene afgik fra mit lager, et hårdt krav, som også gav knubbede ord til mig fra den ny Trælastdirektør. Jeg fik siden at vide, at hvis jeg ikke havde taget dette skridt, var Trælasten gået i betalingsstandsning, og jeg havde mistet det meste af en mill.

Da så flere store håndværksomheder i Herning måtte gå i betalingsstandsning, besluttede jeg mig for salg, dannede et nyt A/S med 100.000 kr. i aktiekapital. Svend Hold, Jens Erik og en "dygtig" regnskabsuddannet mand, Anders Jensen fik hver 33%, jeg beholdt 1% som efter min formening, skulle være tungen på vægtskålen. Salgssummen blev efter megen kævl fra Svend Hold og A. Jensens side, fastsat til 2,2 mill.kr.. Jeg fik en stilling i selskabet som konsulent, uden fast arbejdstid med en årsløn på 100.000 kr i 5 år, og havde nu tid til at passe have m.m..

Dette var en pragtfuld tid, hvor jeg nu roligt og stille kunne trappe ned, fra det arbejdsræs, der de sidste år havde plaget en del. Til en rolig pensionist-tilværelse med have, campingture og hobbykælder.

Der blev jo desværre også noget for mig at spekulere over, da det hurtigt viste sig, at tre var for mange til at gå i spænd, så allerede året efter måtte Svend Hold udtræde af firmaet, på grund samarbejdsvanskeligheder. De næste år i firmaet ønsker jeg ikke at kommentere, dog gik det ikke, som jeg havde drømt om. Firmaet blev stort, for stort til at være et lille hyggelig sted at arbejde i. - Men vi er selv sikret en rimelig økonomisk alderdom, vores børn har fået et godt økonomisk rygstød, og alt dette takket være SYSTEMA.

Familien på Spindesiden

Nu er jeg så kommet igennem min familie og historie, med mange sving henad vejen. Nu gælder det Anna, min kone, børnenes Mor, børnebørnenes Bedstemor og den familie hvorfra hun stammer.

Farfar.

Martinus Rasmussen

Martinus Rasmussen

gift med Christiane Frandsen

Christiane og Martinus

havde et lille Husmandssted i Vilbjerg på venstre side af Herningvej, hvor denne drejer ind mod Vilbjerg.

Børn.

Kirstine (Stine) gift med Karl Larsen, de overtog den lille ejendom som Martinus og Christiane ejede. De fik en søn, Jens Martin, der igen overtog ejendommen efter Stine og Karl. Et sted som Anna og hendes søskende i flere år kom på besøg. Dette fik dog en brat ende efter bedstefaderens død, hvor der blev familiestridigheder familien imellem.

Rasmus, gift med Mette og boende i Gellerup Kirkeby, hvor han i flere år var ansat ved vejvæsenet som vejmand. Han gik til tider ud som arbejdsmand blandt bønderne i høstens tid. Rasmus havde en klumpfod og gik med speciel syet støvle. Også hos os hjemme i Hauge kom Rasmus tit for at hjælpe til, men også privat kom familierne sammen, jeg tror det var gennem logearbejdet. Mette og Rasmus havde to børn, Inga og Martin. Martin er gift med Tove Rasmussen og bor i Hvidovre. Martin kom på besøg hos os en sommer for kort tid siden.

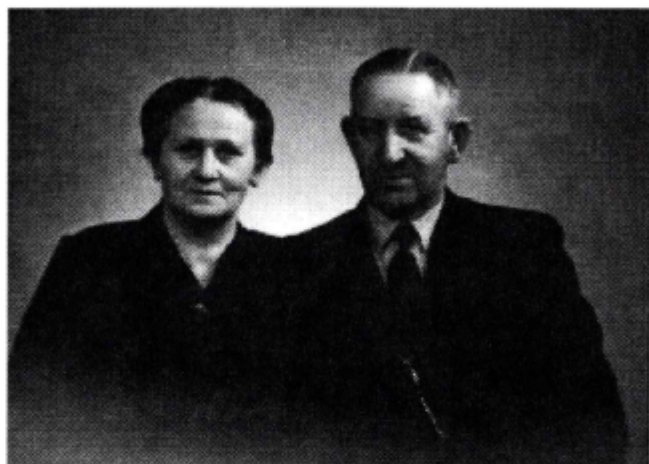
Jens Estus Marius Rasmussen

Jens Estus Marius Rasmussen, født den 14. aug. 1892 i Tranholm i Vildbjerg sogn.

Maren Alvilda Jensen

Maren Alvilda Jensen, født den 22.jan. 1893 i Momhede, Kibæk by, Assing sogn.

De blev gift den 12.feb.1924 i Gjellerup Kirke. De overtog Marens fødegård i Gudumkær i Gjellerup sogn. - Bedsteforældre for vore børn.

Børn

Anna Alvilda Rasmussen, født den 23.maj 1924, gift den 22.juli 1948 med Svend Aage Christensen.

Anna

Kristiane Rasmussen, født den 28.jan. 1926, gift den 2.maj 1953 med Christian Mølsted Ibsen, født den 5.april 1923.

De købte efter giftemålet landejendom i Ørre, som de drev nogle år, inden de overtog Kristians fødehjem i Hollingholdt, en landejendom på omkring 120 tdr. land. Efter pensionsalderen solgtes denne, og de købte hus i Sunds.

Børn:

Jørn, født den 30.juli 1954, Eigil, født den 19.aug. 1958, Sonja, født den 18.okt. 1961, død den 23.jan. 1962 (vuggedød), Erik, født den 28.okt. 1963, Britta, født den 10.nov. 1965.

Martha Rasmussen, født den 14.aug. 1932, gift den 14. aug. 1952 med Anders Stubkjær Sørensen, født den 18.juni 1929.

Udlært automekaniker hos J.Ørum Pedersen i Herning, blev senere lagerchef hos Henry Bech inden han overtog Folkevognsforhandlingen i Ikast, som han drev indtil år 2000 hvor han gik på pension.

Børn:

Else, født den 22. feb. 1954, Bente, født den 13.marts 1958, Birgit, født den 19.maj 1960.

Dagney Rasmussen, født den 28.sept. 1933, gift den 20.juli 1953 med Anders Vestergård Kristensen, født den 14.juli 1931 i Sunds.

De boede først i en lejlighed i Vestergade i Herning inden de flyttede til Grønnegade, derefter boede de nogle år i Sjællandsgade 128, inden de byggede hus på

Webersvej i Herning. Andes arbejdede nogle år for Luxol som maskinfører på en asfaltmaskine, der arbejdede over hele landet, derefter blev han strikker på forskellige Textilfabrikker i Herning inden han gik på efterløn som 60 årig.

Børn:

Leif, født den 23.dec. 1953, Jonna, født den 28.feb. 1956, død den 28.okt. 1959 af leukæmi, Ivan, født den 20.april 1958.

Maren og Jens overtog som før nævnt ejendommen i Gudumkær, prisen var iflg. skødet som lyder:

Jeg undertegnede erklærer herved at have solgt min ejendom til min Svigersøn Jens Rasmussen for en købesum af 20.000 kr.; der står 10.000 kr. i fast lån, jeg skal have 4.000 kr. kontant, 1.000 kr. om 5 år, i modsat fald jeg rejser, er de forfalden til udbetaling med det samme, de 1.000 kr. skal Jens Rasmussen svare renter af. 5.000 kr. skal stå rentefri i ti år, mig og min kone skal have ophold for 500 kr. om året, går fra de 5.000 kr. der står rentefri i ejendommen, sådan at efter ti år er de 5.000 kr. opbrugt. Dør vi forinden, bortfalder resten af de 5.000 kr. og efter de første 10 år, skal vi have ophold for 500 kr. om året, så længe vi er levende begge to. Dør den ene af os, så skal den efterlevende give 300 kr. om året.

Anders Jensen og hustru Anna Jensen f. Rasmussen.

Morfar.

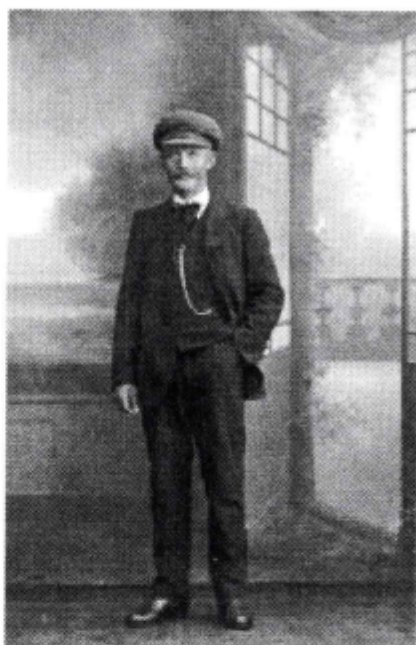
Anders Jensen, gift med Ane Rasmussen, boende i Momhede ved Kibæk inden de købte ejendom i Gudumkær, som de i 1924 overdrog til svigersønnen Jens Rasmussen, iflg. før beskrevet skøde. Deres aftægt på ejendommen varede dog kun til juni 1925 hvor de, uvist af hvilken grund flytter til Birk, for senere at købe hus på hjørnet af Holstebro- og Ringkøbingvej.

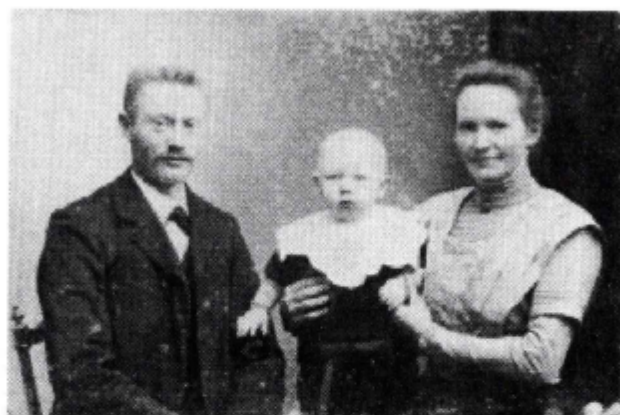
Louise, gift med Chr. Mogensen

Børn: Anna, gift med møbelhandler Helmer Rasmussen i Skolegade, hvorfra han også drev bedemandsforretning. Ellen, gift og bosat i Herning, 3 børn. Karl, landmand i Trolldhede/Assing. Konen er død, de havde tre børn, Stinne, Anna og Anders.

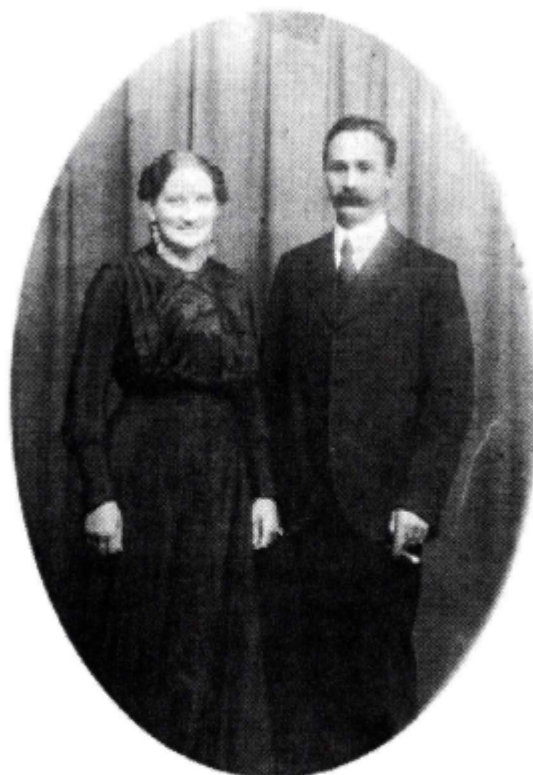
Rasmus Jensen, gift med Ane, Landmand, flyttede senere til Herning, hvor han blev ekstraarbejder på banen. Børn: Lydia, Jutta, Ernst, Sonja og Vera. Ernst kom jeg til at kende en del til som ung, da han i nogle år tjente på landet omkring Hauge. Vi spillede håndbold sammen i H.H.C.

Anton Jensen gift med Stine, landmand i Gellerup Kirkeby. Børn: Aksel, Henry, Esther, Inger og Georg.

Jens, Verner og Johanne

Jens Jensen, gift med Johanne som døde, senere gift med Poula. Børn i første ægteskab: Verner, Elna, Agnes og Johannes. Poula kom med børnene Harry og Emil samt vistnok tre piger. Verner arbejdede på sidsygehuset i Nykøbing Sjælland, Elna blev gift med Malermester Villy Knygbjerg i Herning, Agnes var gift med Ekstraarbejder Hans Nielsen, Johannes var også plejer i Nykøbing. Poulas børn Harry kom jeg til at kende særdeles godt, da han var den som jeg prøvede kræfter med en Grundlovsdag i Hauge. Også Emil tjente i sine unge år i Hauge, hvor han overtog storebrors plads. Harry flyttede også til Nykøbing Sjælland og blev plejer på sidsygehuset.

Katrine og Herman Jensen

Herman Jensen, gift med Katrine. De havde i mange år en træskohandel i Roslev ved Skive. Børn: Egon, Inger og Svend.

Maren Alvilda,

Maren Alvilda gift med Jens Rasmussen, og som før beskrevet overtog de ejdommen i Gudumkær

Børn som tidligere beskrevet

Jens Rasmussen

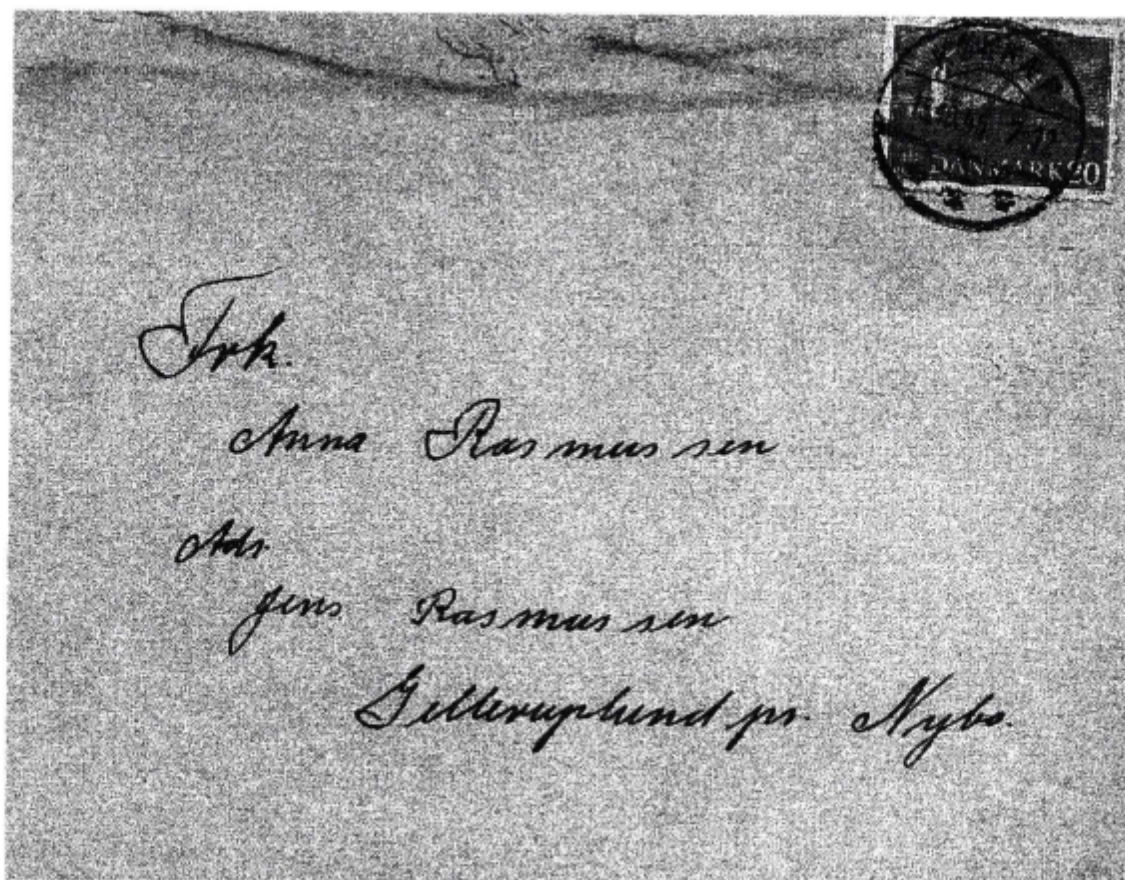

Martha, Kristiane, Dagny, Anna

Dette var så en kort beskrivelse af familien på Spindesiden, mere kunne sikkert tilføjes, men jeg vælger at slutte af med et familie billede fra 1927

som viser i øverste række fra venstre.- Maren m./Kristiane, Morbror Rasmus, Morbror Jens.
anden række.- Jens Rasmussen m/ Anna, Morbror Herman, Katrine, Moster Ane m./Lydia, Stine, Morbror
Anton, Chr Mogensen, Moster Louise og Børnebørn omkring Mormor Ane og Morfar Anders Jensen.

Jeg vælger nu at lade uddrag af 242 breve skrevet mellem den 14.okt. 1945 til den 23.okt. 1947 fortælle deres historie.

Hauge, den 14.okt. 1945.

Kære Anna!

Jeg vil gerne have lov at invitere dig til bal på Hammerum Højskolehjem, søndag d.21. ds. - Svar mig venligst pr. brev eller gennem din arbejdskammerat på Funki, Anna Mølsted hvis dette har din interesse, ellers glem og brænd dette brev.

Hilsen Svend.

Hadsten, den 13.nov. 1945.

Kære Anna!

Alt er endnu ikke rigtig kommet på plads heroppe, det har været lidt rodet siden de tyske flygtninger er rejst, vi er inddelt i klasser, dette voldte en del besvær, da vi elever har en meget uens uddannelse, vi er to som springer en klasse, over som en følge af vort dagskoleophold hjemme, vi er tilbudt specialundervisning, så vi med ekstra 5 mdr. sommerskole, kan gå direkte til bygmester-eksamen, vi har dog endnu ikke fået begyndt på undervisningen. Maden er meget slankende med masser af vand og grødmad.

Da Far kørte mig til stationen lod jeg et lille ord falde om vort bekendtskab, hvorefter han inviterede dig hjem til os i julen, dette er hermed gjort. Jeg har endnu ikke fået min fagforeningsunderstøttelse på plads, det kniber at få den udbetalt. Vi har det skønt her på skolen i de alm. højskolefag med sang, foredrag og gymnastik, hvor der efter gymnastikken er lejlighed til varmt og koldt brusebad, noget vi endnu ikke har fået på Højskolehjemmet i Hammerum.

Hvor ville jeg dog gerne have haft et billede af dig, mine stuekammerater har deres pige på skabsdøren, jeg må nøjes med en kalender med Prinsesse Margrethes billede, og hun er jo endnu for ung til en plads i "Karlekammerskabet"

Hilsen Svend.

Gudumkær, den 18.nov. 1945.

Kære Svend.

Tak for brevet, jeg håber du gør alvor af at komme hjem d.24. ds. hvor jeg gerne vil mødes med dig når toget kommer til Herning. Du spurgte sidst om det var din søster Sine som skulle lede gymnastikken for de små i Lund, det er det, og hun skal nok komme på arbejde med de helt små.

Hadsten, den 20.nov. 1945.

Kære Anna.

Mange tak for brevet, vores post bliver uddelt ved midt-dagsbordet og hver dag sidder jeg, og alle de andre i stor spænding, om der nu er brev i dag. Jeg kommer med toget til Herning kl. 10,44 på lørdag, og har hele eftermiddagen fri til at mødes med dig, ring evt. til købmanden i Hauge, (telf. nr. 66) på lørdag kl.13, da skal jeg være der så jeg kan få din besked.

(Læserorienting: Købmanden var en af de få som havde telf., og denne blev i høj grad benyttet af os som boede nærmest.)

Gudumkær, den 25.nov. 1945.

Kære Svend!

Tak for brevet jeg modtog i går, jeg har ventet efter at høre hvorledes du kom derop, og trods kun tre dage synes jeg det længe siden vi sidst har snakket sammen. Jeg er begyndt på gymnastikken på Nørregades skole sammen med Emma. Jeg har i dag været hos Optikeren og skal fremover til at gå med briller. Kristiane og jeg ta'r hjem i morgen lørdag.

Hadsten, den 26.nov. 1945.

Kære Anna!

Tak for i Lørdags, jeg kom ikke hjem før kl.6 morgen, min cykel punkterede ved Jens Chr. Dinesen så det var med apostlenes heste derfra og til Hauge. Hvordan gik søndagen for dig? Var du i kirke? Jeg var i Kølkjær om formiddagen hvor jeg fik mit arbejdsløshedsskema underskrevet, så nu håber jeg at understøttelsen kan blive udbetalt. Jeg var lige ved at komme med toget til Århus på turen herop, var faldet i søvn og i Laurbjerg, hvor jeg skulle skifte, vågnede jeg først da toget var igang, jeg røg op som trolde af en æske og nåede ud uden brækkede ben. Nu må brevet slutes da lektierne skal ordnes inden skoletid i morgen.

Gudumkær, den 29.nov. 1945.

Kære Svend!

Tak for brevet, det var rart at høre du kom godt derop. Jeg har ligget i sengen med halsbetændelse siden i tirsdags. Jeg kom op kl. 10,30 i søndags og gik i kirke om eftermiddagen, der fik lærer Hansen i Hauge et barn døbt. Tak for billedet jeg fik af dig i lørdags, da glemte jeg rent at sige dig tak.

Hadsten, den 1.dec. 1945.

Kære Anna!

Tak for brevet, nu går det stærkt, men måske skyldes det din sygdom at du har god tid til at skrive. - Vi har haft gæster her på nr. 4, hvor diskussionen den sidste time har gået om dialekter, jeg forsvare min så godt det er muligt over for to Vendelboer, en Morsingbo og en Thybo, nu er vi tre gået sammen om Vendelboerne og mener de er de mest tossede, det er jo for os tre umuligt at forstå dem, når de snakker indbyrdes. Vi har også her på skolen en Elev som beskæftiger sig med hypnose i fritiden, dette morer vi os meget over når det lykkes for ham at finde et modtageligt offer. På søndag har han lejet Hotellets sal til en offentlig hypnoseforestilling, han har haft annonce i avisen, og vi er nogle stykker som har lovet at agere ofre, hvis andet glipper, vi mener han gerne skulle derfra med livet i behold og penge på lommen, inden folk føler sig taget ved næsen. - Ellers går alt heroppe på ægte højskolemaner, med en masse tagen gas på hinanden i al gemytlighed, også når bundbrædderne forsvinder i sengene. Det bedste jeg har oplevet skete forleden aften inde hos naboerne, - da sidste mand ville pakke dynen godt omkring sig, forsvandt naboens dyne, da han fik tag i den igen var det galt med den anden, - så blev der skaffet lys hvorefter de fandt ud af at dynerne var forbundet med en snor op omkring lampekrøgen, da var vi andre dog kommet til og stod og nød det dejlige syn - men måske den som ler sidst - .

Gudumkær, den 7.dec. 1945.

Kære Svend!

Tak for brevet, jeg satte mig til at skrive da jeg kom hjem fra gymnastikken, de andre var gået i seng så der var ro til dette. Min søster og jeg var til boksebal i søndags, det var dog en trist omgang, så jeg lovede mig selv der skulle gå et stykke tid inden det skete igen. Nu er det snart jul, jeg glæder mig til du kommer hjem, vi må have aftalt et tidspunkt vi kan mødes på.

Hadsten, den 11.dec.1945.

Kære Anna!

Jeg kommer hjem lørdag d. 22.-12., har hele 15 dages juleferie. Vi er alle på skolen ved at længes efter juleferien og alm. afslapning. Sidste søndag var jeg i Lerbjerg for at besøge min søster Martha, jeg havde dog glemt at se efter togtiderne, da der så var et fordrag på skolen kl. 16, måtte jeg pænt bruge apostlenes heste på tilbageturen, (8 km.) dog en dejlig tur i en skøn natur med bakker og løvskov, ikke så dårligt et sted at sætte bo.

Gudumkær, den 16.dec. 1945.

Kære Svend!

Du kan tæffe mig på rutebilstationen i Herning, lørdag kl. 18. Jeg bestiller biografbilletter til sidste forestilling. Ring evt. til Købmand Jespersen nr. 32, der vil jeg være kl. 13,30 lørdag.

Hadsten, den 18.dec. 1945.

Kære Anna!

Tak for sidste brev, jeg glæder mig til lørdag når vi mødes, det bli,r dejligt at få hjernesvingningerne lidt i ro, de har til tider svinget omkring bristepunktet med al den kundskab der skal proppes ind. Jeg fik brev fra min søster Sine igår som skrev at naboerne har travlt med os to for tiden, der skal åbenbart ikke meget til inden nyhedstrommerne kværner. - Igår fik jeg brev fra arbejdsløshedsfonden, jeg var bevilget 700 kr. i vinter, så nu er der ingen ko på isen hvad økonomien angår. Og så fortalte vores klasselærer igår at der ingen sommerskole bli'r for vores klasse, nu vil jeg prøve at få arbejde i Herning i sommer, og så på vinterskole, hvis soldatertjenesten kan udsættes til maj.

Herning, den 10. jan. 1946.

Kære Svend!

Tak for brevet, også jeg synes vi havde en dejlig jul, og tænk, allerede 8 dage siden vi sidst sås. Vi begyndte på gymnastikken om mandagen i Lund, hvor bestyrelsen aftalte vi senere skulle have en fest i gymnastikforeningen med musik, dans og forskellig underholdning, men igår kom min lillesøster hjem og fortalte at præst og degn havde forbudt os at have musik, jeg er spændt på at høre i morgen om dette kan være rigtig .

Hadsten, lørdag aften.

Kære Anna!

Vi er rigtig blevet spændt for her siden jul, i vores klasse arbejder vi til kl. 22 - 23 hver aften, bare man ikke bliver træt så interessen går fløjten inden enden ta'r. Sidst i denne måned er det planlagt at vi skal have Husholdningsskolen på besøg til fest og dans, du behøver vist ikke at nære de store bekymringer for mig

desangående, da jeg har hørt at de kommer i samlet trop med en lærerinde forrest, en bagerst og et par stykker til at holde overopsyn med det hele, - på samme måde vil de blive fulgt hjem efter behørigt "mand/kvinde-tal".

Jeg har bestemt mig for at tage hjem inden april, det bli'r nok den sidste søndag i februar, da vi har fri fra lørdag middag.

Gudumkær, den 20. jan. 1946.

Kære Svend!

Tak for din indbydelse til at komme til skolefest i Hadsten, og undskyld jeg ikke kunne give besked med det samme i telefonen, men hvis ikke vinteren bliver for streng kommer jeg gerne. Nu må du skrive hvorledes togene går, hvortil jeg skal løse billet og hvor jeg skal skifte. Tror du nu der kan skaffes natlogi til så mange gæster? Hvis vejret ellers bliver godt, kan det blive dejligt at se dig, skolen og omgivelserne.

Hadsten, den 22. jan. 1946.

Kære Anna!

Tak fordi du ville komme til Elevfesten, vi skal nok få et par dejlige dage sammen og jeg glæder mig til at vise dig det hele heroppe. Du skal fra Hammerum kl. 14,30 og er her kl. 17,15. Du skal løse billet til Hadsten over Laurbjerg, der skal skiftes i Silkeborg til Langåtoget og igen i Laurbjerg til Hadsten, der er 23 minutters ophold i Laurbjerg, i Hadsten skal jeg nok være på stationen for at tage imod. Det bli'r ikke til noget med værelser på skolen, derfor har jeg bestilt et værelse til dig på højskolehjemmet. Nu håber jeg på godt vejr den 2. februar, og glæder mig til at møde dig. Jeg har været hos øjenlægen, fik et par mørke briller som skal bruges ved tegnebrættet. Og så har vi endelig fået den rigtige timeplan, er blevet fri for aftentimerne, har fået en del andre fag om dagen, så nu går det bare godt. Vi er en 5-6 mand der skal lave scene i gymnastiksalen i næste uge til festen, så mon ikke du vil få at se nogle elever som habile skuespillere.

Herning, den 5. feb. 1946.

Kære Svend!

Tak for brevet og tak for den dejlige tid vi havde sammen i Hadsten, spadsererturen til Lerbjerg var skøn i det gode vejr. Jeg kom godt hjem, fik siddeplads fra Laurbjerg til Silkeborg. Jeg var i Hammerum kl. 21,55 hvor det blæste og regnede, men med vinden i ryggen kom jeg hurtig hjem. I aften var jeg i Hammerum til fælles gymnastik med gymnaster fra Hauge, Lund og Hammerum. Efter gymnastikken var der sanglege til kl. 12 hvorefter P. Elmholt sluttede aftenen med en bøn.

Hadsten, den 5. marts 1946.

Kære Anna!

Mange tak for sidst, det var hårdt at komme igang igen heroppe efter alle de genvordigheder vi har haft de sidste tre dage. Jeg kom først til Hadsten kl. 6,20 i dag, sov til kl. 9, var oppe for at prøve at tegne en times tid, men gik i seng igen, det var umuligt at holde gluggerne åbne.

For at begynde ved begyndelsen kom jeg til Hauge hen på morgenstunden, hvor jeg måtte ind til min bror for at

sove, da døren var låst hos Far og Marie, på værelset kunne jeg ikke finde sengetøjet, men langt om længe fandt jeg dog så meget at jeg kunne kravle i seng, og sov til kl. 9,30. - De havde været helt ude af deres gode skind derhjemme da du havde ringet, de troede jeg var faldet på vejen og lå et eller andet sted med brækket ben. Søren og Farbror Kresten gik ud for at finde mig, men kom heldigvis ind til min Fæster i Hammerum hvor jeg havde været, og gåden løstes for dem inden andre blev sendt ud. Søren så dog lidt sur ud da de fortalte mig om deres eftersøgning. - Ak ja, sikken en omsorg, godt de ikke ved hvordan rejsen her til Hadsten forløb for mig. - Jeg var kommet med det forkerte tog i Silkeborg, hvor jeg fik en times ophold, dette var årsag til at jeg ikke nåede sidste tog til Hadsten i Laurbjerg, hvor jeg prøvede at få et værelse på Kroen, alt var optaget, jeg gik tilbage til venteværelset på stationen, hvor jeg fik lov at være om natten, prøvede at falde i søvn på bænken, vågnede kl. 24,30 og frøs værre end en lille hund, og brugte resten af natten til at stå og omfavne kakkellovnen ind imellem en rask spadserertur rundt i lokalet. Kl. 6,24 kom jeg omsider med toget til Hadsten. Jeg håber meget at vejret arter sig bedre når vi ses om 25 dage.

Gudumkær, den 10. marts 1946.

Kære Svend!

Allerførst tak for sidst, også jeg var meget træt efter de tre dage med den megen sne at trave omkring i. Jeg var fuldstændig færdig da jeg kom hjem fra Funki om mandagen, et par veninder ville have mig med til fest på Landbrugsskolen, jeg sagde nej tak, gik i seng og fik udsovet til om tirsdagen hvor vi skulle til fest i gymnastiksalen, der blev vist lysbilleder og vi fik røde pølser og rundstykker. - Det var vel nok en anstrengende ferie du fik ud af det, - stakkels dig.

Gudumkær, den 24. marts 1946.

Kære Svend!

Allerførst tillykke med fødselsdagen på torsdag, du har vel så travlt med eksamen at der ikke bliver tid til at holde fødselsdagsfest. Der er stor gymnastikopvisning i Herning på lørdag/søndag, Hauge gymnasterne skal ind søndag formiddag, mon ikke vi skal ind og se hvorledes de klarer dette. I dag er vi ene hjemme, jeg skal ud og hjælpe mine små søskende med at malke, inden Stinne og Kristiane kommer for at få mig med til fest i Sunds..

SKOLEN ER SLUT.

Jeg fik arbejde hos Tømrermester Ansgar Andersen i Herning, men soldatertiden venter til efteråret, hvor endnu en lang træls ventetid for os ligger og lur.

Dog blev pengene til Forlovelsesringe sparet op til den 1. nov. 1946.

SOLDATERTID

fra den 12.nov. 1946 til den 23.okt. 1947.

Høvelte, den 12.nov. 1946.

Kære Anna!

Så er jeg kommet i Kongens Klæ'r, men hvilket syn, der var ikke noget med at prøve tøj, det var bare værsgod, og så videre frem, så kunne vi komme og bytte bagefter. Jeg kom godt til København, men måtte tilsidst ofre 20 kr. på en taxa for at kunne møde til den fastsatte tid. Dette kunne dog være sparet da vi pænt måtte stå og vente til kl. 17. inden klunset blev udleveret, og mad fik vi først kl. 19,30, jeg var godt sulten efter at have gået hele dagen på et par rundstykker og et stykke wienerbrød, da vi endelig kom til bordet var der ikke mere varm mad, så vi måtte klare os med smørrebrød, marmelade og leverposteg. Vi har fået vores første ordre: sengetid kl.22, vækning kl.5,30, sengen redt, rettet op og i kant til kl. 5,45. Nu ikke mer i aften, der er en halv time til sengetid, postkassen skal findes. Min adr. er : 494/46 Christensen 1. batt. 2. kompagni, Høvelte Kaserne, Birkerød.

Herning, den 15.nov. 1946.

Kære Svend!

Tak for brevet, det er godt at høre du er kommet godt derop, trods besværligheder, hvordan skal tiden dog gå for os i det lange år som kommer? Jeg er begyndt at gå til gymnastik på Nørregades skole sammen med Emma Elkjær, jeg har været hos Optikeren og fået briller som han mener jeg vil komme til at bruge hele tiden.

Høvelte, den 16.nov. 1946.

Kære Anna!

Jeg har fundet en ledig stund, midt i al den her hurlumhej, til at skrive til dig. Det er ikke megen tid vi har til egen rådighed, dagen går med eksercits, rengøring, sengeredning, vaccination for både det ene og det andet, røntgenfotografering og lægeundersøgelse af hele kadaveret, her køber de ikke katten i sækken. Her er en masse skældende og smeldende befalingsmænd, der tilsyneladende ikke har anden opgave, end at føre os til vanvidets rand. Vi har i dag haft fri fra kl.14, og for første gang været udenfor kasernens område, hvor jeg var med et par kammerater i Birkerød hvor vi nød en øl og lidt kaffe. I morgen har vi fri fra kl. 9 til 21, og jeg ta'r til København til Niels Otto. Der går rygter om vi skal gennem en hård træning for at kunne komme til Tyskland og deltage i bevogtningen dernede. Der ymtes om at tjenestetiden skulle være på 17 mdr., jeg håber der melder sig frivillige nok, jeg skulle nødigt gå og spille min ungdom på sådan noget - undskyld, - L O R T.

Herning, den 20.nov. 1946.

Kære Svend!

Det var en overraskelse at der allerede var brev fra dig igen, men aftalen var jo også at vi ikke skulle vente på hinandens breve, men skrive når vi havde lyst. Jeg savner at kunne gå om til dig på Gl. Skolevej, aftenerne er blevet så lange siden du rejste. Sidste søndag syede jeg kjole til Mor og næste søndag er det Dagnys tur. I aften var jeg med Stinne og Emma i missionshuset, i aften har jeg været til gymnastik og er godt træet efter denne omgang. Vi har travlt på fabrikken, jeg er kommet til at sy trøjer istedetfor underbukser, det er gået lidt udover akkorden, og der skal arbejdes noget hårdere for at holde daglønnen i hus. Hvordan klarer du dig med at holde tobakken i hus derovre? jeg vil prøve at tage mit tobakskort med til købmand Bakkestrøm, hvis han vil tage denne må du gerne få min ration.

Høvelte, den 21.nov. 1946.

Kære Anna!

Jeg er blevet forkølet det løber af næse, mund og øjne på mig, men at stå ude i geledet i sådant et vejr kan det vel næppe undgås. I denne uge står vi op kl. 4,40, og efter en anstrengende og lang dag på eksercerplads og feltbane kan du tro sengen er kær kl. 22. Vores kaptajn fortalte forleden at vi skulle regne med afrejse til Tyskland den 1. april 1947. - Jeg ligger på stue sammen med 5 Københavnerne som fortæller en masse vittigheder, flinke og glade fyre er de at være sammen med, - det ville vores løjtnant også forleden dag, at jeg skulle være, han mente måske jeg så lidt mellemfornøjet ud, og spurgte hvad som tyngede? jeg svarede: Hvis løjtnanten havde haft det lige så skønt som jeg i sommer, ville han nok også have besvær med at se det sjove i at stå op hver morgen kl. 4,30, for at springe idiot til kl.17 for sølle 2 kr. pr dag, jeg fik intet svar, kun en uhyggelig brummen.

Militærhospitalet, Onsdag.

Kære Anna!

Som du kan se på brevpapiret er jeg blevet indlagt på militærhospitalet her i København, jeg har fået fåresyge,

kom straks på hospitalet for ikke at smitte andre. Jeg var lidt utilpas sidste nat og er næsten dobbelt så tyk i hovedet som normal, kom hovedkuls afsted i formiddags efter lægebesøget, uden at få noget som helst med, hverken pen eller blyant, mine seler ligger i Høvelte, så jeg løber rundt herinde med en hånd i bukserne for ikke at tabe disse. Jeg har lånt pen og fået udleveret brev-papir så jeg kan skrive til dig. Nu skal jeg have bud til kammeraterne på kasernen, så jeg kan få mine ting herind. Jeg ligger isoleret, må ikke modtage besøg, så det bli'r sikkert en lang tid at gå i møde

København, den 15.dec. 1946.

Kære Anna!

Du må unskylde det har trukket ud med at få skrevet, men nu efter 14 dage på hospitalet er jeg igen kommet ud i det pulserende liv, det har været hårdt at komme igang. Men jeg var heldig at få lørdag/søndagsorlov og tog ind til Niels Otto i går, vi har været på Landbohøjskolen og set Banan palmer med modne bananer, i eftermiddag skal vi ind og kigge på juleudsmykningen. - jeg aner ikke hvad tid vi får lov at rejse, på øvelseslisten står der juleorlov den 21., men du får besked når billetterne er klar. - Det ser efterhånden ud til at vi kommer til Karup i februar måned, efter hvad befalingsmændene snakker om, det kunne være dejligt for os to, men Københavnerne er langt fra begejstret, for dem står Karup hede som det alle mørkeste Jylland, - nu får vi se, intet sted florerer rygterne som hos militæret. - I morgen skal vi på en 25 km. marchtur med fuld oppakning.

Herning, den 2.jan. 1947.

Kære Svend!

Allerførst vil jeg ønske dig et rigtig godt nytår, og tak for året vi har haft sammen. Jeg er glad for at komme på arbejde igen, tiden har været så lang siden du rejste, det værste var dog at sige farvel på banegården, men dette kunne jeg ikke fortælle dig uden at komme til at græde. Det var også strengt da du sagde, at du gerne ville jeg havde kendt din Mor, det ville jeg også gerne, og jeg har tit tænkt på hvordan hun i virkeligheden var, hvor må det have været svært for dig, at miste hende så tidligt, - dette er vi jo nu engang ikke selv herre over. - Jeg kunne ikke holde tårerne tilbage da vi snakkede om det, men kunne dog ikke fortælle dig hvorfor. - Jeg holdt nytårsaften hjemme, da vi havde spist, skulle Martha, Dagny og Stinne's små søskende ud at skyde nytåret ind, jeg satte mig til at sy og tænkte på hvorledes din nytårsaften gik. Du kan tro Martha og Dagny morede sig hos Sine og Johannes 2. juledag, - Niels Otto havde været legeonkel, fortalt historier, spillet skets, klædt sig ud som gårdsanger og sunget for dem allesammen.

Høvelte, den 3.jan.1947.

Kære Anna!

Tak for brevet, jeg blev noget mat i sokkene da jeg opdagede at nogen kunne græde for min skyld, jeg blev også glad for det som du skrev om min Mor hvor ville jeg dog gerne have kunnet præsentere dig for hende. - Min nytårsaften blev fejret på Folkvarsvej hos Niels Otto og Jens Peder, først fik vi højt belagt smørrebrød, Kl.21 fik vi kaffe og vin hvorefter vi sang en af N.O. skreven sang, kl. 24 fik vi islagkage, chokolade og vin bagefter,

derefter læste N.O. en revy, skrevet af ham selv, hvor både du og jeg var med i, så sang vi igen et par sange og skød nytåret ind, kl. 3 fik vi pølser, øl og snaps, - Niels Otto spiste 11 pølser, men han har jo også maven som kan rumme dem, kl. 5 kom vi i seng, jeg var søvngig og træt, men ikke fuld, hvad der undrede mig lidt efter alt det vi havde fået i løbet af aftenen. - Om søndagen var vi i biografen hvor jeg endelig fik lov at betale, N.O. havde glemt sin pung, og inden Jens Peder havde fået sig vendt, havde jeg betalt billetterne. - Jeg er ellers ved at falde tilrette heroppe på kasernen, og synes det er sjovt alt sammen, var det ikke lige for det med risikoen for at komme på befalingsmandsskole, ville jeg nok præstere en lidt større indsats.

Herning, mandag.

Kære Svend!

I aften skal min tid bruges til brevskriveri, Emma er gået til gymnastik, jeg ville ikke med, jeg tror jeg holder op, det er svært at komme afsted når der først er gået 2 timer efter at være kommet hjem fra arbejdet. I aftes var jeg til fødselsdag hos Poul Elkjær's, en af sønnerne fyldte år, de havde regnet med at søstrene kom hjem, det kom de ikke, så jeg måtte alene cykle til Herning. I formiddags havde vi snestorm, jeg tænker lidt på næste uge, hvor du skulle komme hjem til fødselsdag, da var det ikke rart med togstandsninger. Jeg har været omme at snakke godt med Kristiane om cigaretter, jeg fik en pakke af hende som jeg sender sammen med nogle æbler og et par sutter (*tøjsko*), hvis du kan bruge disse kan jeg sy flere. Jeg skal hilse hjemmefra, Dagny er kommet ovenpå efter børnelammelsen, hun må begynde igen i skolen i løbet af ugen.

Høvelte, den 2.feb. 1947.

Kære Anna!

Tak for sidste brev, vi har i dag været til mindefest om slaget ved Sankelmark i 1864, det begyndte med gudstjeneste i Birkerød Kirke, derefter var der parade med radioreportage, så til mindefest i gymnastiksalen med tale, musik og reportage, måske du hører om dette i radioen. Nu er der en lille chance for vi kommer til Karup et kort stykke tid før afrejsen til Tyskland, iflg. kaptajnens udtalelser. Jeg havde en kedelig opdagelse i dag, da vi kom hjem fra kirken var min ring væk, jeg ledte alle vegne i handsker, lommer, stue, vaskerum og hylder, men væk var den, jeg gik på kontoret og fik den efterlyst, da jeg senere kiggede i gulv afløbet i vaskerummet, fandt jeg den der og kunne lige nå den. Nu vil jeg til guldsmeden for at få lidt taget af, mine fingre må jo være blevet mindre siden vi fik dem. Nu slutter jeg for denne gang, der er et par knapper som skal syes fast inden morgen paraden.

Gudumkær i marts 1947.

Kære Svend!

Nu må jeg se at få skrevet, det er snart 8 dage siden du sidst hørte fra mig, men der har været så koldt på værelset at vi har måttet gå på besøg for at få varmen. Vi har i dag igen haft snestorm, det var rart snart at få tø, nu har vi de sidste to lørdage rejst hjem til Gudumkær med toget og har siddet og ventet flere timer på den hver gang. I aften er Stjanne også hjemme så vi er to til at traske gennem sneen til stationen, det kan blive en

hård tur, sneploven kan ikke køre igennem mere, sneen bliver liggende så den i morgen kan blive kastet op med skovl.

Høvelte i marts 47.

Kære Anna!

Nu må jeg til at skrive på lånt papir, min bevblok slap op. Jeg har de sidste dage gået og tænkt på om jeg, når dette her er overstået, har lyst og energi til at tage en vinter til på Hadsten, 5 måneder er lang tid at skulle undvære dig igen når jeg er kommet hjem, måske kunne du til den tid få arbejde deroppe, men jeg kan også se problemet med at flytte fra godt arbejde i Herning, -og måske har jeg til den tid dårlig råd til et skoleophold, dette kan jo nemt snige sig op i nærheden af 1.000 kr., for så mange penge kan vi jo få mange gode ting. Jeg længes efter at vi kan få lov at slide sammen for at få et hjem bygget op. Her går stadig mange rygter om orlov og Tysklandsrejse, men jeg vil ikke skrive mere om dette før fakta foreligger, - og fakta er at om 14 dage har du mig hjemme på påskeorlov.

Herning søndag aften.

Kære Svend.

Lige hjemkommen fra Lille Arnes konfirmation i Lerbjerg. Jeg har hilsener med fra dem alle sammen og skulle ønske tillykke med fødselsdagen. Det var en dejlig tur, vi tog fra Hammerum kl.6,15, jeg stod op kl.5, hvor jeg sov ovre hos Sørensen, vi havde bil til stationen, men måtte køre over Fastrup, vejen var skyllet væk ved Godskes på grund af tøvejret. Da jeg tog til Hauge om lørdagen måtte jeg med en brunkulsbil fra Godskes da jeg ikke kunne komme gennem vandet uden at blive våd, og inden aften forsvandt vejen. - Da vi kom til Lerbjerg stod kaffen klar, inden vi skulle i kirke, derefter var der frokost, og til aftensmad suppe, vi var godt forspist da vi skulle fra Lerbjerg med lastbil til Laurbjerg hvor vi kom med toget hjem. Det er flinke folk Martha er hos, og det var pænt af manden at give hende lov at holde konfirmation der. Nu vil jeg ønske hjertelig tillykke med fødselsdagen.

Kærlig hilsen Anna.

Høvelte tirsdag.

Kære Anna!

Mange tak for brevet og pakken, det ser ud til at til at blive en streng uge før ferien, kaptajnen sagde at vi rigtig skulle køres igennem så vi kan føle hvor dejligt ferien er. Mandag morgen startede vi på skydebanen med at krybe i flyveskjul i et tykt lag ler og sne, vi lignede små lerpølser da vi kom hjem til middag, om eftermiddagen var vi gennem bækken med kloakvand som gik os til knæerne og for at få luft og lugt rensset trådte vi an i en 1,50 meter dyb smeltevandssø, som vi bagefter måtte igennem 5 gange i løb, da var vi omtrent rene, men våde. Resten af dagen øvede vi fremrykning og ved hjemkomsten gik vi, våde som vi var, direkte under bruseren, først med tøjet på og bagefter uden, derefter blev tøjet hængt til tørring, men godmorgen kl.23.30 måtte vi ud at slås med 1. kompagni, vi var hjemme kl.7.30, fik en times spisepause og så ud i plaskende regnvejrtur til kl. 12. Siden har vi været til foredrag om Tyskland, og nu går der rygter om at vi skal på stropptur i

nat på grund af vor behandling af 1. kompagni, der måtte have 6 mand til forbindelse på infirmeriet, de var kommet for tæt på en af vores sprægninger. I morgen skal vi have mandagens øvelser om igen, så bare vi slipper i nat kan vi få tøjet tørt. Mærkværdigvis nok er vi kun blevet godt forkølede, dog er tæerne noget ophovnede af det kolde vand, men ellers går det godt, vi får lært at holde sammen og hjælpe hinanden, og dette er nok formålet med det hele. Jeg har godt nok mere at fortælle, men øjnene lukker i efter kun toenhalf times søvn siden mandag morgen.

Høvelte, den 16.april 1947.

Kære Anna!

Nu har vi endelig fået marchordre til Tyskland, vi skal afsted den 27.april, det kunne have været skøn med en forlænget orlov, men min tro på det lykkes er lille. Nu har vi vel nok fået fint vejr, jeg har haft vagten fra i går, og rigtig nydt at stå og lade solen gennembage sig.

Herning, den 20.april 1947.

Kære Svend!

I dag har vi holdt fri fordi den gamle konge er død, nu må vi så se om Frederik kan gøre det lige så godt, det var godt vi havde den gamle under krigen, ham stod der respekt om. Jeg går og tænker på at sige værelset op og flytte hjem i sommer, når vejret er godt er det jo en lysttur at cykle på arbejde fra Gudumkær, og så kan Emma hygge sig med de forskellige kærester, og jeg kan blive fri for at se på, måske kan jeg finde et andet værelse herinde, nu får vi se.

Høvelte, den 20.april 1947.

Kære Anna!

Mange tak for de sidste to breve jeg har fået. Mandag morgen kørte vi til Arresø for at bygge bro over en å, vi havde dårlig tid at mindes den gamle konges død, Kaptajnen sagde på morgenappellen at vi skulle tænke på vor gamle konge som var død, derefter kørte vi ud til åen og lå og plaskede i vandet hele dagen, begyndte igen tirsdag morgen, tirsdag nat holdt jeg og tre kammerater vagt ved broen, hvor vi skiftedes til at sove i en grenhytte, kl.2. nat kom kompagniet og kl.10 kørte battailionen over broen, vi pionerer måtte hele tiden rende og hjælpe vognene fri af mudderet i engen. Da de så var kommet over, kom de samme vej tilbage, og senere måtte vi holde "fjenden" i skak indtil broen var sprængt i luften. Kl.17 fik vi det første måltid mad siden aftenen før, vi mærkede ikke vi sad i skoven og spiste suppe med fyld af skovens blade. Kl.21 onsdag aften kom vi i kvarter i en bondegård hvor vi skulle ligge i laden, men på grund af det våde tøj måtte vi tage os en løbetur ind imellem. Kl.3.30 kom bilerne og vi var hjemme kl.10 torsdag. Jeg kom nogenlunde over turen, har fået svamp i tæerne, men også noget at smøre med. Nu er Tysklandsturen igen udsat på ubestemt tid, på grund af kludder og uenighed i Rigsdagen, og vi må pænt blive i 5. kompagni, 4. kompagni har fået forlænget orlov, mens vi pænt må tage til takke med kaptajnens luner, han kunne trænge til en afklapsning, men dette ville nok blive en dyr affære for vi "stakkels" rekrutter.

Herning, tirsdag aften.

Kære Svend!

Tak for brevet, nu er vi ovre Marthas konfirmation, jeg er både træt og sløj, er ikke kommet i seng før efter kl. 24. de sidste tre nætter. Martha fik en taske, et smykke-skrin, kam og spejl, en syæske og så godt 200 kr. i konfirmationsgave. Vi havde 30 til middag og 40 til eftermiddagskaffe og aftensmad. I aften havde vi også 40 til aftensmad og i morgen kommer alle børnene fra skolen, så du må forstå at jeg har haft travlt, når arbejdet om dagen skulle passes ved siden af.

Høvelte, den 30. april 1947.

Kære Anna

Tak for brevet jeg fik i går. Vi har haft en mærkelig dag, i morges blev jeg sammen med en del af mine kammerater kaldt på våbenkammeret, hvor vi fik besked på at aflevere hele udrustningen, dernæst skulle vi overflyttes til 1. kompagni, men da vi først var færdige kl. 18 var kompagniet aftrådt, så vi kan først komme i kompagni på lørdag. Dette flytteri er lidt ærgeligt, nu var vi faldet godt til blandt kammeraterne og havde en flink delingsfører, og som rosinen i pølseenden var dette et motoriseret kompagni, hvor vi var fri for de lange marchture. I går havde vi fri i anledning af kongens begravelse, de fleste tog til København, jeg blev heroppe da jeg ikke regnede med at komme til at se ret meget i København. - Min nye adr. er: menig 494/46 Christensen 1. batt. 1 komp. Høvelte Kaserne, Birkerød

Gudumkær, torsdag.

Kære Svend.

Jeg skriver et lille brev til dig mens de andre sover til middag. Jeg har lagt i solen på græsplænen, og tænkt på sidste sommer sammen med dig. Det er skønt det snart er Pinse, så vi igen kan ses. Jeg tror jeg kan få et værelse i Kastanieallé 5a. hos Svend Krøjgårds, de har solgt ejendommen og er flyttet til Herning, det er et kælderværelse, men med store vinduer, nu må vi se. Du skrev at du håbede at 1948 kunne blive vort bryllupsår, det ville jeg også gerne, men det vil jo afhænge af hvad arbejde du får når du kommer hjem, og om vi kan få noget at bo i. Jeg glæder mig meget til at få begyndt et hjem sammen med dig.

Jægerspris, Onsdag.

Kære Anna!

Tak for dit sidste brev, ja nu har det igen trukket lidt ud med skriveriet, det har været ret så anstrengende de sidste par dage med flytningen og marchturen herop, sikke dog en masse vabler vi havde fået på fødderne da vi ankom, vi humpede næsten alle mand da vi skred ind i lejren igår, du kan tro vi kunne få fødderne i det kolde vand, få prikket hul på vablerne og få skyllet de hudløse steder vi havde fået bagi, og så i seng kl. 22.30 i to mands køjer med spiralbund og nej hvor sov vi godt. Det er træbarakker vi bor i, maden er god, -ikke dampkøgt som i Høvelte, og dette kan smages. I morges kneb det lidt med at stå på benene igen, vi regnede med en afslappende dag med hvile på sengene, men nej tak, -pemierløjtnanten beordrede os ud på en løbetur, hvor vi skulle trampe godt for at komme af med vablerne hurtigt, det gjorde ikke godt, men bare bide tænderne sammen, det gik dog også meget godt da vablerne var mast,

og nu til aften mærkes det næsten ikke, dog må de som har dem under hele foden til læge, de er helt hudløse under foden. Jeg tror jeg bliver godt tilfreds med den ny kaptajn, nok kræver han meget, men når man kan se et formål med det, gør det ikke så meget. - Du kan ellers tro her er skønt, skov på to sider og Roskilde fjord på den tredje, og så har vi Isefjorden et par km. herfra, hvor vi må bade. Lejren ligger lige ved slottet, byen er på størrelse med Hammerum, syv km. herfra har vi Frederikssund, hvor vi skal ind for at komme med toget. Her kunne jeg godt blive hele sommeren, men oberstløjtnanten siger stadigvæk at vi kommer til Tyskland, bare ikke hvornår. Vi har det herligste solskin heroppe, sveden hagler af os, min adr. er: menig 494/46 Christensen 1. batt. 1 komp. Jægersprislejren, Jægerspris.

Jægerspris, den 1. maj 1947.

Kære Anna!

Mange tak for det dejlige brev. Vi er lige aftrådt til Lørdag/søndagsorlov, jeg foretrak at blive heroppe, for at se lidt på egnen her omkring. Det er som jeg før har skrevet, en ualmindelig skøn natur, bøgetræerne står nyudsprugne med det grønne løv. Igår var vi i vandet for første gang i år, vi var ude at grave "pindsvinestillinger", så fik vi lov at gå til fjorden i middagshvilet, de sidste tre dage har vi gået med bar overkrop ude i marken. Pinseorloven er nu fastlagt, hvis vi ellers er i landet til den tid, det bli'r for jydernes vedkommende fra den 23. til den 27. Tiden går hurtig heroppe, her er et dejligt bibliotek i lejren som jeg benytter flittigt, i dag har jeg tænkt at jeg vil ned i byen, om til fiskerne og fjorden, og ellers nyde det gode vejr.

Herning tirsdag.

Kære Svend!

Ja, der er jo ikke så meget at skrive om, ikke som det der sker deroppe, jeg blev lidt skuffet over at høre at de ikke kunne give jer jyder en ekstra fridag så i også kunne komme hjem som Københavnerne for at sige farvel. Jeg var i Hammerum med cyklen i aften, der traf jeg Anna og Arne, de fortalte at de havde solgt ejendommen, jeg blev inviteret derop til middag på søndag, hvor de ville have alle søskende samlet inden de rejste, de havde også regnet med at du kunne komme, men dette kunne jeg jo fortælle at du ikke kan, så jeg skulle hilse så mange gange fra dem.

Jægerspris, den 12. maj 1947.

Kære Anna!

Lige et par ord inden vi skal på Battalionsøvelse i morgen. Du kan tro det blev en dejlig søndag jeg havde helt for mig selv heroppe. Lørdag aften var jeg i biografen hvor jeg så "Marinens Dreng" en hylende sjov film, søndag morgen gik jeg først en god lang tur i skoven, hvor jeg så en mængde mindstøtter af kendte danske mænd.

Jeg gik rigtig og nød skovensomheden og bøgetræerne med det grønne løv, fra skoven gik jeg til stranden, tog et bad, og lod solens stråler tørre min våde krop, men jeg faldt i søvn vågnede to timer efter godt solskoldet, dette sved godt om natten, men mon ikke mine mange bylder havde godt af turen, de er næsten væk omme på

ryggen. - Jeg har opgivet at komme på skole igen, efter at have snakket med Far sidst jeg var hjemme, jeg tror mit gode arbejde i Herning stadig venter på mig, så at vi to stille og roligt kan bygge det hjem op vi begge går og ønsker, og at jeg ad åre kan få min egen lille forretning, - det er nok det jeg ønsker og stræber imod, når jeg skal være hel ærlig.

Herning, mandag.

Kære Svend!

Jeg har lige lejet værelse i Kastanieallé 5a, for 40 kr. pr. måned, det er godt nok dyrt, men efter at have snakket med Mor og Far, syntes vi det var bedst jeg tog det, det er jo usikkert om der kan findes noget til vinter. Jeg var hjemme lørdag/søndag, syede en kjole til Martha og strøg vasketøj for Mor. I aften var jeg til bal i Hammerum, tog dog tidlig hjem, der var ikke rigtig nogen jeg kendte, men hvor er folk dog nogle driverter, kl. 22 var der ikke ret mange, først derefter begyndte der at komme folk. I morgen aften skal vi spille håndbold mod Torup, vi vandt over Lund i fredags. Nu skal jeg igang med at sy kjole til Stianne, dette skal jo helst gøres når hun har fri. Du kan tro jeg glæder mig til lørdag når du kommer hjem.

Jægerspris tirsdag.

Kære Anna!

Vi er stadig her i lejren, men er fratrådt 1. komp., og skal over i Forkommandoen i morgen. Afrejsen fra Jægerspris er fastsat til fredag morgen, bilerne kørte i dag mod Tyskland. Det var et heldigt tidspunkt vi fratrådte 1. komp. de skal på en 72 km. marchtur i morgen tidlig og kommer først hjem torsdag morgen kl. 8. - Turen til Dyrehavsbakken forleden, blev til lidt af en mandefest, vi var 4 mand afsted, da vi kom til bakken gav vi hver en omgang øl, og så startede ellers den vilde jagt rundt i alle karuseller, luftgynger, rutchebane og meget mere godt jeg havde ladet en del af kapitalen blive hjemme, ellers var den nok røget med, nå vi morede os godt alle fire, jeg var hjemme ved Niels Otto ved 2 tiden, de var lige gået i seng, og blev noget forbavset over at se mig på denne tid af døgnnet, da jeg havde fortalt hvor jeg havde været, kunne de jo godt forstå det ikke kunne være meget før. Om søndagen var jeg med N.O. ude i Andersens kolonihave hvorfra jeg tog til Jægerspris søndag eftermiddag.

Varel, Lørdag aften 6.-7. juni 1947.

Kære Anna!

Ja, så er vi altså kommet uden for lille Danmarks grænser, endnu har der ikke været meget sjov ved det, vi har haft meget travlt, har arbejdet næsten både dag og nat de sidste dage før afrejsen, onsdag og torsdag gik med at få styrken samlet og få pakket, torsdag aften var vi først færdige kl. 23.30, selvom vi stod op kl. 3.30. Fredag blev der kaldt op kl. 1.15, vi rejste fra Jægerspris kl. 4 og var så her i Varel kl. 7 morgen i dag. Da vi gerne ville se hvorledes Tyskland så ud, var det småt med søvn på vejen herved, men vi fik tilfulde også set, hvorledes landet så ud i dag 2 år efter krigens afslutning, dette er næsten ikke til at beskrive med de mange udbombede huse, de kilometerlange, udbændte og udbombede togstammer, med hundrevis af store lokomotiver foran, eller i lange rækker på de store banegårde i Hamburg m.

flere..

Nu må du hellere få hele turens forløb som jeg husker den: Afgang fra Jægerspris kl. 4, kort efter på Københavns hovedbanegård, hvor 100 mand fra ingeniørtropperne kom med, samt 50 Lotter som skal hjælpe til i kostforplejningen. Her stod en masse familie og kærester og tog afsked, ja i Måløv fik vi 100 mand fra 4. regiment med, derefter til Storebæltsfærgeren, hvor der var lejlighed til at købe øl og mælk til vores klemmer, - næste stop Odense, hvor 100 mand kom med. I Fredericia var det 7. regiment som kom med 100 mand, i Kolding 25 mand fra forskellige værn, og fra Kolding gik det direkte til Padborg hvor vi fik gule ærter og flæsk, i en gammel Røde Kors lejr, vi fik yderligere en røde-korspakke med da vi trådte ind i toget, denne indeholdt en pakke engelske cigaretter 3 stk. chokolade og en rulle kiks. Et kvarter efter vi havde forladt Padborg rullede vi over grænsen, det var en mærkelig følelse ikke længere at være på dansk jord, jernbanepersonellet og tolderne var i tyske uniformer. I Flensborg holdt vi omkring en time mens tolderne blev færdige. I denne by så vi de første tegn på krigen, den ene togstamme ved siden af anden fuldkommen ødelagt, nogle vogne var brændt, andre ribbet for alt brændbart materialer, mange var helt krøllet sammen, og store tyske lokomotiver stod og rustede op, alle mer eller mindre ødelagt. I Flensborgs store banegård var der næsten intet liv, kun et par enkelte mennesker til at dirigere vort tog, græs og ukrudt groede vildt mellem sporene, men der var ikke store bygningsødelæggelser. Da vi så kom til Rendsborg, ingen ødelæggelser, men store flotte broer og bygninger, vi kørte på en stor bro, for mig et se længere end Lillebæltsbroen, den førte os indover byen i vel omkring 45 meters højde, vi kunne se ned i byens skorstene og tusindvis af kolonihaver hvor der dyrkedes kartofler, grøntsager ja sågar rug, et tegn på hvor meget de mangler af fødevarer. - Kl. ca 24 var vi i Hamburg, men da var det for mørkt til at se noget, eller rettere byen var væk, udbombet i en stor grusdyng. Jeg vil tro vi kørte omkring 25 km. på banegårdsterænet, men på de allerfleste spor som var der, stod der kun rustne kæmpe-lokomotiver og kilometerlange rækker af ødelagte jernbanevogne. Der var ikke mere liv på Hamburgs banegård end der er på Hernings banegård på samme tid på døgnnet, enkelte tyske vagtmænd patrulerede på det store terræn med schæferhunde i snor. Ja så faldt jeg i søvn og vågnede ikke før vi skulle ud her i Varel. Bremen fik jeg ikke at se, men de sagde, dem som så den, at den så værre ud end Hamburg. Fra Varel station marcerede vi i giv agt march gennem byen, stillede op på byens torv hvor chefen fra Forkommandoen bød velkommen. Lejren ligger vel kun 100 meter fra byen, en meget kostbar, udstyret og solid kaserne, vi har fået dejlige stål spiralsenge at sove i, kostforplejningen er knap så god, vi spiser i gamle træbarakker som har fået en ordentlig gang kalk vel nærmest for at desinficere, for gamle sygdomme der har været her. Kosten har været sløj de første to dage vi har været her, det vi har med skal slå til i tre dage, vi har fået en klat havregrød, et stk. rugbrød og to skiver sigtebrød en halv teskefuld sukker + smør og marmelade, så må vi gå til aften hvor vi får varm mad, igår fik vi grød, kartofler og medisterpølse, - en portion. - Kaptajnlojtnanten som har kommandoen her er så krigsliderlig at han er hadet af alle

fra befalingsmand til menig, her troede vi at vi skulle ned at gøre i stand til Brigaden kommer, og så er vi begyndt at øve kampteknik og gadekampe i stedet for, og det endda i dag søndag, de herser med os nede i gården, jeg er så heldig at have beredskabsvagten i dag, så jeg slipper da for det halløj. - Vi var lige ude at se på byen i aftes, men så kedelig en by har jeg aldrig været i før, ingenting i vinduerne, ingen mennesker i gaden selv om der skulle bo 18.000 for tiden, jeg tør påstå at der ikke var fler mennesker eller butikker end der er i Hammerum en almindelig dag. Byen vidner om fortids storhed, men er nu så forfærdelig forsovet og ribbet for alt. Nå nu må vi jo heller ikke gå hverken i biografer eller butikker eller stævner og andet hvor Tyskerne er, så det kan gøre os ligemeget. Nu må jeg slutte jeg må spare på papiret, vi kan endnu ikke købe en eneste ting hernede. - Min adr. er : Menig 494/46 Christensen 1. batl. Forkomando, Brigadenr. 260034 Den danske Brigade Tyskland.

Varel den 10.juni 1947.

Kære Anna!

Ja nu er der gode nyheder her nedefra, vi har lige fået at vide at vi kan regne med 10 dages orlov, inden hjemsendelsen. Min falder formentlig om en til halvanden måned. Vi går stadig og keder os bravt her, ingen steder må vi gå hen, men håber på det bli,r bedre når Brigaden kommer om 3 uger. Vi har endnu ikke hverken marketenderi, aviser, radio eller andet som kan forkorte lediggangen. Kosten er dog god, vi får fuld ration, den er veltillavet, samt pænt serveret, dette er nok Lotternes skyld, der er oven i købet blomster på bordene. Jeg fik i dag det bedste stegte flæsk jeg endnu har fået som soldat. Vi ser mere lyst på tilværelsen, i dag har vi ryddet op på kasernen, det ser ud som det kan blive ved til Brigaden kommer, vi skal have bygget tørveskur og mange andre skure, så jeg regner næsten ikke med at skulle med i geledet mere. Du kunne vel ikke sende mig noget brevpapir, mit er sluppet op, og jeg ved ikke hvor jeg kan købe nyt, og der er over 10 breve jeg skal have sendt til familien, når du sender pakken må du huske at der ikke må være cigaretter, penge og den slags i pakkerne. - Ja nu er vi så begyndt at se det mærkelige hernede, her er det ikke danske piger som fraterniserer med tyske soldater og risikere at få håret klippet af, - nej nu er det modsat, nu er det tyske piger der ta'r sig kærligt af danske soldater, - og, forstå det hvem som kan, - her var for kort tid siden tyske soldater, så kom der engelske tropper, og vi kom og afløste den jugoslaviske vagt, - og mon ikke pigerne har sværmet om dem alle, fy for pokker at nogle vil udsætte helbredet for den slags, som oven i købet er forbudt. Jo, jeg synes at have en flov smag i munden på vort lands vegne, men åbenbart er "Feltmadrasser" et internationalt begreb. Her er også en livlig handel med cigaretter, tyskerne betaler gladeligt 70 mark for en pakke, og når man tænker på de tjener omkring 150 mark om måneden, -ja så kan du nok forstå der må være noget som er galt. Det ser ud som om de tyskere der går her på kasernen og får den gode danske mad, er de eneste som kan spise sig mæt hver dag, - den tyske smørration er på 400 gram pr måned.

Der vil fremover i weekenderne blive arrangeret bilture for os hernede, rundt i Tyskland og ind i Holland, dette

glæder jeg mig meget til, for jo mere man ser af den elendighed forstår man først hvor godt vi har det hjemme, det kan måske endog blive en fordel for Danmark at sende unge mennesker hertil, for at de kan lære, ikke at brokke sig over alt og alle derhjemme, - og hvad betyder den skat vi betaler? - INTET - når vi sammenligner med dette her. Nu vil jeg slutte for denne gang, solen står endnu højt på himlen, men sengetid er kl. 22, og med to timers sommertid kan det være svært at putte kl. 20 og op kl. 3 dansk tid, hvor det endnu er mørkt her.

Herning fredag.

Kære Svend!

Tak for brevet jeg fik igår, jeg skriver i aften for i morgen og på søndag skal jeg sy kjole til mig selv. Jeg skal hilse fra din Far og Marie som kom og besøgte mig igår efter at have været på sygehuset og besøge Stine fra Hammerum. De spurgte om jeg ville med på en tur til vesterhavet søndag 8 dage, hvor de regner med at Jens Peder i København kommer med, det ville jeg gerne have været, men da skal vi have sportskamp, vi vandt i Kølkhøj i aftes, nu mangler vi at vinde over Lund, så er vi klar til at rykke op i A rækken.

Varel, den 14.juni 1947.

Kære Anna!

Nu har vi fået hovedpuder i sengene, hvilket just ikke er normalt i soldatersenge, det er en hel overvindelse at komme ud af disse om morgenen, jo vi lever næsten som små grever, dog har vi en masse vagt, som jeg gudskelov er fritaget for da jeg jo er afgivet, sammen med flere andre håndværkere, til kasernekommandantskabet hvor vi så går og laver et og andet, kun under opsyn af en arkitekt, der kommer om morgene og fortæller hvad der skal laves, en flink fyr som siger "bare tag den med ro, vil i have fri en eftermiddag så kom til mig, vi finder ud af det." Lige for tiden er jeg i gang med at sætte stakit omkring en æblehave, og så går jeg ellers og kigger mig lidt omkring, for at få arbejdet til at slå til længst muligt. Vi har nu fået vort marketenderi åbnet, hvor vi kan købe lys øl og wienerbrød samt 80 cigaretter om ugen til to en halv øre pr stk., en pakke tobak for 50 øre og de store cigarer fås for 35 øre, man kan overhovedet ikke få pengene brugt, det ender med jeg kommer hjem med en større formue. - I aften er al fraternisering og resturationsforbudet hævet, vi må gå på tyske restaurationer, hvis vi har lyst, mange har benyttet sig af dette i aften, der er ikke mange hjemme på kasernen, de fleste er gået til dans et eller andet sted. Det eneste som er forbudt er sortbørshandelen, men den er nok svært at komme til livs, selvom der går både civile og uniformerede betjente iblandt os, straffene er skærpet betydeligt hernede, vi skal næsten ingenting lave inden vi ryger i spjældet, jeg var selv lige ved forleden. - Da vi rejste hjemmefra, fik vi en dåse konserves udleveret pr mand, reserveportion kaldes dette, vi havde fået ordre om, ikke at spise denne før efter nærmere ordre, men da vi havde gået hernede to dage uden et at få noget at spise, brækkede jeg min op sammen med 15 andre og spiste den, så i onsdags kom der ordre om at disse dåser skulle afleveres, og de som havde spist dem kunne godt bestille plads bag tremmerne, dette grinede vi lidt af og tog det som løs pladder, men de som afleverede fik skam numrene skrevet

op, de andre skulle melde sig for at blive noteret, mig og en kammerat meldte os dog ikke. Så om torsdagen, hvor jeg havde stuevagt, blev jeg sendt rundt efter alle de som havde spist indholdet i de forbandende dåser, jeg fik dem alle samlet i geledet, og spurgte vores flinke sergent om han ville have andre end dem han havde numre på, - er der da flere spurgte han, - ja, se det lå jo desværre sådan - og så vi mente jo ikke dette kunne være en sådan forbrydelse med sådan en smule dåse, - lad da for guds skyld være sagde han, så jeg fik travlt med at advare kammeraten mens de andre blev ført til kaptajnen og fik 4 dage arrest, mens vi to heldige kammerater fik travlt med at sige tak til en flink sergent. Det er også den krigsliderlige kaptajnløjtnant som gør livet surt for os hele tiden, en hård banan, men på den anden side en uhyre klog og dygtig mand, han har været med i vinterkrigen i Finland, var i Spanien under borgerkrigen og vistnok med i en modstandslikvideringsgruppe i Danmark under krigen, nu søger han ind i Fremmedlegionen, hvor vi alle håber han hurtigst muligt får ansøgningen bevilget.

Her i byen blev der sidste torsdag hugget et flag fra den engelske styrke, og nu er der kommet plakater op i byen hvorpå der står at hvis flaget ikke kommer igen i løbet af 48 timer vil der blive udgangsforbud i byen, og denne skal betale en bøde på 2.000 mark. Det bliver i morgen tyskerne skal lukkes inde, dette får vi dog intet at gøre med, bare skal der være et bestemt antal soldater på kasernen som beredskabsvagt i den tid det varer. - Det bliver dog ikke jeg, da jeg skal med på den første udflugt til Wilhelmshafen i morgen i et par store lastbiler, for at se på det, som er tilbage af denne før så stolte Ubådshavnby. I torsdags havde vi lidt problemer med forsyningen da forsyningsvognen blev stoppet i Murich, hvor nogle forsultne tyskere ville have mad, nogle siger der blev skudt, mens andre siger der kun blev stjålet en flaske mælk, helt galt kan det ikke have været, for den halve snes mand som var med kom alle til mogenmaden, men de havde "mundkurv" på. Dog er det galt med vore forsyningsvogne som tyskerne gerne vil have fingre i, de ved bare ikke på hvad tid af døgnet de kører, og spørge sig for tør de ikke, da vi har ordre om at tage hver eneste nysgerrig person med til kasernen, for at han der kan få sine papirer undersøgt. Forsyningsvognene kører mest om natten, da det da er sværest for tyskerne at se hvad der køres med. Det må være forfærdelig for folk som sådan lider af sult og underernæring, at se hvor meget vi får af mad hver dag. Jeg sender en lille smule af vores pengesedler med hjem, hvoraf jeg i sidste uge fik løn, - 25 kr. udbetaltes i 5 øres pengesedler.

Herning, mandag.

Kære Svend!

Jeg siger tak for brevene, der kom brev i lørdags og igen i dag. Her sker der jo ikke så meget, vi var til sportsfest i Gullestrup og vandt 2 faneklader, vi måtte igen 3 omkampe mod Torup. Jeg var målmand ved alle kampene, også dem som 2. holdet spillede, så du kan tro jeg var godt svedt tilsidst i den sol og varme som var. Fredag aften var Stjanne og jeg til Textilmesse, der var udstilling på Håndværkerforeningen, Hotel Herning og på Gregersen hotel, en flot udstilling, men vi blev så træet af at vi ingenting kunne købe. Det var mest spæn-

dende på Gregersen hotel, der gik maskinerne som vævede og strikkede. - Du skal have tak for armbåndet du sendte hjem, hvor er den sjov med de mange billeder der er på hvert led, nu vil jeg prøve om jeg kan bruge det til mit ur, men ellers blive den gemt til vi bli'r gamle så vi kan mindes det vi oplever nu. Jeg måtte af med 40 ører for det ene brev, er det galt med financerne for tiden? eller er det en forglemmelse? - det gør dog ingenting, jeg vil gerne betale 40 øre for at høre fra dig.

Varel, lørdag aften.

Kære Anna!

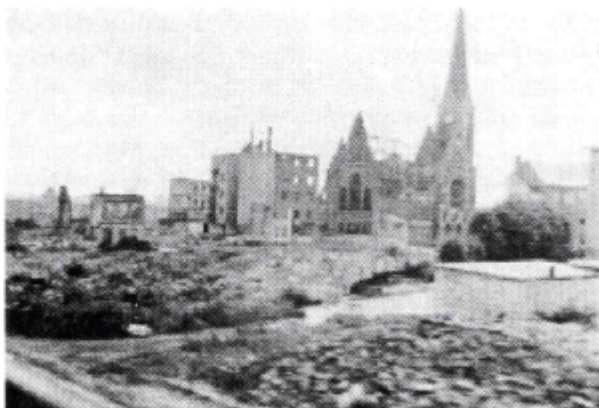
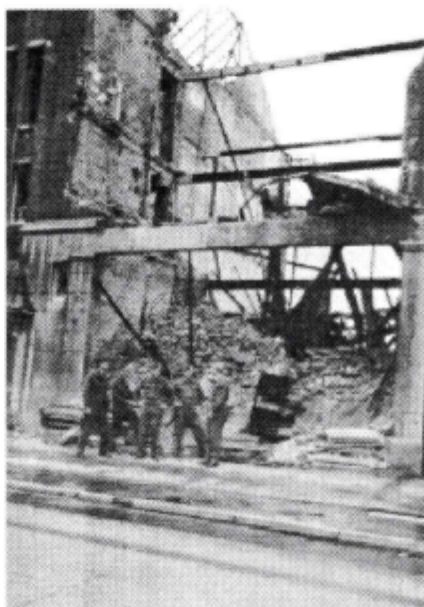
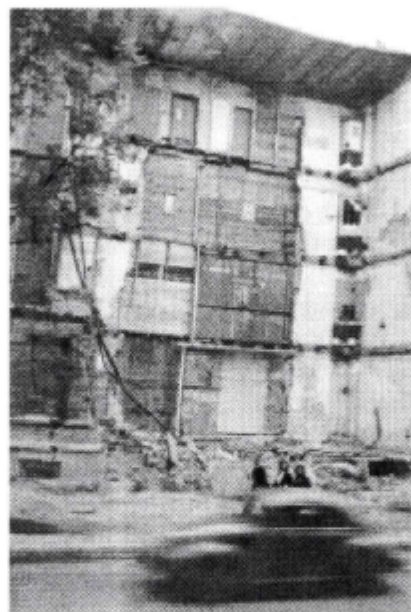
Mange tak for brevet som kom igår, ja, det var jo lidt flovt at du skulle betale for mit brev, dette skyldtes dog en forglemmelse, da jeg lige havde fået 20 frimærker af Niels Otto. I dag er Battaillionen kommet, og så er freden nok forbi, da der går rygter om at jeg skal tilbage i geledet igen for at springe rundt som en anden abekat. Her er grusomt varmt, jeg sidder på sengen, kun iført underbukser og skriver til dig, og endog må jeg ud under bruseren ind imellem for at blive kølet af. I går aftes var jeg i byen for tredje gang, vi var to som skulle vise en tredje byen, han var kommet herved om formiddagen, jeg kom for første gang på tysk restauration, vi skulle ind for at smage det tyske øl, men fy for pokker hvor var det noget ynkeligt sjaskværk som smager forfærdeligt. Restaurationen er den som Brigaden overtager den 8. juli, vi var kun os tre derude og kom i snak med værtinden som havde været i København i 1938, hun var dybt imponeret over hvor godt vi havde det, hun går forresten med hele sin formue i munden, et helt gebis i guld, men det gør hende dog ikke kønnere. Men hvor de dog sulter, vi tre havde taget et lille stykke ost med i lommen som det var meningen vi ville spise til øllet, vi gav dog damen det, uhyggelig at se den taknemlighed de viser for sådan en smule.

Vi var i dag oppe kl.3.30 for at tage imod vore kammerater, og få deres sager læsset af jernbanevognene.

Varel, tirsdag aften.

Kære Anna!

Tak for brevet jeg fik i går, hvor jeg var på vagt. I søndags var vi en tur i Wilhelmshafen, for at se det, som var tilbage, af den før så store by og ubådshavn. I dag, 2 år efter krigen, ligger det halve af byen i en stor dyngemurbrokker, gaderne er lige rensat op, så bilerne kan køre, men sporvognene er endnu ikke igang, der er ingen skinner at reparere med. Det var varmt da vi var der, og en sød Liglugt trængte ud af de enorme dynger af murbrokker. Hvor har krigen dog været grufuld og brutal!

Varel den 30. juni 1947.

Kære Anna!

Tak for brevet, det er da glædeligt at det går så godt med håndbolden og godt for dig, nu du ikke har mig så tæt på. Hvor er jeg taknemlig for, du har villet vente på mig, gennem en lang skole, og en endnu længere og træls militærtid.

I søndags var jeg og en kammerat ude at bade i Vesterhavet i Jade bugt. Men ak, det var slet ikke det hav jeg kendte hjemmefra. Her er det marsk og mudder, vi gloede en del på hinanden 82 og jeg, da vi stod foran det beskidte vand, men da vi så de lokale gå ud, regnede vi med at sandet kom længere ude, først gik vi 200 meter i mudder, som vandet lige var løbet fra, og så gik vi vel ca. 3 km. ud, stadig i mudder hvor vandet ikke nåede os over skridtet. Da var det som om vi begyndte at tænke på ebbe og flod og fandt det bedst at vende om. Og hvilket syn, da vi kom ind igen. Fiskebådene stod på havnens bund, med støtter for ikke at vælte. Først da kom vi i tanke om den store højdeforskel der er på høj- og lavvande, men en rigtig drøj tur i 37 gr. varme.

Vi har i dag haft parade for generalmajor Allerup, han har overkommandoen over Brigaden.

Herning, torsdag.

Kære Svend!

Tak for brevet jeg fik igår. Jeg var i Hauge i aften, Sørensen havde været i Hammerum efter Feriedrengen fra København. Drengen var dog ikke tilfreds, han græd og ville hjem til sin Mor, og det skulle være med det samme. Han var 12 år, så de syntes ikke han behøvede at skabe sig sådan. Kis måtte trøste, hun fik ham med til et spil Ludo på værelset, men hvordan de klarer det når han skal i seng, ved jeg ikke. Der var Logemøde hos din Fars, de ville at jeg skulle blive til kaffen, det gjorde jeg dog ikke, og godt det samme for da jeg kom hjem styrtede regnen ned. I morgen skal vi spille den sidste tune-ringskamp og på søndag skal vi have sportsfest, jeg skulle have skrevet et brev til Niels Otto i aften, men orker det ikke, det må vente til i morgen aften, når jeg holder sommerferie.

Tyskland lørdag aften.

Kære Anna!

Tak for brevet jeg fik på vagten igår. På et sådant tidspunkt gør det godt at få brev til at fortrænge kedsomheden med. I torsdags var vi til indvielsesfest på den restauration der er blevet åbent for danske soldater. Oberstløjtnanten + en officer fra Folk og Værn var nede for at ønske tillykke. Den aften kunne vi købe 1-2 øl samt dansk smørrebrød, kaffe og wienerbrød, samt varme pølser og kartoffelsalat. Under spisningen var der soldater som underholdt med sang, musik og historier. Til sidst var der en times dans med 15 danske Lotter fra lejren, - de blev godt rørt af 150 soldater. Disse fik dog ikke alle en kvindelig partner, men også dette var der råd for, da mange af soldaterne gav den som kvindelig dansepartner. - En dejlig aften hvor man følte sig hjemme i det lille Danmark med et stykke dansk smørrebrød i hånden.

Det bli'r vist sådan fremefter, at der lørdag og søndag aften må komme tyske piger og deltage i dansen. Dette blev vedtaget efter en afstemning blandt soldaterne, 75% stemte for og kun 25% imod. Alle disse piger skal først igennem en lægeundersøgelse af militærets læger, og de som intet fejler, vil få udleveret et personligt adgangskort der skal fremvises ved indgangen. Det ser ud som om vi får et bibliotek hernede, hvis dette sker skal jeg nok få tiden til at gå.

Herning, søndag aften.

Kære Svend!

Jeg er lige kommet hjem og vil have skrevet til dig inden sengetid, der har ikke rigtig været lejlighed til det før. I eftermiddags kom de unge fra Anton Siggårds, vi gik med dem over på Flyvepladsen for at se på Svæveflyene. Da vi kom hjem var Morbror Jens og Poula kommet, så jeg måtte ud og hjælpe med at malke. Igår eftermiddags var jeg oppe hos din Fars. Marie var taget til Holstebro, så jeg lavede aftensmaden, stegt lever og stikkelsbærgrød. Din Far fortalte at han havde fået din skat sat i bero til du kom hjem. Torsdag aften var jeg ude på Ringkøbingvej hos Morbror Rasmus, de var lige blevet færdige med at kaste tørv. Jeg kan også fortælle dig at jeg har fået en tildeling af lagenlærred jeg kan få 5 meter, men hvor ville det være skønt, om man bare kunne gå hen og købe, eftersom man havde penge dertil.

Tyskland, onsdag den 15.juli.

Kære Anna!

Jeg kan ikke rigtig få has på tiden, derfor sætter jeg mig til at skrive til dig. Jeg er igen trådt ud af geledet, er blevet tømmer igen og har fået masse af tid, men bliver desværre så forfærdelig doven af al det driverliv. Jeg hørte igår rygter om, at orlovsrejserne allerede skulle begynde næste tirsdag, men jeg har ikke mod til at tro på dette. Jeg har fået forskellige små ting købt hernede og vil gerne have dem med hjem, problemet er hvorledes jeg får dem over grænsen, da det er os forbudt at bytte, eller købe af tyskerne. Vi har her på kasernen en tysk tømmer som jeg snakker lidt med, han skaffer gerne små ting til os, i bytte for lidt tobak eller cigaretter. I morgen skal 4.komp. på en 120 km. marchtur, jeg priser mig lykkelig over min stilling som tømmer.

Det har ellers været en uhyggelig kaserne for englænderne at overtage efter krigen, da den de sidste krigsår

har været lazaret. Da englænderne kom, fandt de omkring 2.000 lig her på kaserneområdet, de fleste lå i de mørke kældre, der er endnu en noget stram lugt dernede, der mangler endnu oprydning og kalkning, men alt dette skal vi igang med. Jeg er i dag begyndt på en talerstol, som også skal bruges som prædikestol for præsten. Bagefter skal jeg igang med at lave bogkasser, men mangler i høj grad mit gode danske værktøj.

Igår fik vagten ordre til at kropsvisitere alle tyske arbejdere, som gik ud gennem vagten. Du kan tro det gav resultat! Af 9 personer, en mand og 8 kvinder, var der kun to kvinder, som ikke havde fødevarer på sig! Alle de andre havde små portioner af smør, fedt, sukker, skinke, pølser, kød og salt på sig, anbragt de mærkeligste steder. De fleste havde små lærredsposer foret med gummi, sat fast inden for bukserne på såvel herre som damer. Det var dog Lotterne, som kropsvisiterede damerne, nogle havde kødstykker i buksebenene, under armhulene samt små sukkerposer på ryggen. Man skulle tro de havde lært af koncentrationslejrfangerne.

Tyskland, fredag eftermiddag.

Kære Anna!

Tak for brevet du skrev i mandags, jeg fik det først i dag, så jeg må have fat i postvæsenet for dette smøleri.

Jeg har en **S T O R** nyhed, jeg får 7 dages orlov på onsdag, og kan nok være hjemme på torsdag engang, så der kan blive omkring 5 døgn hjemme. Jeg kunne også vælge den 1.august og have fået Fars fødselsdag med, men du trækker for meget til at jeg kan vente så længe. Kan du ikke ringe på nr.66 i Hauge og bede købmanden hente Søren eller Far, så du kan fortælle at jeg kommer hjem fredag.

Herning, lørdag.

Kære Svend!

Allerførst vil jeg sige tak for de dejlige dage vi havde sammen. Jeg er rigtig glad for at det lykkedes dig at leje værelse på Gl. Skolevej fra november. Vi havde fri på fabrikken igår fra kl.14. Der var fire, som blev fyret på grund af manglende arbejde, i dag har der dog været travlt, så mon ikke det bli'r bedre, det plejer jo gerne at være lidt småt efter ferien.

Stjanne kom i aftes og ville have mig med ned i forretningen og fernicere gulv. Derefter gik vi ned til mig og drak kaffe, hvorefter jeg gik i seng for at indhente noget af det forsømte, mens du var hjemme.

Varel, lørdag aften.

Kære Anna!

Det er en lørdag aften, jeg går og savner dig. Ja let omskrevet passer det jo nok på os begge. Hvor er det dog ved at være forbigået kedeligt. Det vi har her er biografen 2 gange ugentlig, og så kan vi, der ikke har lyst til at gå i byen for at redde sig en grim sygdom, sidde og skrive breve hernede, i den sidste tid af soldatertiden. Vi havde foredrag af lægen i dag som fortalte om mange af de alvorlige sygdomme som mange tyske piger går med. Han sagde at 40% af hele befolkningen i dette område er smittefarlige, men hele 80 % af pigerne er det, en uhyggelig statistik, som burde mane til eftertanke hos alle danske soldater hernede. Men desværre er der stadigvæk mange, som ikke ta'r det så nøje med, hvem de kommer sammen med.

Herning, søndag aften.

Kære Svend!

Tak for brevet. Dette bliver ikke noget langt brev, da jeg er træt efter at have spillet håndbold i Kollund, hvor vi vandt en faneplade. Det var hårdt i denne varme, hvordan er det i Tyskland? Her ser markene frygtelig ud, græsmarkene er helt afsvedne og roerne ligger slatne hen ad jorden, både dag og nat. Det vil blive svært for landmændene at skaffe foder til dyrene i vinter. Jeg tog hjem i lørdags, de havde travlt med at køre korn ind, så jeg måtte igang med at bage og gøre rent til søndag. Nu vil jeg slutte for denne gang og glæde mig til det snart er efterår, hvor du kommer hjem.

Tyskland, den 9. august.

Kære Anna!

Tak for brevet. Ja, så sker der igen lidt hernede. Jeg er blevet medlem i biblioteket, lånte en bog igår, som jeg desværre allerede har læst og kan først få en ny på tirsdag. Jeg er igen blevet tømrer og er igang med at reparere en stor hal nede i byen, som vi skal bruge til bilværksted, det ta'r nok en 14 dage. Vi havde i fredags besøg af Weekend Hyttens Kor samt et par skuespillere fra det kongelige teater, god underholdning. Men det bli'r nu først rigtig godt den 23. oktober, hvor det civile tøj bliver udleveret i Danmark.

Bare vi nu kan få en lejlighed til sommer, eller hvad mener du - er det for tidligt? Eller hvad med vort bryllup, dette har vi faktisk aldrig drøftet, skal det være et lille stille bryllup, eller skal der holdes et bryllup så stort som nu rationeringen tillader? Jeg kunne også godt lide at vide hvor fast du holder på, at det skal være Gellerup kirke vi skal giftes i. Du ved jeg er lidt ked af det, da jeg ikke tror jeg nogensinde kommer til at samtykke med dem derfra. Du har sikkert vanskelig ved at forstå mit standpunkt, selv om jeg mange gange har prøvet at forklare dig hvorfor. Prøv at komme ind på emnet næste gang du skriver, måske kan vi meget bedre lade følelserne taler gennem brevene. Hvor holder jeg dog meget af dig, min lille pige, og havde vi end da stået tilsluttet samme kirke, så havde der for mig at se intet været, som vi kunne blive uenige om. Jeg håber vi må have evne til at bøje os for hinanden, så ikke dette, blive "stenen" på vejen, som kan vælte et godt læs.

Tyskland søndag.

Kære Anna!

Tak for det dejlige brev, som kom igår. I aftes var jeg og en kammerat nede i byen, hvor vi kom i snak med to tyskere som ville sælge os et armbåndsur, et gammelt et, som dem vore bedsteforældre gik med. Jeg fik det tilsidst for 3 pakker tobak og 4 cigarer, men så var der også en brystnål i tilgift, vores kammerater grinede lidt da vi kom hjem på stuen, og spurgte om den også havde timeslag. I morges var det dog mig som kunne fortælle hvad kl. var. Her er frygtelig varmt, og dog har jeg fået en lille forkølelse på halsen.

Jeg takker for alt det som du skrev om dig selv, om dine tanker og vor fælles fremtid, det ser ud som om vi er enige i det meste, dog den lille "orm" med hensyn til kirken, men mon dog ikke, det er et spørgsmål om kanter der skal tilslibes i såvel vort som alle andres ægte-

skaber. Jeg må til at stoppe. Hele kompagniet sidder herinde og beundrer mit ur, som jeg nu er budt 5 pakker cigaretter for.

Søndag aften.

Vi har nu været i Oldenburg, en god tur, dog frygtelig varmt at traske rundt i. Først inde på slottet som i sin tid var Hertugsæde for Hertugdømmet Oldenburg. Det sjove var, at alt mindede om Danmark og det danske kongehus. Det er jo herfra vor nuværende kongeslægt stammer. Slottet var i tidligere tider også fæstning, nu er det museum med mange gamle malerier, der iblandt et af Frederik d. 5. I hans regeringstid hørte landet hernede under Danmark. Udenfor slottets hovedindgang står to store stentavler, et med det danske rigsvåben og et med det oldenburgste. Efter slotsbesøget fik vi lov at gå i byen på egen hånd i en time. Derefter kørte vi ud på panserkirkegården, et mægtig område med ødelagt krigsmateriel, store tanks og andet skrammel, blandt andet store dynger af tyske ueksploderede granater. Disse kunne vi dog holde os fra.

Tyskland, tirsdag aften.

Kære Anna!

Tak for brevet som jeg fik i middags. Ja vi går jo og laver lidt hver dag, men min kammerat som jeg arbejder sammen med er møbelsnedker, så meget af det tømrerarbejder han går og laver må jeg lave om igen. Jeg var igår så uheldig at få et hold i ryggen da jeg forløftede mig på en stabel brædder, jeg går i dag og kan hverken vende eller dreje mig. I morgen aften skal jeg og min kammerat, ned i byen på besøg hos vor tyske arbejds-kollega det kan blive interessant og se hvorledes en sådan familie lever.

Tyskland fredag.

Kære Anna!

Vi er færdige med arbejdet nede i byen og begynder på kasernen i eftermiddag. I onsdags var vi så på besøg hos den tyske tømrer og arbejds-kollega. Vi havde taget 6 stænger wienerbrød + et halvt stykke håndsæbe og lidt stoppegarn med. Det er en flink mand, som har en sød kone og tre dejlige unger. Børnene fik et stykke wienerbrød da vi kom, men da de først havde smagt dette, var de ikke nemme at holde ude af stuen, de kiggede misunderligt efter pakken med brødet. Vi var ude at se haven med alle grøntsagerne, kaniner og høns, bagefter fik vi "kaffe" eller cikoriethe, det smagte ikke godt, men vi fik det dog listet ned ved hjælp af lidt wienerbrød. Vi snakkede så godt, som det nu var muligt på grund af sproget, vi fandt også ud af hvilken forfærdelig tid det havde været for dem under krigen, og her er stadig stor mangel på alt. - Tænk, at et sådant lille stykke håndsæbe kan gøre den lykke sammen med lidt stoppegarn. Vi blev proppet godt med æbler, blommer og vindruer, fik sågar lommer og bluse fyldt, da vi skulle hjem.

Nu går snakken om, at arkitekten her vil tilbyde os håndværkere vinterarbejde til en 150 - 200 kr. om ugen + kost og logi samt alle de andre fordele, Brigaden nyder godt af. - Men kommer tilbudet, vil jeg dog takke nej, trods de mange gode skillinger, jeg kan ikke undvære dig længere og der må kunne fås godt arbejde i Herning også.

Tyskland, tirsdag aften.

Kære Anna!

Tak for brevet jeg fik i middags. I søndags var vi i Jever for at heppe på 1. batl. håndboldhold. Vi tabte kampen, men fik meget ud af turen. Det var en forfærdelig stor lejr, pigtrådshegnet omkring lejren har en længde på 54 km.. Det var i sin tid Gørings ynglingslejr, og den bedst camouflerede flyveplads i Tyskland. Den eneste, som englænderne ikke kendte, hvorfor de blev ikke så lidt forbavsede, da de kom og så hvad der her fandtes af flyveplads og kaserneanlæg. Vi er desværre kommet i geledet igen, og har været med i en stor øvelse for oberstløjtnanten, været i "kamp" i marskengene og har gået og æltet i vand og mudder til langt op over knæerne. Vi er nu i fuld sving med at få våbene rensset, tøjet vasket og spænderne pudset, vi skal nemlig stille til parade i morgen tidlig hvor der skal være pressefolder i bukserne, blanke støvler. En vanskelig opgave når det hele driver af mudder. Nu snakkes der om, at vi skal blive i geledet til hjemsendelsen. Dette kan jeg ikke forstå efter alt det, som skal laves endnu hernede.

Herning, fredag den 1. september.

Kære Svend!

Tak for brevet jeg fik igår. Jeg er lige kommet hjem fra Herning, Stjanne, Jeg og et par veninder har været til Storemarked på markedspladsen ved Møllegade. Vi var også et smut omkring håndværkerforeningen, hvor der var bal og stuvende fuld. Så der gik vi fra, og Stjanne og jeg gik hjem. I morgen aften kommer F.D.F. ud til Tværmose så jeg ta'r nok derud. Vi skal jo have dem til middag om søndagen, hvor vi også skal have sportsfest med efterfølgende bal i Hammerum om aftenen. I aftes var vi ude ved Morbror Rasmus, jeg skulle hilse. Hvor er det dejlig at tænke på der er kun 7 uger til du igen er hjemme.

Tyskland den 1. september.

Kære Anna!

Tak for dit sidste brev. Nu er det ved at gå stærkt og intet er så godt, som en lille times tid med dig og brev-papiret. Vi har det godt med megen frihed. I dag har vi gjort rent på kasernen og var færdige kl. 9 hvorefter vi havde fri til kl. 16. Da begynder min, forhåbenlig, sidste vagt. I nat har det regnet hernede for første gang i lange tider, men det er jo også en katastrofe derhjemme for landmændene med den regn, som ikke kom. Hernede sker der også grimme ting for landmændene, ikke fordi der ikke er en god avl, græsset står godt, og hø er der nok af, men med landmændenes køer, som går ude om natten. De bliver stjålet, slagtet og solgt på den sorte børs. De stjæler som ravne hernede, og om natten er der vagt på hver eneste fabrik og de store værksteder. Både civile og tyske betjente har fuldt op at gøre med at se efter inbrudstyve på gaderne om natten. Dette fortalte en tysk betjent mig, en aften jeg stod vagt ved bencintanken ned i byen. Jeg snakker også til tider med en tysk flygtningedreng på 16 år han har været i Karup i to år, og har fået det danske sprog lært så godt at jeg ikke kan høre han er tysk. Han bryder sig heller ikke om at være her, men kom fordi faderen var her, og englænderne forlangte han skulle tage ophold ved faderen. De to, jeg her har skrevet om, bor ude på landet, 15 km. herfra, drengen kommer tit herind for at få en sludder

om Danmark, og for om der muligvis skulle falde en avis eller andet godt af til ham. Nu slutter jeg for denne gang, det er snart middag, jeg er skrupsulten, sov fra morgen-maden og i aftes fik jeg heller intet., men nu - uha.

Tyskland den 6. september

Kære Anna!

Nu er det som om man et sted derude i mørket, kan ane enden på det skøre militærliv, - 47 dage igen. Kan du huske jeg engang sa' at det havde været bedre vi først havde lært hinanden at kende efter dette år som nu snart er til ende, men trods alt er jeg glad for at have noget at komme hjem til. Hvis ikke jeg havde haft dig her ved afslutningen af tjenesten, er jeg ikke sikker på, det havde været Herning jeg havde vendt snuden imod, men sikker nok det store udland. Det kan ikke nægtes at det på en måde har givet blod på tanden, til at se mere af verden efter dette. Jeg må dog trods alt takke den almægtige for, vi mødtes og at tråden holdt. Den 20. september skal vi 300 km. ned i Tyskland, hvor vi i 10 dage skal på skydeøvelser. Det forlyder vi skal ligge i telt.

Herning, torsdag.

Kære Svend!

Tak for brevet jeg fik igår. Jeg var i aftes inde ved de to unge mennesker, som bor her ved siden af. Han hedder Peder Johannesen, driver en lille forretning med lagersalg af forskellige varer, hans kæreste hjælper ham hele dagen, hun har et værelse ude i byen, men sidder og syr her om dagen. De kommer fra Thy. Peder ville sælge mig en radio for hans indkøbspris, 200 kr., jeg vil dog vente til du kommer hjem, den kan jo undværes, men havde det været sidste år havde jeg nok købt den for at få tiden til at gå lidt bedre.

Tyskland, tirsdag aften den 15. september.

Kære Anna!

Tak for brevet jeg fik i går. Det er som om man synes der sker mindre og mindre omkring en. Det eneste, som står i tankerne, er hvor mange dage, der nu er tilbage. Det mærkes også blandt kammeraterne bortset fra dem som har valgt militæret som en levevej, de kan stadig more sig i byen. Vi her på stuen havde bestemt, at vi ville ned i restaurationen i aftes, for at få de tre øl vi havde opsparet mærker til. Da 84 og jeg havde drukket vores, ville vi hjem og skrive brev, vi var ikke mer' end kommet hjem, inden 31 og 93 også kom, så var der kun 49, 90 og 82 tilbage her fra stuen, men de dyrker også gerne dansens glæder. 49 og 90 er fri og uforlovede, hvor imod 82 er gift, har to børn, hvoraf den ene lige er født. Jeg skældte ham godt ud forleden, over den måde han opførte sig på hernede, fik dog kun et undvigende svar, men så kom han aftenen efter og spurgte om jeg kunne holde på en hemmelighed, hvilket jeg mente at kunne overfor kammeraterne, og så fik jeg hele tragedien. Det barn, konen havde født, var undfanget på en tid, hvor han ikke havde haft orlov. Han ville nu til at søge skilsmisse og ville gerne have min mening om sagen, den fik han, idet jeg sagde at han jo ikke selv havde holdt sin sti ren, så derfor var det nok børnene de begge burde tænke på, da disse ville blive de hårdest ramte. Jeg har senere fået at vide, at 82 fik brev fra sin Mor, i

hvilket hun skrev, at konen havde været en rigtig lille "so" mens han havde været soldat. Hun havde endog født barnet hos dens rigtige Far, og nu gik de to tur med den lille i barnevogn nede i byen om dagen. Så hun var blevet vidt berømt i hele Fredericia for det lille sidespring. Men hvor er det synd for det ældste barn, som 82 vil have, så ung som han er.

Paderborn den 24. september
Kære Anna!

Ja så er der kommet 300 km. mere imellem os, det kan ikke siges at være til det bedre, idet vi ligger i en stor teltlejr, helt på feltod. Maden bliver tilberedt i det fri under et stort telt, vi får havregryn og mælk til morgenmad, tørkost til middag, uddelt i 10 mands portioner, så det er nogle gevaldige humpler rugbrød vi går og gnaver af, sammen med pølser, æg og en klat smør + lidt fedt. Om aftenen får vi varm mad i kogekarrene, dette sidder vi og spiser rundt omkring på jorden hvor der er mest tørt. Vi bor 6 mand i hvert telt, det værste er, at det har regnet i et helt døgn. Et forfærdeligt pløre er det blevet helt op i teltgaderne, der er inddelt komagnivis (nogle af teltene er utætte), så da vi vågnede den første morgen, var der flere der lå og svømmede rundt i tæpperne. Vi var på skydebanen igår, da vi kom hjem jokkede vi rundt i 30 cm lervælling. Regnen holdt først op kl. 9.30 i dag. Vort humør nærmer sig nulpunktet, det var umuligt at komme ind i teltet uden at slæbe en masse ler med ind. Kl. 9.30 blev al øvelse aflyst så vi kunne få udrustningen gjort rent, geværene var rustne, vi var våde. Men nu i eftermiddag er alt godt igen, vi har været nede ved englænderne og fået et varmt brusebad, tøjet er tørret og teltene er gjort tætte samt fået halm i bunden til at sove på. Vi har endog været ude at se på den flotte omegn som er her nær Harzen, med skove og store højdedrag. I går hang skyerne nedover højderne. Hvis vi nu bare kunne få tørvejr, skal det sikkert nok blive en god tur. Det er planen, at vi skal holde hveranden dag fri, dels for at holde os i orden og dels for at alle mand kan nå at komme på feltbanerne.

Vi ligger 2.000 mand hernede i tiden, deraf mange englændere, og når alle skal have mulighed for at skyde med skarp, skal der være god plads. Det er meningen, vi fra 1. batl. skal ned at se Harzens bjerge. Dette glæder jeg mig meget til.

Du skal dog ikke vente mange breve herfra, det er ikke spor sjovt at ligge og skrive brev under et telt i en stor dyng halm. Postforbindelsen er ikke god herfra, postbilen når ikke altid frem på grund af motorskade, 300 km. er langt, for det gamle "lort" vi købte af englænderne.

Paderborn, den 28. september.
Kære Anna!

Tak for brev og billeder jeg fik i dag. Selvom teltet ikke er det bedste sted at skrive brev i, får du alligevel et. Vore dage hernede er snart ved at være talte. Vi skal på skydebanen i eftermiddag, så er det vist også ved at være slut, men det er vi også svært tilfredse med, det er hårdt at løbe rundt og vælte sig i sandet den ene dag efter den anden. I nat var vi på øvelse og i dag fra kl. 7 til kl. 17. Vi var godt udkørte efter at have vadet over det meste af dette store skydeterræn, og det værste var, at de fleste kompagnier før vild, tilsidst anede ledelsen ikke

spor om, hvor vi var. Den værste øvelse, jeg endnu har været med til. Vi stakkels mennesker i 1. batl. har endnu kun haft øvelser, hvor vi har set 10. batl. køre på udflugt 2 gange. Jeg har dog fået lidt at vide om egnen her. Vi befinder os i 600 meters højde, hvor den nærmeste top er 1.100 meter. Der er her et kollosalt mindesmærke af en Hærchef, som stoppede Romerne i deres fremrykning mod nord. Statuen er 27 meter høj, soklen under ham er 20 meter. Jeg tror navnet på Hærchefen er Deek Maal, eller noget lignende. Vi er ca. 25-30 km. fra Harzens bjerge og vel nok 100 km. fra den russiske zone.

Herning, mandag den 29. september
Kære Svend!

Tak for brevet jeg fik i lørdags. Det er en skam du ikke kan komme hjem et par dage før, vi har fået indbydelse til sølvbryllup hos Farbror Rasmus den 22. okt. hvor jeg gerne ville have haft dig med, men det er vel umuligt for dig at få fri bare een dag før de andre? Det lyder ret spændende, det du skrev om mulighederne for unge mennesker til at bygge eget hus, jeg har dog ikke set det i avisen, men et lille hus ville det da være skønt at kunne få engang med tiden.

Varel, den 1. oktober.
Kære Anna!

Tak for brevet jeg fik i går. Ja, så er vi kommet til Varel igen, og godt det samme for være pløre og regnvejr har jeg ikke før været ude for i min soldatertid. Vi havde kun tørvejr i 2 dage, resten af tiden æltede vi rundt i pløret, sov i våde tæpper, og dette med at gå med et halvt rugbrød i den ene hånd og et stykke skinke i den anden, kan man hurtigt blive træt af når regnen siler ned. Jo, du kan tro vore gode senge her på kasernen blev prist til skyerne sammen med det varme brusebad. Vi havde jo ikke fået os ordentlig vasket i en hel uge.

Vi nåede en lille udflugt dernede inden vi tog derfra. Vi var oppe at se kæmpestatuen, dernæst rundt i små gamle byer med masse af bindingsværkshuse, studekøretøjer og kvinder ved floden, som havde travlt med tøjvasken. Dette alene gør, at man nu er glad for dagene der, og en stor oplevelse rigere. Det var jo ærgeligt med det sølvbryllup, men det er nok nemmere at flytte sølvbrylluppet, end at få mig hjem een dag før tjenesten udløber. Vi er ved at prøve på at få det gamle 2. kompagni samlet i Høvelte inden hjemsendelsen til en afskedsfest, denne kunne jeg godt tænke mig at deltage i, og selv om det måske koster lidt, behøver man jo ikke at bruge alle sine spareskillinger dertil. Jeg har efterhånden fået samlet en hel lille formue her ved militæret, hele 200 kr. er det blevet til. Disse kunne det jo være rart at få med hjem til det bryllup vi går og venter på, - ja - gid vi må få en bryllupsdag, som vi kan mindes resten af vor tid. Hvis dette lykkes har vi 2 mindedage, nemlig også dagen for 2 år siden ved sportsfesten i Lund, hvor vi for første gang dansede sammen. Jeg kan huske hvor travlt jeg havde med at få forbindelsen knyttet, så den kunne holde mens jeg var på skole. Dette lykkedes over al forventning, og jeg siger i dag dig tak, fordi du gad vente så længe på mig.

Herning, den 14.oktober.

Kære Svend!

Ja, nu kan vi snart få ende på dette brevskriveri. Men allerførst vil jeg gerne sige tak for de dejlige dage, vi havde sammen i sidste uge. Hvor var jeg glad for du kom hjem og hvor var der stor forskel på at sige farvel denne gang, fremfor alle de andre gange du rejste. Denne gang var det ikke så svært, da jeg vidste at du snart kom igen. Kan du ikke prøve at finde en lille fødselsdagsgave til Henning i København. Du kom vel godt derover?

Høvelte, torsdag den 16.oktober 1947.

Kære Anna!

Ja, så er vi kommet til Høvelte igen, du kan tro stemningen var høj hos Københavnerne, da vi nåede Hovedbanegården i aften. Der blev råbt og hujet, en del familiedemedlemmer var kommet ned for at tage imod. Det var

dog ikke så sjov for os jyder, som pænt måtte se til mens der blev kysset og krammet, men om 14 dage bli'r det så vores tur.

Vi kørte fra Tyskland kl. 18 tirsdag og var i Birkerød kl. 19.30 onsdag, godt sultne eftersom vi kun havde haft een selvsmurt madpakke til hele turen. Vi havde regnet med at få mad i Padborg, men fik intet, inden vi nåede Høvelte kl. 20.30, hvor vi så til gengæld forspiste os i den gode mad. Dette resulterede i "Hurtigmås", som gør de små rum vældig eftertragtede.

I dag har tolderne været her for at efterse bagagen, der var mange som kom til at betale de billige cigaretter en gang til, det er så idiotisk, at vi kun må have 25 cigaretter, af dem vi købte i Tutten til 25 øre pakken, med over grænsen. Jeg var dog heldig at få "overskudet" gemt væk i rette tid, og slap uskadt gennem "skærsilden". Vi fik fri kl. 15 i dag og skal være hjemme igen med sidste tog kl. 1.30. Det vil dog sige, at de gifte først skal stille i

morgen tidlig, dette har vi stakkels jyder dog intet ud af, så jeg gik om på soldaterhjemmet i Godthersgade og brugte tiden til brevskriveri.

Da vi kom til Høvelte, blev vi indkvateret i gymnastiksalen og har fået en madras at ligge på de næste 14 dage. De ny soldater som er her, rejser til Bornholm på fredag, og så bliver der god plads heroppe. Vi skal dog blive i gymnastiksalen, da stuerne skal stå tomme i ti dage efter at et hold har forladt dem.

Inden afrejsen fra Tyskland havde vi afskedsparade for chefen for 9. regiment, samt brigadegeneral Allerup, der vrøvlede en masse om vor tid hernede, og roste 1. batl. særdeles smukt, men tør man tro på mange af de store befalingsmænds udtalelser, skulle vi også have været den bedste batl. i Tyskland for tiden.

Høvelte, fredag aften.

Kære Anna!

Lige et par ord inden jeg lægger mig til at sove. Jeg har været ude at få brusebad, nr. 2 i dag og føler mig så dejlig tilpas, ikke mindst fordi vi i dag har afleveret hele udrustningen på nær et par støvler og udgangsuniformen. I dag er det lige en uge siden jeg sad i toget på vej hjem, når du får dette brev er der kun 3 dage til jeg igen skal rejse, hvor er det dejligt. Det var jo i går, vi var i København til modtagelse, noget værre pjat, som vi nok kan takke vores oberstløjtnant for at have tilrettelagt. Han er helt skør med sin 1. Batallion. Vi havde det forøvrigt rigtig sjovt, vi var på Rådhuset og nede i Kastellet, hvorefter vi gik parademarch op gennem Strøjet med gardens musikkorps i spidsen. Der var en lille reportage i radioen i aftes om vores tur.

I morgen regner jeg med at komme til København, hvis ikke Officianten har en lille overraskelse i form af en lørdag/søndagsvagt, han kom bag på en del af os, som sad og røg i gymnastiksalen. Dette bli'r måske det sidste brev i rækken af de mange, som du har fået i min soldatertid. Jeg siger tusind tak, fordi du gad vente på mig, det er desværre ikke alle mine kammerater der kan skrive dette. Jeg har set mange blive svigtet, og mange har svigtet! Hvor er det dog skønt, at vi har evnet at bygge den tillid op til hinanden, som er nødvendig for at båndene ikke brister.

Høvelte, tirsdag morgen den 21. oktober 1947.

Kære Anna!

Bare et par ord for at fortælle, at jeg med lidt held kan være i Herning kl. 0.34 torsdag nat. Der går tog fra hovedbanegården kl. 14.05, hvis jeg når toget kan du vente mig torsdag, da jeg ikke har megen lyst til at gå til Hauge på denne tid af natten.

Du kan tro jeg ærgrede mig en del i går inde i København. Jeg var ude at se efter et sæt tøj, kom ind på et købs- og salgskontor (Lånekontor) hvor de havde et pænt sæt kamgarnstøj hængende. Det passede mig godt og kostede 250 kr., men desværre havde de lige fået det ind ad døren og måtte ikke sælge det inden der var gået 8 dage. Nu til slut på kærligt gensyn torsdag nat.

Dette var så en del af de mange breve, som nu fortæller historien om tiden 1945 -1947 mellem os.

Mennesker jeg mødte.

Hvorfor nu begynde at skrive om dette? Måske fordi een mands historie bli'r ved at vende tilbage i tankerne.

- Det drejer sig om værkføreren Krause, som jeg gik på mesterkursus sammen med et par vintre i 1950-60.

En undervisningsaften hvor læreren, som boede i Viborg, ikke kunne komme frem på grund af sne, gik Krause op til katederet og sagde, enten går vi hjem, eller også vil jeg prøve at forklare jer, hvorfor jeg var så kort for hovedet, og undskyldte mig overfor den journalist, der først på vinteren var på skolen for at få en artikel til avisen, om det mesterkursus vi lige var begyndt på.

Krause var dansk sønderjyde, født på den "forkerte" side af grænsen, hvorfor han måtte deltage som tysk soldat under krigen 1939-45, uden på nogen måde at have lysten eller viljen dertil. Den historie, han nu gav os indblik i, var så hjerteskræende, at mange af os sad med tårer i øjnene, mens Krause fortalte.

Han begyndte med mødet med journalisten, de mødtes første gang i Herning kort tid efter at Krause var vendt hjem fra russisk krigsfangenskab. Journalisten kom, og ville gerne have et interview, han ringede på og fremsatte sit ærinde, Krause kom ud, tog ham i hoved og "røv", og satte ham udenfor døren, og bad ham om at forsvinde hurtigt, uden at give en nærmere begrundelse for dette. Det var dette, han nu ville give os en nærmere forklaring på. Han fortalte at nerverne på dette tidspunkt havde været på bristepunktet, han turde ikke give sig til kende, da han trods hjemsendelsen havde skrækken i sig, om at den russiske "bjørn" kunne komme og hente ham igen. - Så fortsatte Krause med sin historie om, at blive indkaldt til den tyske Værnemagt, hvor moderen da indkaldelsen faldt sagde til ham, lad os bede sammen om at gud i himlen vil holde sin hånd over dig, min sidste søn, nu hvor din bror er død på Vestfronten, din far sidder i tysk koncentrationslejr og sulter. Du er mit eneste håb, jeg har tilbage, om at komme frelst gennem dette ragnarok. - Krause gjorde et kort ophold, inden han fortsatte med at fortælle. Han sagde, at vi var de første han åbnede sig for, men han syntes vi skulle vide besked om, hvor grusom en krig kunne være. Derefter fortsatte han sin fortælling om indkaldelsen, rekrut tiden, besøg i hjemmet inden afsendelsen til Østfronten. Under et af disse besøg hjemme, fik han illegal oplysning om faderens trængsler, en lille sidebemærkning "Faderen havde en dag bøjet sig efter et stykke appelsinskal i pissoirrenden, men blev trådt over fingrene af vagten som knuste to af fingrene. Derfor sagde Krause, ikke fordi jeg har været meget gudfrygtig før, men nu faldt jeg på knæ sammen med Mor inde i soveværelset og bad Vorherre om at være med os."

Krause kom så til Østfronten, var med ved Stalingrad, overlevede ragnarokken der. Men kom med hårrejsende historier om, hvorledes de om vinteren ikke kunne få deres døde kammerater i jorden, stablede dem op i pyramider, og når foråret kom, så de kunne grave i jorden, blev der gravet et stort hul foran dyngen, hvorefter en gummiged sørgede for resten. Krause blev taget som krigsfange, kom til de russiske kulminer hvor de tyske krigsfanger døde som fluer, på grund af de usle arbejdsforhold, defekte elkabler som gjorde kullag eller skinner strømførende, m. m.

En meget gribende fortælling, fortalt af en af de få overlevende. Krause er nu død, ikke gammel i den forstand, men døden skyldtes jo nok følgende af det han havde været igennem. Han var kraftig bygget, havde en stærk vilje, måske en væsentlig årsag til at han overlevede krigshelvedet.

Nu er "Rejsebeskrivelsen" så ved at være ført til vejs ende, men før jeg slutter, vil jeg lige kigge lidt i de sidste tolv års dagbogsnotater.

Fredag den 12.jan. 1990.

Blomsterfabrikation fra morgenen af, en serie på 7-8 stk. skulle kunne passe til resten af vinteren. Haven i Hauge glider mere og mere i baggrunden, lysten mangle, jeg håber den dukker op til sommer, men den fine veldrevne have bliver den dog næppe igen.

Vi ringede til Spentrup i dag, humøret der er ikke bedst, jeg tror Arne frygter lægernes dom efter en nylig foretaget undesøgelse. Han glemmer nok at tænke på, at han om to måneder er den af søskendeflokken, som har nået den højeste alder. Længstlevende familiemedlem synes jeg jo nok burde være min ret, efter den efternøler jeg er, - men man ved sig jo aldrig sikker. Det vil jo også altid være værst for dem, som står tilbage med sorgen, til dem kan det jo nok siges så tit det skal være, - sørg ikke, jeg kom godt gennem livet her, og hvis der er et liv efter dette, står jeg der parat til at mødes med mine kære. Livet skal jo gå videre her på jorden, uanset hvem den næste bliver, så lad ikke sorgen trykke os i knæ.

*Lær mig, o skov at visne glad,
så sent i høst dit gule blad.
Et bedre forår kommer!
der grønt mit træ skal herligt stå
og sine rødder slå
i evighedens sommer.*

Onsdag den 16.maj 1990.

Vi skal have campingvognen kørt hjem og gjort klar til Bente og Jens Erik, som skal have den i weekenden. Jeg forstod på Bente igår, efter deres Rødovrebesøg, at Michael har bestemt sig for konfirmation, hvilket glæder mig. Ikke så meget for selve konfirmationsdagen, men mere over dåben. Det er noget som vi ældre nok ser mere højtideligt på, end de unge af i dag. Det med at sine nærmeste ikke er døbt, gør ondt dybt inde, og dog har vi hverken mod eller evner til at tage en diskussion op om de ting, som vi selv tror på, og som kun i nødens stund, når liv står på spil blandt sine nærmeste, bliver relevant for mange andre end vi ældre. I sådanne stunder ville jeg nødigt undvære min barnetro, og ønsker for alle mine kære, at de i en sådan stund må have en gud at ty til, trøste sig ved og tro på.

Mandag den 21.maj 1990.

Bente og Jens Erik kom med campingvognen og fisk sidst på dagen igår, efter at have været i Thorsminde sammen med et par venner.

Rita og Flemming kom cyklende, de var lidt rustne i stemmen fra aftenens polterabend: Rita havde været byen rundt, som pølsesælger på byens værtshuse, - Flem-

ming, iført bastskørt m. m. på andre værtshuse sammen med vennerne.

Vi var om aftenen i Hauge, hvor vi sammen med Bente og Jens Erik drøftede bryllupssang til Rita og Flemmings bryllup. Jeg skulle fabrikere sangskjuler (Betonkrukke), som Bente ville pynte med Liljekonvaller fra haven i Hauge.

Fredag den 22.juni 1990.

Det er overskyet og blæsende her kl. 5.35, hvor vi gør klar til turen til Egons 40 års fødselsdag. Bilen er læsset med gaver, tøj, vin, ål til fødselsdagsfesten. Bente og Jens Erik var her i aftes med sengetøjet og Vidioen som Michael vil overraske sin far med i morgen aften. Bente og Jens Erik ta'r flyveren, da Jens Erik skal på sommerlejr med spejderne allerede søndag. Rita og Flemming kommer ikke med, da de skal til bryllup hos nogle af deres venner.

Mandag d. 25 juni 1990.

Hjemme igen efter en vellykket fødselsdag. Et brag af en 40 års fødselsdag, Sankt-Hans aften med bål, fest, masse af god mad. Hovedret: spidsstegt lam på bål i haven og mange gæster i en lun sommeraften, som strakte sig til et godt stykke ind i Sankt-Hans dag. Nu er vi i gang med at pakke campingvognen til Skagen. Vi kører i morgen middag og bliver til næste mandag hvor Michael, Gerda og Egon kommer og afløser.

Onsdag den 15.aug. 1990.

Så er vi blevet ene i huset igen. Niels Otto rejste i går efter mange overvejelser om han nu også kunne tillade sig at lægge beslag på vor gæstfrihed så lang tid. Det kan godt føles lidt besværligt, men derfra og til at fortælle ham at vi er ved at være træt af hans besøg, tror jeg ikke nogen af os ønsker, og mindst jeg, som tænker tilbage på hvor meget han og hans Far har været for os og min familie, når vi har besøgt dem på Folkvarsvej. Vi fik campingvognen kørt hjem fra Skagen, hvor vi var fra onsdag til fredag i et dejligt sommervejr med en temp. på 26-28 grader. Jeg tror Niels Otto nød at være campingist endnu engang.

Lørdag den 6.okt. 1990.

Kl. er 17. Vi var igår i Herning Centret hvor jeg købte bogserien om De Danskes Øer af Achton Friis. De var på tilbud, nedsat med 500 kr., så der blev fristelsen for stor. Mon nu disse og den øvrige bogsamling nogensinde vil komme til at glæde familien, som dengang vi tre brødre alle drømte om at komme til at arve Far's bogsamling. Vi var dog fornuftige nok til at lade Søren få det hele efter Far's død, da vi syntes det ville være synd at dele denne i småportioner. Søren havde jo også haft besværet med at opbevare det hele fra Far døde til Bedstemor's død senere. Jeg kan dog stadigvæk få et stik i hjertet, når jeg nu ser den hos Henning i Snejbjerg, - det var jo de, bøger jeg i min barndom og ungdom fik min viden fra om mange ting. Men det var jo også før TV, at Ingemanns Romaner om Valdemar Sejr m. fl. var god læsning for en videbegærlig dreng.

Mandag den 7.jan. 1991.

Det har i nat stormet. Sejladsen over Storebælt har været indstillet.

Ja, så kom Arne jo på Plejehjem, men i morges kl.3.45 ringede Anna, at han var død. De fandt ham ude på toiletet på Plejehjemmet, hvor han sikkert var gået ud og faldet om. Så han har ingen haft til at holde i hånd med på den sidste rejse. Dette ville være dejligt at have, så rejsen ikke føltes alt for ensom. - Ja så blev det altså mig som fik den tvivlsomme ære at være den sidste af os seks børn, og det bliver vel også mig /os, som bliver bindeleddet slægterne imellem.

Tirsdag den 15.jan. 1991.

Det ser næsten ud som om verden er ved at gå helt af lave. Vi sidder spændt hver aften og lytter til om krigen i den persiske Golf snart bliver til virkelighed. Nu er der kun 24 timer til, at tiden er gået for Saddam Hussein, til at trække sig ud af Kuwait, som det forlanges af det meste af verden. Også i Sovjet buldrer trommerne, Litauns TV station er omringet af sovjetiske kampvogne, mon dette skulle være optakten til den tredje verdenskrig?

Anna er hel betænkelig ved at tage på vinterferie i år, jeg har dog en formening om at vores skæbne er bestemt, så hvorfor ikke nyde den tid sammen vi har tilbage, uden at tage hensyn til Verdens problemer.

Lørdag den 23.feb. 1991.

Vi var i går i Brande til Rita Mor's begravelse og oplevede igen den dejlige præst de har der. Han kan som ingen anden udlægge ordene og bibelens historie, så alle kan forstå meningen, en pæn tale holdt han over Ritas Mor. Vi sluttede med kaffebord hos Ritas søster Mona og hendes mand.

Onsdag den 24.april 1991.

I aftes kom Henning fra Snejbjerg og fortalte at en skilsmisse mellem ham og Elin var på trapperne. Det, som vi troede var en kærefamilie, slog for os et ordentlig brag, godt nok har Elin været fysisk syg gennem flere år. Men efter et formidabelt sølvbryllup, som for os i dag nærmest er at betragte som et bedrag for dem selv, deres børn og alle vi andre som var med til festen. Hvor skylden for dette ligger er ikke nem at dømme om, dette er dog heller ikke vores opgave. Det ser dog underlig ud, at kunne leve sammen i over 25 år for så pludselig at sige stop. Henning mente at Elin opholder sig i Krisecentret. Han vil flytte til Ringkøbing når papirerne er i orden.

Ak ja, - efter en sådan oplysning bliver man endnu mere glad for sin kære hustru, og takker gud og skæbnen for at have været forskånet for en sådan oplevelse.

Søndag den 14.juli 1991.

Kl. er 8.15, solen skinner og temperaturen ligger på omkring 20 grader. Drivhuset er vandet, blomsterne pillet og haven set efter. Pludselig synger det inden i en med Brorsons ord "Det mindste han har skabt er stort" - eller "Det mindste græs jeg undrer på" eller hvorfor ikke synge som han - "Hvad skal jeg sige når jeg går blandt blomsterne i enge, når fuglesangen sammenslår som tusind harpestreng".

Jo, der må have været mange før mig som har kunnet glæde sig over den natur som omgiver os alle i by og på land.

Vi skal i formiddag ned og gratulere Anders på Webersvej med 60 års fødselsdagen.

Mandag den 23.sept. 1991.

Vi er vel hjemme igen efter Københavnerturen. Michael var dog mest at træffe i Rødovre Skøjtehal, hvor der var en mindre tuning. Michaels hold vandt sølv og et hold fra Halmstad løb med guld. Det er dejligt at se den udvikling Michael er inde i, en stor dejlig dreng med sunde fritidsinteresser, han tror jeg ikke, der kommer til at volde forældrene mange bekymringer, selv om der for os at se er mange fristelser for ungdommen i København.

Vi fik Egons Kiwitræer med hjem, de var blevet for store i udestuen. Nu må jeg se, om vi kan få noget ud af dem her hos os.

Lørdag den 14.marts 1992.

Kl. er 8.35 solen skinner, men jorden er hvid af sne. Jeg gik igen igår og hyggede mig i drivhus og kælder, kort sagt hvor vi dog går og hygger os, nyder samværet og opdager at man som ældre kan ha', det rart uden at deltage i det pulserende og hektiske liv.

Torsdag den 19.marts 1992.

Det blev igår eftermiddags til en gåtur omkring kirkegården i Vestergade. Vi var omkring Rita og Flemming, hvor vi fik at vide at Rita ville blive sygemeldt på grund af graviditeten. Hun risikere et sygehusophold, hvis der ikke passes på med løft og anstrengende arbejde. Jeg vil af mit ganske hjerte ønske for dem at dette må lykkes, og ende med et lykkeligt resultat. Det er næsten ikke til at tænke på hvor trist det må være for dem, men også for vi andre, hvis dette, hvad gud forbyder, skulle ende med en abort.

Onsdag den 10.juni 1992.

Det er Dronning Margrethe og Prins Henriks sølvbryllupsdag. Vi fulgte med på TV i aften, hvor 266 gæster sad omkring festbordene på Kronborg. I dag skal vi have fødselsdagsklubben til formiddagskaffe, dog uden et nysgerrigt TV.

Søndag den 28.juni 1992.

Dagen igår var dagen hvor hele Danmark gik grassat, efter at "vore Fodbold drenge" vandt Europamesterskabet. Alt var i en feber fra fredag aften, hvor vi gik en tur ned i byen efter kampen, hele bymidten var et bølgende hav af mennesker klædt i rødt og hvidt, selv et Dronningebesøg om lørdagen, kunne ikke samle en brøkdel af det menneskemylder som var aftenen i forvejen.

Vi var om formiddagen oppe for at se Majestæten og om eftermiddagen cyklede vi ud til Ungskuet for at se når de tusindvis af dyr skulle læsses på lastbilerne og hjem.

Torsdag den 6.aug. 1992.

Vi har håndværkere i huset. Malerne er igang og jeg skal have de nyfinerede døre hjem fra industrilakeringen i dag.

Mor var på sygehuset igår til undersøgelse, hvor der blev konstateret galdesten. Hvad der senere skal ske, kan hun først få at vide ved lægen i næste uge.

Tirsdag den 29.september 1992.

I aften var vi i Hauge. Jens Erik havde bedt mig om at komme op på fabrikken som havde besøg af lokal historisk forening i Gjellerup sogn. Mødet på fabrikken forløb som følger: Fabrikschefen bød velkommen, hvorefter han gennemgik de sidste års data for fabrikken med byggeri og udviklingsprogram. Dernæst var der rundvisning, og da vi kom ned til de gamle produkter, som jeg startede op var det min tur til at fortælle lidt om hvorfor og hvordan vi kom igang med et så "skørt" produkt (møbel), som de reoler var, hvor køberne selv skulle samle varene af høvlede, ubehandlede brædder med hak i kanterne. - Det møbel som ingen spåede en fremtid, men som dog endnu i dag går ud fra fabrikken i samme mængde som da jeg sagde farvel og tak. Senere fik vi kaffe i kantinen hvor formanden i foreningen fortalte lidt om Hauge by i tiden fra 1645 og fremad. Jeg sad og tænkte på hvad alle de gamle, fra ham vikingen i gravhøjen, den som jeg jævuede med jorden for at få plads til den første hal, - over Degnen som kom ridende på sin hest for at holde skole deroppe 2 dage om ugen, og hvor hesten blev opstaldet i Vikingens høj, - hvor jeg senere pillede brostenene fra stalden op, da vi sløjfede højen. Eller bødkeren i Hauge som lavede tønder til landmændenes harske smør, dette var jo nok den første trævarereksport derfra. - Eller alle de rejsende som i tidernes løb har rejst forbi dette sted af den gamle adelsvej fra Horsens til Ringkøbing, vejsporene dukker frem hvergang vi har skrabt mulden af til nye haller. - Eller hvad ville min egen Far og Mor have sagt, hvis de i dag kunne se hvad der er vokset frem på den jord de sled og slæbte med for at holde føden i huset til os 6-7 unger. - Eller hvad mon jeg selv vil se og tænke, når jeg om et andet hundrede år sidder deroppe på min sky og skuer ud over Hauge by og egn? - Måske til den tid et stort bombekrater, - og dog. - Hvorfor tænke så negativ om fremtiden. Mit ønske skal være at de egetræer jeg dengang plantede i haven må stå lige så smukt, som det gamle egetræ jeg fandt mellem grantræer og buske, sikkert plantet af min Far, men som nu står smukt og vidner om en svunden tid - Fortiden - .

Mandag den 26.okt. 1992.

Så kom dagen vi har ventet på. - En dejlig pige på 4 kg. blev vi i aften bedsteforældre til.

Kl. 23.30 ringede Flemming fra sygehuset og fortalte at alt var forløbet godt. Vi stod op og kørte på sygehuset for at gratulere et par lykkelige forældre. Efter besøget kørte vi hjem og gik i seng, for kort tid efter at stå op til en kop kaffe, søvnen kunne ikke rigtig overmande den glade stemning vi var i. - Mange gange i nattens løb hørte jeg, den anden gangs bedstemor, forsigtig vende sig i sengen for ikke at vække mig.

Nu kan vi med rolig samvittighed forlade denne verden, med visheden om at vores 2. generation kan udfylde pladsen i verden efter os.

Fredag den 27.nov. 1992.

Så er jeg kommet til side 270 i min dagbog, dog aldrig den dagbog jeg drømte om, men det er stadig sjovt hver morgen at grifle et par ord ned om de få oplevelser som kommer mens dagene går. - Dog stadig et godt sted at hente oplysningerne fra når snakken går om "Hvornår var det nu det var".

Nu står svømmeturen for døren, og der har jeg dog den tilfredsstillelse, at være den af min årgang som hurtigst når en omgang, dette er godt for ryg og mindreværds-komplekser.

Tirsdag den 27. april 1993.

Vi har siddet og drøftet sangen til Michaels barmedåb her ved morgenbordet. Vi har haft Anna i Spentrup til at skrive den efter vores oplysninger, hun er god til at ramme mine tanker når vi be'r hende skrive en sang. Den gav tårer i øjnene, da jeg læste den første gang, dette siger dog ikke så meget, følelserne har efterhånden nemt ved at få overtaget, det må være arven efter Far, der på sine ældre dage helt mistede magten over disse, når han ville holde tale, hvilket han før i tiden var en mester i.

Mandag den 14. juni 1993.

Vi var igår på besøg hos Bente og Jens Erik i sommerhuset, fik en sejltur i deres nye båd rundt om Fænø, spiste frokost i båden mens vi lå for anker ud for Fænø Kalv. Efter at vi var kommet i land startede vi mod Herning, uden middagssøvn, jeg lovede mig selv bagefter at vi for fremtiden ville have madrasserne med i bilen så vi kunne tage et hvil hvis dette blev nødvendigt.

Søndag den 4. juli 1993.

Kl. er 14.30 Michael er taget med toget til København, vi skal igen til at være ene to her i huset.

Vi har de sidste dage bestræbt os på at vise Michael vort skønne land. Først Mors med Jesperhus derefter Fur med bakker og strande hvor fossilerne lå gemt i moler og lavaflækker. Han var med Jens Erik en tur på Venø efter spejdernes telte og anden oppakning så spejderne var fri for dette når de skulle cykle hjem fra Firbjergsande dagen efter. Om fredagen tog vi igen på tur til Kongenshus mindepark hvor vi nok selv var mere ivrige efter at se navne på Hedens opdyrkere end Michael. Eller var vi måske mere i slægt med dette folk som stenene fortalte om? Nok om det, da vi var færdige med vort kig og Michael med at høre bilradio, kørte vi til Daubjerg kalkgruber med dens oste og flagermus 60 meter under jorden. Vi fortsatte til Daubjerg Dås hvor frokosten og middagssøvnen blev indtaget. Dernæst gik turen til Finderup, hvor mindestøtten over mordet på Erik Glipping i 1286 stod. Derfra over Dollerup bakker til Blichers mindesten i Lysgård og så hjem over Thorning, Gråmose, Bording og Ikast.

Tirsdag den 5. okt. 1993

Vi sidder i disse dage med hovedet i TV for at følge det som sker i Moskva. Hæren har med kampvogne måttet gå til angreb på Parlamentsbygningen for at nedkæmpe et oprør fra Gammelkommunisterne mod Præsident Jeltsin. Det er endnu ikke blevet til den fred i verden vi håbede på da kommunismen faldt, overalt tordner kanonerne og flygtingerne vælter ind over den danske grænse, hvor vi også her begynder at mærke volden med mord, brutale overfald og røverier.

Fredag den 25. okt. 1994.

Det kniber med at finde på noget at få tiden til at gå med. Jeg prøver så småt, om jeg kan sætte ord på det der er sket i Hauge, om familien Christensen, i den sid-

ste menneskealder. Nogen kalder det for sine erindringer, men jeg er bange for mine evner i den retning, dette skulle jo gerne være af en vis interesse for dem som kommer efter os.

Onsdag den 25. maj 1994.

Det er blevet hverdag igen efter Annas 70 års fødselsdag og pinsen. Michael, Gerda og Egon tog hjem i går. Vi har fået de mange fødselsdagsgaver stillet op i stuen til fotografering. Regningen til festen er betalt, den fulgte pænt budgettet.

Vi syntes selv vi havde en god dag med glade gæster og god mad på restaurant Søgården i Sunds.

Mandag den 15. aug. 1994..

Kl. er 5.25, det er blevet hverdag igen efter en hektisk weekend med fødselsdag, gæster, storm og regn.

Jens Eriks 40 års fødselsdagsfest fik et godt forløb med glade gæster på trods af en kølig aften i teltet, hvor menuen stod på grilsteget gris, lammekølle, salater, vin og øl efter ønske, senere ostebord og frugtanretning, kaffe og natmad. Mange af gæsterne havde opslået telt og campingvogn i haven i Hauge, således at de om morgenen kunne forsætte med morgenkaffe, rundstykker og en svømmetur i svømmepølen deroppe.

Michael, Gerda og Egon kørte mod København ved 11.30 tiden med et smut omkring Hauge for at sige farvel og tak for en god aften.

Også vi var en tur i Hauge senere for at se gaverne.

London den 16. sept. 1994.

Vi er vel ankommen til London sammen med Herning Tømrermesterforening og gør nu klar til morgenkaffen her på hotel Royal National, som ligger ret tæt på British Museum og ikke langt fra Oxford Street. Vi skal i dag på sight-seeing rundt i London med et besøg i Dokkerne hvor store byggerier er i gang og hvor vi vises rundt af en forhv. tømrerlærling, Ole Gludsted fra Sv. Mortensen, han er i dag leder af en afd. af Veltax herovre.

Onsdag den 28. sept. 1994.

Vi har i dag fået en ny mindretalsregering med Poul Nyrup som statsminister. Nu blir' det spændende at se, om denne kan holde sig på ret køl valgperioden ud.

Vi hørte i morgenradioen at en stor finsk færge var forlist med 800 mennesker ombord hvoraf de fleste var omkommet (Estonia).

Fredag den 13. sept. 1994.

Vi var i går til begravelse med Bedstemors søster Kristine, hvor vi fik hilst på en del af de mennesker vi ikke havde set siden Bedstemors begravelse. Nu er det nok sidste gang vi får hilst på dem da Kristine var den yngste af de 4 søstre hvoraf kun Bedstemor nåede at blive gift, dog først i en sen alder efter at have gået og ventet på Far i så mange år. Disse søstre nåede alle en høj alder, - Kristine 98 år, - Bedstemor 100 år, - Thora 101 år, - Helga husker jeg ikke da hun i mange år lå og var syg.

Fredag den 24. feb. 1995.

Jeg var i går i banken efter dollars som blev lagt i poser som lommepege til deltagerne i familieturen til Florida i påsken. Jeg fik samtidig indbetalt penge på Far og

Mors gravsted i Hammerum, så der nu er sikret 30 års gravfred til pasning af denne, - nu kan deres navne da mindes mens vor familie er virksom her på egnen.

Tirsdag den 7.marts 1995.

Vi var i aften i Hauge hos Jens Erik og Bente og så tegningerne til deres nye sommerhus ved Kolding Fjord. Jeg synes Jens Erik laver nogle gode, fine og vel gennemarbejdede tegninger, dette kunne måske blive til et bijob for ham med lidt arkitektarbejde, når arbejdet slutter på SYSTEMA til maj.

Mandag den 27.marts 1995.

Min 70 års fødselsdag er vel overstået, Michael, Gerda og Egon tog herfra ved 11 tiden med et på gensyn på lørdag hvor turen går til Florida. Fødselsdagen forløb fint med omkring 60 gæster omkring bordene på Østergårds Hotel. Jeg mener alle nød maden, et ta'selv bord med mange retter. Mens denne gled ned blev ikke mindre end tre sange afsunget til min ære, sangen fra Mor var som sædvanlig forfattet af Anna i Spentrup, men også hun bliver ældre og har derfor ikke den magt over sin poetiske åre som før i tiden.

2. påskedag den 17.april 1995.

Dette var så afslutningen på turen til Amerika, hvor vi i København tog afsked med Egon, Gerda og Michael efter et stop på Island på en tre times tid, hvor de sidste dollars blev brugt. Hvad er så mit hovedindtryk af turen? Jo, jeg var glad for turen og glad for, at alle tilsyneladende havde fået en stor oplevelse, også Mor, selv om hun er den som vejer sine ord på guldvægt før de bliver afleveret. Alle turens indtryk er det vanskelig at få på plads her og nu, men i børn må have vi gamle undskyldt, eller måske mest mig, at vi ser så meget på priserne når vi er ude, det er en fornøjelse for mig at give pengene til turen, men jeg vrider mig stadig når der skal dollars på bordet til en kop lunken kaffe, eller drikkepenge efter en god middag, eller mange andre små ting hvor spareiveren er gået os i blodet.

Alle disse ting står dog også som en sjov oplevelse bag efter. Jeg kan næsten sige, at selv om der skulle være røget 200 dollars til mit TV kiggeri derovre, ville det sikkert også nu have været en af de ting man grinede af, selv om det gav et par søvnløse timer, ikke for pengenes skyld, men mest fordi opfattelsesevnen er ved at være på nulpunktet, dette kan pine en gang imellem.

Fredag den 30.juni 1995.

Kl. er 5.35, solen skinner og temp. vil i dag være omkring 20-22 grader.

Hvorlænge endnu mon jeg bliver ved at skrive disse morgen vejrrapporter? Hvem kan få glæde af disse? - udover mig selv engang imellem, når jeg skal vide noget om vejret for planternes skyld.

- Jo, skriveriet kan få ende før man aner, - men det kan livet jo også, lysten til begge skal være der. - For mig er lysten til livet endnu stort, men jeg kan dog godt forstå, at lysten til livet kan ligge på et meget lille sted, hos dem som er ene og måske døjer med smerter både her og der. Vi må jo også nok erkende, at livet efter de 70 er på "lånt" tid og derfor må nydes intenst.

Mandag den 17.juli 1995.

Vi så i aften i TV, hvorledes Serberne indtager den ene FN kontrollerende by efter den anden, der bliver foretaget etniske udrensninger med hård hånd, kvinder bliver voldtaget, våbenføre mænd skudt. Jo - Hitler lever skam i bedste velgående og de, som skal stoppe dette myrderi, bruger tiden på snak. De tænker ikke på, at jo længere tid der går inden myrderiet stoppes jo flere menneskeliv vil det koste den dag der nødvendigvis må siges S T O P inden Europa igen står i flammer.

Søndag den 22.okt. 1995.

Vi blev i aften ringet op af Alice i København, som fortalte at Niels Otto var død i torsdags. Hun var kommet på besøg på plejehjemmet og fundet ham siddende død i stolen endnu varm, sikkert en let og smertefri afsked med denne verden. Han blev 84 år.

Den 28.ds. var vi igen til begravelse, Kristian Mølstedts bror, Ivar, var pludselig død og blev begravet på Hammerum kirkegård.

Fredag den 3.nov. 1995.

Mor var i går hos lægen, som kunne konstatere betændelse i galdeblæren. En operation er nødvendig, så nu må vi se hvor lang tid der går inden det bli'r hendes tur, foreløbig må hun have en pencilinkur.

Tirsdag den 7.nov. 1995.

I går blev Israels ministerpræsident Rabin begravet efter at være skudt ned af en jøde, - en af sine egne?? Forstå det hvem som kan, han var vel den, som frem for nogen har prøvet at skabe fred mellem Israel og Palæstina.

Søndag den 19.nov. 1995.

Vi og hele nationen sad i går lænket til TV for at se brylluppet mellem prins Joakim og Alexandra, hørte de mange taler og gode ønsker for brudeparret. Mon ikke Monarkiet styrkede sin position i Danmark denne aften blandt størstedelen af Danmarks befolkning.

Fredag den 23.feb. 1996.

Ferien er slut for denne gang, vi kom hjem den 21. hvor Danmark lå begravet i sne. Mandag aften måtte 500 rejsende overnatte i Billund mens andre 1.000 sov på skoler i Sønderjylland. Anders og Dagny holdt parat med bilen i Billund hvorefter vi kørte på Webersvej til et par stykker smørrebrød inden vi tog hjem til hvilen efter en lang rejsedag.

Der lå brev fra sygehuset til Mor om at komme til galdeblæreoperation den 6.marts. Dette fik hun dog udsat til efter påske, da Flemmings 40 års fødselsdag ville komme i vejen.

Mandag den 11.marts 1996.

Flemmings 40 års fødselsdag. Denne blev fejret i Arnborg om lørdagen med mange gæster, god mad, mange sange og god underholdning af forskellig art.

Egon og Gerda kørte i går hjem efter en forsinket morgenmad ved 10 tiden.

Vi vil i aften i Thorsgade for at ønske tillykke endnu en gang.

Fredag den 19.april 1996.

Så er Mor kommet på den anden side af Galdeblære-operationen, - 6 store og 4 små sten var årsagen til betændelsen. Hun var under behandling fra kl. 6 morgen til kl.15 om eftermiddagen, hvor hun kom ned på stuen. Jeg sad og ventede med en blomsterbuket, men hun var meget træt og søvrig, dette var hun også i aftes da jeg var forbi. Egon ringede fra lufthavnen i Kastrup, hvor de stod og skulle med flyet til London, de ville gerne vide hvorledes det var gået, også mange andre har ringet for at høre nyt.

Onsdag den 1.maj 1996.

En festdag for os to her på Verdisvej. Mor kommer hjem efter stuegangen ved middagstid, jeg skal omkring købmanden efter en æske chokolade til sygehuspersonalet som tak for god og kærlig pleje af min elskede, ikke mindst Mor har været godt tilfreds. I aftes da jeg kom hjem fra sygehuset var huset som slikket. Rita havde været igang med støvsuger, klud og vaskespand, også Dagny har været her og tilbudt rengøringshjælp, mon de dog tvivler på mine evner i den retning?

Tirsdag den 14.maj 1996.

Vi var i går eftermiddags med Dagny og Anders i Sunds for at se hvorledes Stjanne og Kristian havde fået sig indrettet i det nye hus. De har købt der, et dejligt moderne hus som ligger med udsigt ud mod korn- og kartoffelmarker i retning af Hollingholdt og deres gamle hjem. Haven trænger til en kærlig hånd, men kender jeg dem ret vil dette snart rettes.

Fredag den 14.juni 1996.

Vi havde i aftes besøg af Jens og Gerda fra Borris og fik de sidste nyheder fra denne familie. Gerda var nogenlunde rask efter flere operationer i ryggen for ca. 4 år siden, hun har fået sat kiler ind i de nederste ryghvirler. - Kurt var blevet skilt efter at have set sin kone i hed omfavelse med sin bedste ven, de havde været med samme fly hjem fra Amerika, men venen fik knuset? Henning har været hjemme på besøg fra Grønland, efter flere års fravær hvor ingen har hørt fra ham.

Tirsdag den 23.juli 1996.

Det var i går vi så "Ørnen" fra Herning, Bjarne Riis, blive modtaget i København efter at have vundet Tour de France. En modtagelse meget lignende Fodbold-landsholdets modtagelse i 1992. I dag kommer turen så til Herning, hvor Bjarne ventes at komme i åben vogn til modtagelse på torvet ved halv to tiden.

Torsdag den 1.aug. 1996.

Vi skal i eftermiddag til begravelse, Harry Jensen er død, en gammel Kollega som i mange år har haft en finger med i Hernings udvikling som formand for Herning Hallerne og Herning Håndværker og Industriforening, hvor han har gjort et stort stykke arbejde

Mandag den 30.sept. 1996.

Vi kom hjem fra Prag i aftes efter en bustur på omkring de 15 timer. Vi har haft en god tur med Herning Tømrermesterforening, - måske lige langt nok for en bustur, men vi klarede det fint også gåturene rundt i Prag, hvor vi fik set byen med dens mange seværdigheder.

Søndag den 6.okt. 1996.

Egon og Gerdas Kobberbryllupsdag. Bente har sørget for en blomsterhilsen fra os her fra Jylland, så vi kan nøjes med en telefonoprigning for at gratulere. Måske har de ikke engang selv registreret dagen, - eller måske er det slet ikke noget som fejres så langt østpå???

Torsdag den 7.nov. 1996.

I Amerika vandt Bill Clinton præsidentvalget. I Rusland blev præsident Jeltsin opereret i hjertet med et godt resultat, nu blir det spændende at se om han kan holde sig fra vodkaen, som det iflg. lægerne er en nødvendighed hvis livet skal bestå.

Tirsdag den 12.nov. 1996.

Vi fik i aftes ringet til København for at få resultatet af Michaels køreprøve, - han bestod med glans i morgen- trafikken om torsdagen.

Tirsdag den 10.dec. 1996.

Jeg fik os i går skrevet op som boligsøgende i Håndværkerstiftelsen i Søndergade, denne er under ombygning med bl. andet elevatorer, -så måske havner vi der engang hvis det begynder at knibe med at passe huset her. Nu kan Mor ihvertfald sove rolig i forvisning om at kunne komme nærmere bymidten, hvis hun engang skulle blive ene med det hele.

Mandag den 16.dec. 1996.

Så blev de danske håndboldpiger igen Europamestre ved at vinde 22-24 i en vanvittig spændende kamp mod Norge i Herning Hallerne, - vi kunne næsten høre suset der ude fra.

Sidst på aftenen ringede Dagny med en knap så glædelig nyhed, - Anders var faldet om på dansegulvet lørdag aften, hvor de havde været til fest. En læge som var med til festen tilså ham, og gav besked om at han skulle tage til egen læge dagen efter. Nu skal han på sygehuset for nærmere undersøgelser.

Fredag den 17.jan. 1997.

Vi skal i dag til Svennings begravelse på Assing kirkegård. Det er nr.2 af refleklubben, hvem mon bliver nr.3? Vi ringede senere København op og fik at vide at Gerdas Mor var død. Det er som om manden med leen har travlt mellem vore bekendte.

Onsdag den 5.marts 1997.

Vi var i går i Holstebro på sygehuset med Anders og Dagny hvor Anders fik at vide at det var forkalkninger i blodårene til hjernen han led af. Han skal fremover tage hjertemagnyltabletter og helst holde op med at ryge. Ivan har lige købt huset Sjællandsgade nr. 13 for 840.000 kr.

Lørdag den 24.maj 1997.

Så var det Ejnar Lausdahl fra fødselsdagsklubben vi måtte sige farvel til. Han blev begravet i Bording, omkring 100 personer fulgte ham til graven. Vi kom hjem ved 17 tiden og fik travlt med at grille bøf til familien, som kom for at ønske Mor tillykke med fødselsdagen.

Mandag den 23.juni 1997.

Københavnerturen gik fint. Det varmede helt op i hårdhederne at Michael klarede at blive nr. 2 af hele holdet til studentereksamen med et fint 10 tal. Det ville jo være skønt at opleve hans næste eksamen som kemiingeniør, hvilket er hans målsætning nu efter studentereksamen.

Lørdag den 28.juni 1997.

Vi snakkede igen i morges om turen til Australien til efteråret. Mor vil ikke med, men jeg prøver om der endnu er ledig plads til mig. Jeg har fået Mors accept og synes det kunne være sjovt at overraske Bente og Jens Erik med en tilmeldning. De er jo trods alt ikke forpligtet til at passe på mig, og jeg ikke til at holde øje med dem. Jeg må have ringet når de lukker op på avisen.

Lørdag den 12.juli 1997.

I aftes kom Præsident Clinton på Danmarks besøg, en magtdemonstration uden lige i fly, helikoptere, store biler og en hærske af sikkerhedsfolk og journalister. - Jo, mon ikke også den amerikanske befolkning kan mærke skatteskruen. Det synes næsten uanstændigt sådan at smide med skattekrone, - men ingen skal ihvertfald være i tvivl om hvor magten i verden ligger, godt for alle vi andre at det ikke er et totalitært styre med en Diktator.

Lørdag den 19.juli 1997.

Kl. er 8.55, solen skinner og temp. vil være 15-23 grader. - Igen en skøn dag står foran os, vi privilegerede som har tiden til egen rådighed og som kan se tilbage på et langt liv uden mørke punkter eller store sorger, - nej hvor har vi dog været heldige, - tak for det. Ellers gik dagen igår med hjemlig hygge og et lille besøg af Lykke om eftermiddagen.

Onsdag den 29.okt. 1997.

Kufferterne er pakket til drømmerejsen, som også Mor tilsidst sagde ja til at være med på. Jeg glæder mig vanvittig til turen til Australien, - tænk at dette skulle falde i vor lod at komme helt om på den anden side af den store kugle.

Dagny og Anders kommer for at køre os til Karup, men først skal der monteres tænd- og slukure rundt i huset til vildledning for nogle og vejledning for andre. Alle har ønsket os god tur. Egon ringede i aftes han kommer sikkert til Kastrup for at for at ønske os god tur.

Onsdag den 19.nov. 1997.

Så er kommune- og amtsrådsvalg overstået. Helge Sander blev Hernings ny borgmester, det blir spændende at se om han kan styre tropperne. Jeg har travlt med at få 295 billeder fra turen sat i album.

Mandag den 15.dec. 1997.

Så var det i aftes vi skulle se om de danske håndboldpiger kunne vinde guld om verdensmesterskabet. Dette var dog, aftenen før, nær endt med aflysning, da en tysk tilskuer under kampen Danmark-Rusland, dræbte to danske tilskuere med knivstik. Det besluttedes dog bagefter under et møde at spille de sidste to kampe. Danmark vandt guld, Norge sølv og Tyskland bronze. Nu

kan de danske piger bryste sig med, Olympisk mester, Europamester og Verdensmester.

Lørdag den 21.marts 1998.

Bente og Jens Erik kom til fredagsmiddagen og fortalte at nu skulle slutsedlen på ejendomshandelen med amtet skrives i næste uge. Nu må vi så håbe de finder et andet hus de kan bruge, uden de helt store omvæltninger.

Torsdag den 26.marts 1998.

Kl. er 5.35, overskyet med 5 graders varme.

Jens Erik kom i går og fortalte han havde fået lavet tilsynsrapport på ejendommen i Hauge, således at der ikke skulle være problemer bagefter.

Rita og Lykke kom til eftermiddagskaffen og Flemming ringede igen ved 20 tiden, om vi kunne have Lykke om natten, da Rita skulle på fødeafd. til kontrol. Ved 22 tiden ringede han igen fra sygehuset og fortalte at Rita havde født en stor velskabt deng. Mor fik med lidt besværighed Lykke kaldt op således at også hun kunne komme med på sygehuset og sige velkommen til lillebror. Efter en lille times tid på sygehuset fik vi alle lov at tage hjem, også Rita og den lille ny.

Det var lige før jeg kunne have fået en ny i slægten at dele min fødselsdag med. Jeg opfatter ham dog som en lille /stor fødselsdagsgave på min 73 års fødselsdag.

Søndag den 24.maj 1998.

Vi er igen ene i huset efter nogle travle dage med fødselsdag, barnedåb og en tur til havet. Københavnerne er kørt hjem med bilen godt fyldt op med blomster, vin, tøj m.m.

Torsdagen begyndte i Johanneskirken hvor Lykkes lillebror fik navnet Jonas Elmkvist Christensen, båret til dåbsfadet af Flemming mens Lykke og Rita var hjælpere. Efter dåbsfesten i kirken var der middag i Medborgerhuset i Høgild og derefter kaffe og aftensmad i Thorsgade. Lørdagen stod i fødselsdagsfestens tegn, med middag her i huset sammen med Jonas, Lykke, Rita, Flemming, Gerda og Egon hvor Mor /Bedstemor serverede Lammekølle.

Fredag den 24.juli 1998.

Hverdag igen efter nogle hektiske, men dejlige dage omkring vort guldbryllup, som ikke mindst Mor og jeg var glade for, takket være den hjælp vi fik fra alle sider. Det var godt at have Gerda og Egon hjemme til at tage slæbet for os med de mange små ting som kom i anledning af gæsterne ved morgensangen. Ca. 60 var der om morgenen hvor vi blev "vækket" med sang og musik fra et 4 mands hornorkester, musikken var fremskaffet af Jens Erik.

Aftenfesten på Søgården forløb fint. Vi blev 77 til bords, god mad mange sange og andre positive overraskelser med taler og Vægtersang fra Henning i Tim blandt andet. Senere under dansen var Lykke oppe og gav en lille fin sang til sin Bedstemor. Om eftermiddagen kom Bente og Jens Erik efter traileren, de begynder flytningen i dag, vi skal have ryddet op i kælder og kontor, hvor de skal være til de finde et hus.

Torsdag den 20. aug. 1998.

I tirsdags var Bente og Jens Erik nede og fik set Tømrermester P. Christensens hus på Niels Bohrs Vej som de fik tilbudt for 910.000 kr. hvilket de accepterede. De forventer at kunne flytte ind omkring jul.

Lørdag den 10. nov. 1998

Min kuffert står pakket til Kinaturen sammen med Bente og Jens Erik. Denne gang kunne mine overtalelsesevner ikke slå til overfor Mor, som valgte at lade mig rejse. Jeg tror ikke hun magter de lange flyrejser, og min rejselyst ligger hende temmelig fjernt. Men jeg glæder mig til at se det store land, som man har læst og hørt så meget om. Vi flyver fra Karup kl. 13 og efter en mellemlanding i Kastrup når vi Beijing søndag morgen, hvor vi så straks forsætter på udflugten denne dag, inden vi ser dyner. De næste 15 dages rapport kan forhåbentlig læses i billedbogen om Kina, hvis alt går efter planen.

Søndag den 10. jan. 1999.

Vi havde i går solskin og frostvejr hele dagen, hvor vi gik en tur i byen om formiddagen. Om eftermiddagen var vi en tur omkring Vestre kirkegård for at se på venner og bekendtes sidste hvilested. Der bli'r fle'r og fle'r af disse navne på gravstenene, men vel såre naturligt da også sandet i vort timeglas nærmer sig bunden. Hvorlænge endnu mon vi får lov at følge børnebørnernes udvikling? - hvorledes vil den forme sig? - sandsynligvis en del anderledes end vore egne børns, som dog, selv om de ikke var født i armod, dog fik lov at lære om tingenes værdi. Dette kan, synes jeg blive meget svært for tidens børn, med de materielle goder som bliver kastet i hovedet på alle, både børn og de lidt ældre.

Lørdag den 16. jan. 1999.

Vi blev i går ringet op af Marius fra Vejle, vores gamle svend, Else var død af en hjerneblødning om onsdagen. Ja man må jo sande at ingen kender dagen før solen går ned. De havde været på besøg hos søsteren i Horsens, da de kom hjem faldt Else sammen og var død inden lægen nåede frem.

Bente og Jens Erik var hjemme i aftes til fredagsmiddagen, også for dem var det et chok da vi stadig havde holdt forbindelsen vedlige med Else og Marius.

Fredag den 12. marts 1999.

Vi var i går i Kolding til Knuds begravelse. Ikke mindre end 3 faner stod fanevagt i kirken, hvor jeg syntes rigtig godt om præstens tale og de valgte salmer. Vi var bag-efters til mindesammenkomst i restauration "Den gyldne Hane". Om aftenen var vi i Thorsgade for at ønske Flemming tillykke med fødselsdagen.

Torsdag den 25. marts 1999.

Jonas' 1 års fødselsdag, men også dagen hvor Nato igen kom på prøve, og endda med dansk deltagelse af 4 F-16 kampfly, da de i aftes indledte et angreb på Serbien for at stoppe Serberne på Balkan, hvor de i et helt år har drevet folk fra hus og hjem. Lige nu er flere hundrede tusinde på flugt oppe i bjergene.

Torsdag den 1. april 1999.

Så er kufferten igen pakket, denne gang til Paris hvor Bente og Jens Erik har inviteret os som tak for husly

sidste efterår.

Mandag 2. påskedag. - Vi er vel hjemkommen efter en dejlig tur som vi klarede over al forventning, op- og nedad Metroens mange trapper, lange gåture rundt til en del af byens seværdigheder, som vores udmærkede guider kendte godt fra flere ture før denne.

Fredag den 30. april 1999.

Jeg var i går eftermiddags til bestyrelsesmøde i A/S Hammerum EI, hvor vi fik forelagt Bent Nielsens krav vedr. salget af sin aktiepost. Alt tyder på det bli'r en ægte "jydsk" handel, hvor der skal handles om hver en krone, men dog med åbne kort. - Jeg er derfor mere tryk denne gang, end da det gjalt Jens Erik og SYSTEMA. - Ak ja, der dyrkes mange "guder" både Bent Nielsen og Anders Jensen holder stærk på "Pengeguden".

Søndag den 2. maj 1999.

I går gik dagen stille og rolig i hus og have. Om aftenen ringede vi til Flemming og fik at vide at underskrifterne var sat på salget af aktieposten i Hammerum EI. Jeg håber inderligt at det bli'r til glæde for alle, men kan dog ikke lade være med at lade tankerne gå tilbage til dengang jeg begyndte sammen med Svend H. Nielsen og til andre "familiære" forhold til en del svende som: Viggo Olsen, Holger Fuglsang, Erik Horsted m. fl. - min erfaring er, at forretning og venskabskreds skal holdes skarp adskilt, uanset hvor godt man kommer ud af det sammen, der kan hurtig komme en kurre på tråden.

Fredag den 7. maj 1999.

Vi nyder tiden og føler os som verdens mest privilegerede mennesker der kan gå hjemme hver dag og nyde hinandens selskab her på livets aften. - Py -ha, her blev jeg vist lidt sentimental.

Vi var i aftes i Tjørring til rafling og en masse snak, til tider mere end mit hoved kan rumme når først damerne ta'r fat, så må jeg sige som J.L. Heiberg, med en let omskrivning:

Og er du døvet af mængdens råb,
og de stemmer som huje, som skriger,
så bad dig og styrk dig ved kølig døb
i det stille hav i mit rige.
Mine blomster tie på denne jord,
ej høres lyd eller stemmer;
Kun tanken sporer et stille ord,
som øret ikke fornemmer.

Torsdag den 3. juni 1999.

Det er Rita's 45 års fødselsdag, vi vil ned i aften for at ønske tillykke, hvis de da ellers har tid. De har travlt med at blive færdig til receptionen i firmaet i morgen. Flemming var her i aftes efter borde, og der er stillet telt op bag bygningen i Hammerum, hvor de regner med besøg af ca. 150 personer. Rita skal ud for at hjælpe med borddækningen i dag.

Søndag den 6. juni 1999.

Vi har haft Jonas hele dagen, mens de fik ryddet op i Hammerum. Flemming fortalte, at de sidste gæster var gået ved 24 tiden, - han skønnede at der havde været mellem 200 og 300 mennesker til receptionen, hvilket også gavebordet kunne tyde på.

Fredag den 24.sept. 1999.

Det er i dag Mors fødselsdagsgave fra børnene skal anvendes. Vi kører i eftermiddag til Fåborg til familietræf på hotel Fåborg, hvor middagen står klar kl. 19. Jeg håber dette vil blive en god familieoplevelse, som vi siden alle kan se tilbage på med glæde

Søndag den 3.okt. 1999.

I aften var vi på Westergårds Hotel i Videbæk til fødselsdag, Gerda og Jens fra Borris fejrede tilsammen 110 års fødselsdag. Jens blev 60 og Gerda bli'r 50 i næste uge. En hyggelig fest, hvor vi fik snakket og hilst på gamle venner fra Karl og Esthers tid. Kun Henning manglede af søskendeflokken, men der er jo også langt til Grønland, hvor han arbejder som arbejdsleder på en byggeplads med 40 mand. Jens og Gerda blev rost og takket, af venner og idrætsskammerater i Borris og Troldhede, for mange års ledelse af gymnastik og idræt. Jens fik overrakt 40 års idrætsmærket i guld fra idrætsforeningen. Jeg synes det er flot klaret af en landmand som har nok at se til i det daglige, han deltager dog stadig i montionsløb og halve maraton mange steder i Jylland.

Fredag den 29.okt. 1999.

Jens Erik kom i går og fortalte at Kristian i Bork var død. Han har haft problemer med blodomløbet i lang tid, vægten lå omkring de 200 kg. og cigaretforbruget, mente Jens Erik, lå omkring de 60 stk. daglig, så man kan vel sige at døden havde sin årsag.

Onsdag den 3.nov. 1999.

Vi fik i går brev fra Tjæreborg, at de alligevel havde fundet plads til os i Puerto Rico på hotel Balcon fra den 29.jan. til den 12.feb., og som en plaster på "såret", får vi turen med en rabat på 50%, som tak for de mange gange vi har rejst med selskabet.

Og det næste eventyrlige er, at Mor har sagt ja til turen til Israel, jeg håber at også hun må få glæde af denne tur, som jeg glæder mig vanvittig til.

Lørdag den 4.dec. 1999.

Vi har i nat haft orkan over hele landet, der var højvande langs vestkysten, folk blev evakueret fra flere småbyer omkring Esbjerg og Højer Sluse, vandstanden var godt 5 meter over dagligt vande i Ribe. Alle sejlruiter og broer måtte lukkes, flere motorveje og banestrækninger var lukket på grund af væltede træer.

Jens Erik havde taget toget til Kolding om eftermiddagen og det var så meningen, at Bente skulle komme i bilen. Men J.E. ringede, at hun skulle blive hjemme, da Kolding var særlig ramt af stormen. I radio og TV var der særudsendelser aftenen igennem, hvor politi og myndigheder opfordrede folk til at blive indendøre på grund af afblæste tage og tagsten.

Fredag den 31.dec. 1999.

Kl. er 5.35, årets sidste dag, kun gud ved hvad næste årtusind vil bringe os og resten af familie og venner, men forhåbentlig bliver indgangen til det ny årtusinde positiv for os og vore kære således, at vi engang i vor himmel kan sidde og nynne:

Hele Tømmermandens "yngel"
træder an og gør honnør,
ingen provo, ingen slyngel,
bare glæde og humør.
Ta' det roligt, travle hænder
holder nok med tiden trit.
Sker det, at det hele vender,
brug så hoved, løft det frit.

Torsdag den 24.feb. 2000.

Kl. er 4.25, vi har fået de færdigpakkede kufferter i bilen, er klar til turen til Israel, "pilgrimsturen" til det hellige land, som så mange før os har haft en hel anderledes anstrengende rejse til.

Jeg kunne i går ikke finde min stok, som det er en nødvendighed for mig at få med, ved nærmere eftertanke fandt jeg ud af at denne var glemt i Billund lufthavn, da vi kom hjem fra Gran Canaria. En oprigning derned gav intet resultat, men jeg var ked af at have mistet min Fars stok på denne måde.

Mandag den 27.marts 2000.

Fødselsdagsfesten er vel overstået. Det var en positiv oplevelse med middagen i Teaterkælderen, god og rigelig mad i perfekte omgivelser, en venlig betjening og nogle glade gæster gjorde min 75 års fødselsdag til en glad dag at mindes senere. Aftenen sluttede på Verdisvej med Mors kaffe, Islagkage og frugter.

Fredag den 7.april 2000.

Jeg var i går på sygehuset i Ringkøbing og fik foretaget en kikkert undersøgelse af venstre knæ, hvor jeg senere af lægen fik besked om at det var slidgigt. Knæskallen var mest angrebet, men han ville ikke anbefale operation.

Søndag den 25.juni 2000.

Vi er hjemme igen efter en vellykket fest omkring Egons 50 års fødselsdag, som foregik i nogle festlokaler på Valhøjsalle 141. De fleste holdt ud til hen på de små timer, jeg blev kørt hjem kl.24 på grund af ryg- og knæproblemer. Mor, Rita og Flemming, Jens Erik og Bente kom kl.3 og værtsparret kom kl.5, efter at de sidste gæster var gået.

Efter morgenmaden kl.9.30 kørte vi mod Jylland, og Gerda og Egon gik i gang med oprydningen i festlokalerne.

Søndag den 2.juli 2000.

Vi så i aften i TV. først billeder af Øresundsbroens indvielse, og bagefter billeder fra Roskildefestivalen, hvor der i nat døde 8 unge mennesker og tre blev livsfarligt kvæstet, da 50.000 mennesker maste sig sammen ved en af de store koncerter. Vi ringede i dag til København for at være sikker på at ingen af vores bekendte var iblandt.

Mandag den 11.sept. 2000.

Vi er vel hjemme igen efter "fragtturen" til København med et svingende læs møbler og andet godt til Helle og Michael. Der var i fuld sving med maling af lejligheden i Vanløse, og det ser ud til at Flemming og Ritas gamle køkken kan komme til ære og værdighed igen i denne lejlighed.

Mandag den 25.sept. 2000.

Så har vi igen haft et dejligt familietræf på Fyn på en mindre "Herregård", Rosenlund ved Rynkeby. Et weekend-ophold som jeg fik af børnene i fødselsdagsgave. En dejlig weekend med god mad, dejlige oplevelser, fint vejr, en herlig natur som alt sammen var med til at styrke familieforholdet efter mine begreber og iagttagelser. Vi to gamle blev enige om at foreslå en sådan tur hver efterår. Hvis de andre ville stå for det praktiske, så ville vi lægge pung til, - jeg tror sørme de tog mod tilbudet.

Tirsdag den 24.okt. 2000.

Kl. er 5.40, side 540 er nået i dagbogen. - Jamen, hvad i himlens navn tænker jeg dog på, her hver morgen at sidde og male sider op og ned, den ene efter den anden, med noget så åndsvagt, som hvad vi to nisser får tiden til at gå med hver evige dag? Er det i håbet om at børnene engang vil få lyst til at læse det, jeg ikke fik sagt mens tid var.

I morgen skal vi i Thorsgade for at gratulere Lykke med hendes 8 års fødselsdag og igen på lørdag, hvor hele familien er indbudt.

Onsdag den 8.nov. 2000.

TV var i aftes fyldt med meddelelsen om Dronning Ingrid's død den 7.nov. kl. 16.27.

Sorg over hele landet og en umådelig mængde blomster hobede sig op ved Fredensborg slot, Gråsten Slot og ved Dronning Ingrid's Palæ på Amalienborg.

Onsdag den 15.nov. 2000.

Kl. er 14.55 vi er lige hjemkommen fra Sønderborg efter veloverstået øjenoperation af Mors venstre øje for grå stær. Vi var der kl.11.15 og kl.12.30 var det hele overstået, hvorefter vi blev budt på kaffe og franskbrød, fik regningen på 7.500 kr. betalt, efter at jeg havde fået to flasker rødvin som tak for besøget. Det var alt i alt en positiv oplevelse som vi regner med at få udført på højre øje også.

Fredag den 5.jan. 2001.

Kl. er 5.35. Vi er hjemme igen efter veloverstået tur til grænsen, Dybbøl Mølle, Sønderborg og øjenlægen som igen klarede operationen af Mors højre øje til U.G., efter eget udsagn. Nu må vi se, hvad øjenlæge Susanne Madsen i Herning siger i dag.

Tirsdag den 9.jan. 2001.

Så fik vi igen familien samlet i Danmark, efter vi i går kl.12 hentede Bente og Jens Erik i Billund efter deres lange oplevelsesrige tur gennem New Zealand. En bil-tur på 4000 km. og én endnu mange gange længere flyvetur derned og hjem igen.

Lørdag den 5.maj 2001.

Det er i dag 56 år siden Danmark blev befriet for tyske tropper og besættelsen. Freden kom til Danmark, hvor længe mon der endnu vil gå inden freden kommer til hele verden?

Nu er det pludselig Israel og jøderne, som udøver besættelsesmagt og grusomheder i Palæstina. Hvorledes kan noget sådant dog ske?

Lørdag den 21.juli 2001.

Vi er hjemme igen efter en god fødselsdagsfest i København, hvor Gerda fejrede sin 50 års fødselsdag, som en fødselsdag i København forløber med masse af god mad, humør og masse af festtid i festlokalerne, som de fleste gæster først forlod søndag morgen. Vi to gamle blev dog kørt hjem til Vamdrupvej sammen med Lykke og Jonas med Rita som chauffør og Michael som vejviser.

Efter en lidt sen morgenmad ved 11.30 tiden kørte vi mod Jylland med Helle og Michael, som passagerer.

Nu har vi fået Helle med turistbussen til Slovakiet og Michael med toget til København hvor han skal passe huset i næste ugen, mens Gerda og Egon er på cykleferie langs Donau. Derefter skal Michael på Kano- og gåtur med nogle kammerater i Sverige i en uge.

Vi har i denne uge hygget os sammen med Helle og Michael som dog også nåede nogle ture rundt i Jylland i vores bil.

Lørdag den 18.aug. 2001.

Vi gør klar til en tur til Kolding, hvor Jens Erik har budt til fødselsdag.

I går blev salgsstativet ved indkørselen pillet ned. Nu har denne givet et salg på 15.000 kr. i år, så nu er der lidt til drivhusvarmen til vinter.

Torsdag den 6.sept. 2001.

Jeg har haft travlt med haven som gerne skulle stå "nypudset" til Herdis og Peder kommer i morgen.

Thøger ringede i går at Anna var død samme morgen og skal begraves på tirsdag, hvor vi skal til begravelse. Også min gamle soldaterkammerat, Jens Jessen er død. Vi ringede om tirsdagen for at inviterer dem herop, hvor Tove så fortalte, at Jens var død i Maj, - Dette kunne hun dog godt have meddelt os lidt før.

Onsdag den 12.sept. 2001.

Kl. er 8.05, solen skinner mens TV.og radio kører uafbrudt med nyheder fra U.S.A. hvor der i går blev dræbt tusindvis af mennesker ved et helt ufatteligt terroristangreb med fire fly som de fløj ind i Pentagon og World Trade center. En uhyggelig TV-avis at lukke op for, da vi kom hjem fra begravelsen på Fyn kl. 21 i går, hvor ca. 30 deltog. Anna blev bisat fra Stenløse kirke på Fyn.

Mandag den 1.okt. 2001.

Vi er vel hjemkommen fra en god familieferie i sommerhuset i Blåvand plantage. Vejret var ikke for godt, så måske derfor blev poolen flittig benyttet de sidste dage, hvor børnene var med. Ferien i sommerhuset startede med et døgn's besøg af svogre og svigerinder hvorefter vi havde huset for os selv et døgn, inden børn, børnebørn og Helle holdt deres indtog til et par festlige dages samvær.

Vi har bevilget penge til næste års træf.

Tirsdag den 9.okt. 2001.

Hvad mon denne dag så bringer? I går startede bombningerne af Afghanistan for at få ram på Talibanstyret og Terroristlederne, der samtidig opfordrer til hellig krig mod den vestlige verden.

Et SAS fly forulykkede i Milano's lufthan, 118 omkom deraf 16 danske statsborgere, det værste uheld i SASs historie

Onsdag den 28.nov. 2001.

Så fik vi en ny regering i Danmark med Anders Fogh Rasmussen som statsminister og som en overraskelse Borgmester Helge Sander, Herning som Forsknings/ Udviklingsminister. Helge Sander vandt ellers borgmester embedet i Herning ret overbevisende, men denne overlod han til den 29 årige Lars Krarup.

Nu må vi jo så se om Herning har vundet eller tabt med dette skifte.

Onsdag, 2.juledag den 26.dec. 2001.

Vi er vel hjemkommen fra København, hvor vi i år holdt jul sammen med Michael, Gerda og Egon og familien

fra Thorsgade i Herning.

Turen hjem tog dog denne gang 4 timer på grund af sne og glatte veje.

Vi regnede os frem til at dette måtte være ni og tyvende gang vi holdt jul sammen med Gerda og Egon

Nu er det vist tiden at slutte denne dagbog, og håbe på at "Rejsebeskrivelsen" må blive forstået, i den ånd hvori den er skrevet.

SLUT

*Flemming med Jonas, Rita, Jens Erik, Bente, Egon, Gerda
Lykke, Anna, Svend, Michael.*

familieportræt anno 1998